

TAMPEREEN YLIOPISTO
Oikeustieteiden laitos

Eeva Kajander

YLEISESTI JA RAJOITETUSTI VEROVELVOLLISTEN SUOMALAISTEN
LUONNOLLISTEN HENKILÖIDEN
VEROSUUNNITTELUMAHDOSSUUDET SUOMEN JA VIRON
VÄLILLÄ

Pro Gradu –tutkielma
Vero-oikeus
Tampere 2006

Tampereen yliopisto

Oikeustieteiden laitos

KAJANDER, EEVA: Yleisesti ja rajoitetusti verovelvollisten suomalaisten luonnollisten henkilöiden verosuunnittelumahdollisuudet Suomen ja Viron välillä

Pro gradu –tutkielma X + 86 sivua +2 liites.

Vero-oikeus

Huhtikuu 2006

Tutkimuksessa käsitellään suomalaisten luonnollisten henkilöiden verosuunnittelumahdollisuuksia Suomen ja Viron välillä. Verosuunnittelumahdollisuuksia tutkitaan, koska nykyään suuret yritykset siirtävät tehtaitaan halvemman tuotannon maihin ja näiden perässä liikkuu myös osaavaa työvoimaa maasta toiseen. Henkilöiden maastamuutto tuo heidän verotukseensa kansainvälisiä näkökohtia. Tutkimuksen verosuunnittelu suoritetaan verovelvollisuusaseman perusteella.

Tutkimusmenetelminä on käytetty oikeusdogmaattista ja oikeusvertailevaa tutkimusmetodia. Oikeusdogmaattista tutkimusmetodia on käytetty selvittäessä yleistä ja rajoitettua verovelvollisuutta ja heidän tuloverotustaan. Oikeusvertailevaa tutkimusmetodia on hyödynnetty verosuunnittelussa. Tutkimuksen tärkeimpinä lähteinä ovat Marjaana Helmisen teosta Kansainvälinen verotus, Matti Myrskyn ja Esko Linnakankaan teosta Kansainvälinen henkilö- ja yritysverotus, Verohallituksen julkaisua 284.05 Kansainvälisen verotuksen käsikirja ja Lasse Lehiksen kirjoittama luku Estonia - Taxation of Individuals teoksessa European Tax Handbook.

Suomen ja Viron yleinen ja rajoitettu verovelvollisuus määräytyvät pitkälti samoilla perusteilla eli asumisen ja maassa oleskelun avulla. Virossa verovelvollisuusaseman muuttaminen onnistuu pelkän maastamuuton avulla, mutta suomalaisten verovelvollisuusaseman muuttamista Suomesta vaikeuttaa Suomen kansalaisia koskeva kolmen vuoden sääntö. Tuloverotuksen kohdalla valtioiden välillä on enemmän eroja. Suurin eroavaisuus johtuu siitä, että Suomessa on käytössä eriytetty tuloverojärjestelmä ja Virossa on käytössä tasaverojärjestelmä.

Se, mikä verovelvollisuusasetelma olisi verovelvolliselle verosuunnittelullisesti edullisin, riippuu pitkälti siitä minkälaisia tuloja, mistä valtiosta ja miten paljon tuloja verovelvollinen saa. Kaiken kaikkiaan verosuunnittelumahdollisuudet Suomen ja Viron välillä ovat hyvin rajoitetut, koska verosopimuksen perusteella verotusoikeus on melkein jokaisen tulotyyppin kohdalla myönnetty molemmille valtioille. Lisäksi kun verosopimuksen mukaan kaksinkertaisen verotuksen poistamismenetelmänä käytetään hyvitysmenetelmää, jää yleensä verovelvollista rasittamaan asuinvaltion tai lähdevaltion ankarampi verotus. Parhaimmat verosuunnittelumahdollisuudet liittyvät siihen, kun toinen valtio on vapauttanut tulotyyppin veroista kokonaan.

SISÄLLYSLUETTELO

SISÄLLYSLUETTELO.....	I
TAULUKOT.....	III
KUVIOT.....	III
LÄHDELUETTELO.....	IV
LYHENTEET.....	IX
OIKEUSTAPAUKSET.....	X
1. JOHDANTO.....	1
1.1 Tutkimuksen tausta.....	1
1.2 Tutkimusongelma ja – metodi.....	3
1.3 Tutkimuksen rajaus ja rakenne.....	4
2. YLEINEN JA RAJOITETTU VEROVELVOLLISUUS.....	6
2.1 Yleinen verovelvollisuus Suomessa.....	6
2.1.1 Määrittely.....	6
2.1.2 Kolmen vuoden sääntö.....	7
2.1.3 Tulon verottaminen ja kuuden kuukauden sääntö.....	11
2.2 Yleinen verovelvollisuus Virossa.....	17
2.3 Rajoitettu verovelvollisuus Suomessa.....	18
2.3.1 Määrittely.....	18
2.3.2 Suomesta saadut tulot.....	19
2.3.3 Tulon verottaminen.....	21
2.4 Rajoitettu verovelvollisuus Virossa.....	26
3. YLEISESTI VEROVELVOLLISEN TULOVEROTUS VIROSSA.....	27
3.1 Tuloverotuksen ominaispiirteitä.....	27
3.2 Työntekijän tulot.....	29
3.2.1 Palkkatulot ja johtokunnan jäsenten palkkiot.....	29
3.2.2 Luontoisedut.....	30
3.2.3 Eläketulot.....	30
3.3 Liike- ja ammattitulot.....	31
3.4 Sijoitustulot.....	32
3.4.1 Osinkotulot.....	32
3.4.2 Korkotulot.....	33
3.4.3 Vuokratulot ja rojaltit.....	33
3.5 Luovutusvoitot.....	34
3.6 Tuloista tehtävät vähennykset.....	35
3.6.1 Työntekijän tuloista tehtävät vähennykset.....	35
3.6.2 Liike- ja ammattituloista tehtävät vähennykset.....	37
4. RAJOITETUSTI VEROVELVOLLISEN TULOVEROTUS VIROSSA.....	39
4.1 Tuloverotuksen ominaispiirteitä.....	39
4.2 Tulon lähteet.....	41
4.2.1 Palkkatulot.....	41
4.2.2 Luovutusvoitot.....	42
4.2.3 Osinko- ja korkotulot.....	43
4.2.4 Liike- ja ammattitulot.....	43
4.2.5 Vuokratulot ja rojaltit.....	44
4.2.6 Muut tulot.....	45

5. SUOMEN JA VIRON VÄLINEN VEROSOPIMUS.....	46
5.1 Verosopimuksen periaatteista	46
5.2 Mekaanikkosääntö.....	46
5.3 Kaksoisasumiskonflikti	48
5.4 Itsenäisen ammatinharjoittajan kiinteän paikan muodostuminen	49
5.5 Kaksinkertaisen verotuksen poistaminen	51
5.5 Muut verosopimuksen erikoisuudet	53
5.5.1 Kolmen vuoden sääntö	53
5.5.2 Kaatoartikla	53
5.5.3 Osakehuoneisto	53
5.5.4 Rojaltit	54
6. VEROSUUNNITTELU	56
6.1 Verovelvollisuusasemaan perustuva verosuunnittelu	56
6.2 Esimerkkejä verosuunnittelumahdollisuuksista	58
6.2.1 Suomessa yleisesti verovelvollinen ja Virossa rajoitetusti verovelvollinen	58
6.2.2 Suomessa rajoitetusti verovelvollinen ja Virossa yleisesti verovelvollinen	68
6.2.3 Suomessa yleisesti verovelvollinen ja Virossa yleisesti verovelvollinen	74
6.3 Johtopäätökset	78
7. LOPUKSI	85

LIITE 1: Yleisesti ja rajoitetusti verovelvollisten veroprosentit Suomessa ja Virossa

TAULUKOT

Taulukko 1: Verotettavat ja tärkeimmät verosta vapautetut tulot s.28

Taulukko 2: Ennakonpidätysprosentit s.39

KUVIOT

Kuvio 1: Mekaanikkosäännön ja kuuden kuukauden säännön välinen suhde s.48

LÄHDELUETTELO

Kirjallisuus ja artikkelit

Aarnio, Aulis 1978:

Mitä lainoppi on? Helsinki 1978.

Andersson, Edward – Linnakangas, Esko 2002:

Tuloverotus ja varallisuusverotus. Kauppakaari.
Helsinki 2002

Berghäll, Elina 2003:

Veropaineet virosta ja Ahvenanmaan
itsehallintoalueelta. Teoksessa Hjerpe, Reino – Kari,
Seppo – Kiander, Jaakko – Poutvaara, Panu (toim.)
Verokilpailu ja Suomen verojärjestelmä. Vantaa 2003.

David, René 1982:

Nykyajan suuret oikeusjärjestelmät I. Helsinki 1982.

Helminen, Marjaana 2002:

Kansainvälisen kaksinkertaisen verotuksen poistaminen
kaksoisasumiskonfliktitilanteessa. Verotus-lehti 2/2002
ss.131

Helminen, Marjaana 2004:

Rajat ylittävät osingot uudessa
osinkoverotusjärjestelmässä.
Teoksessa Niskakangas, Heikki – Tikka, Kari S –
Honkavaara, Tero – Helminen, Marjaana – Lundén,
Anna – Laitinen, Mirjami – Rabinä, Timo – Leppiniemi,
Jarmo – Kiviranta, Esko – Ranta-Lassila, Hannele –
Mattila, Pauli K. – Raunio, Merja – Äimä, Kristiina:
Verouudistus 2005. Juva 2004 (Niskakangas et al.)

Helminen, Marjaana 2005:

Kansainvälinen tuloverotus. Vantaa 2005.

Huhtamäki, Ari 1987:

Rajoitetusti verovelvollisten verotus Suomessa. Helsinki
1987

Husa, Jaakko 1998:

Johdatus oikeusvertailuun. Helsinki 1998.

- Juusela, Janne 1998:*
Kansainväliset sijoitukset ja verotuksen tehokkuus. Oikeustieteellinen tutkimus verotuksen tehokkuudesta ja verovalvonnan sääntelystä erityisesti kansainvälisiä portfoliosijoituksia silmällä pitäen. Jyväskylä 1998
- Kalamäe, Peep 1997:*
Verotus Baltian maissa. Tilastokeskuksen julkaisussa Suomen lähialueet 3.osa Baltian talouskehitys. Helsinki 1997.
- Keskimaunu, Anne 1997:*
Ulkomaanpalkkatulon verotus. Teoksessa Linnakangas, Esko – Viio, Kim toim.: Kansainvälisen verotuksen uudet ongelmat. Kitee 1997.
- Ketomäki, Juhani 1997:*
Viron tuloverolaki ja arvonnäisäverolaki. Helsinki 1997.
- Kukkonen, Matti 2004:*
Pienosakeyhtiön ja sen osakkaan tuloverotus. Helsinki 2004.
- Laitinen, Mirjami 2000:*
Kansainvälisestä henkilöverotuksesta. Verotus 5/2000 ss.514
- Lehis, Lasse 2003:*
Estonia B-Taxation of Individuals
European Tax Handbook – International Bureau of Fiscal Documentation. Amsterdam 2003.
- Malmgrén, Marianne 1996:*
Ulkomailla työskentelevän vero-opas. Helsinki 1996
- Malmgrén, Marianne 1999:*
Kansainvälinen työskentely ja verotus. Helsinki 1999.
- Manninen, Petri 2000:*
Sijoittajan verosuunnittelu. Porvoo 2000
- Manninen, Petri 2005:*
Ulkomaille lähtijän vero-opas. Helsinki 2005
- Mattila, Heikki.E.S 1997:*
Encyclopedia iuridica Fennica suomalainen oikeustietosanakirja. Suomalainen lakimiesyhdistys. Helsinki 1997.

- Mehtonen, Pekka 2001:*
Suomen tekemät tuloverosopimukset ja OECD:n mallisopimus. Helsinki 2001.
- Myrsky, Matti 1996:*
Kansainvälinen henkilöverotus, Helsinki 1996
- Myrsky – Linnakangas 2005:*
Kansainvälinen henkilö – ja yritysverotus. Helsinki 2005
- Rehbinder, Maria – Saarelma, Mirjami:*
Uusi kuuden kuukauden sääntö. Verotus 1/1996 ss.40
- Ossa, Jaakko 2002:*
Sijoitustoiminnan verotus ja verosuunnittelu. Vantaa 2002
- Vapaavuori, Ahti 2003:*
Eurooppaoikeus ja kansainvälinen verotus. Saarijärvi 2003
- Äimä, Marina 2005:*
Maasta lähtemisen verotusongelmista. Verotus 2/2005 ss.146

Hallituksen esitykset

- HE 92/2004 vp. Hallituksen esitys Eduskunnalle yritys- ja pääomaverouudistukseksi
- HE 210/2004 vp. Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi kansainvälisen kaksinkertaisen verotuksen poistamisesta annetun lain 3 ja 4 §:n, rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain 3 §:n ja elinkeinotulon verottamisesta annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta
- HE 104/2005 vp. Hallituksen esitys Eduskunnalla laeiksi rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain, verotusmenettelystä annetun lain sekä tuloverolain muuttamisesta

Muut virallislähteet

- Verohallituksen julkaisu 284.05: Kansainvälisen verotuksen käsikirja, verovuosi 2004
- Verohallituksen julkaisu 270.06: Ulkomaille muuttava eläkkeensaaja 1.1.2006
- Verohallituksen julkaisu 273.06: Ulkomaan työskentely 1.1.2006
- Verohallituksen julkaisu 277.06: Ulkomailta Suomeen tulevan verotus 1.1.2006
- Verohallituksen ohje 1214/345/2005: Osinkotulojen verotus Dnro 1214/345/2005 6.10.2005

Digitaaliset lähteet

- Helminen, Marjaana 2006:* Kansainvälinen verotus. <www.wsoypro.fi> 12.3.2006 (Helminen 2006 jatkuvatäydenteinen)
- Jarass, Lorenz 2000:* Structures of the Tax Systems in Estonia, Poland, Hungary the Czech Republic and Slovenia. Final Report commissioned by the European Commission, DG XXI. May 2000. <www.jarass.com/atw-forshung.de/dat/pub/1100/tax31an1.pdf> 2.3.2006
- Maksu- ja Tolliamet:* <www.emta.fi> 2.3.2006
- Ministry of Finance of the Republic of Estonia:* <<http://www.fin.ee>> 2.2.2006
- Niskakangas, Heikki 2006:* Henkilöverotus. <www.wsoypro.fi> 12.3.2006 (Niskakangas 2006 jatkuvatäydenteinen)
- Petäinen, Minna 2005:* Ulkomailta pysyvästi asuvien eläkeläisten verotus muuttuu <<http://www.veronmaksajat.fi/asp/empty2.asp?P=4426>>

&VID=default&SID=227922302570129&S=1&A=clos
eall&C=29225> Taloustaito 12/2005 4.1.2006

Purju, Alari:

Tax reforms in the Baltic states and international tax
competition.
<[http://www.case.com.pl/dyn/servFile.php?plik_id=715
75](http://www.case.com.pl/dyn/servFile.php?plik_id=71575)> 2.2.2006

Suomen Pankki:

<www.bof.fi> 12.3.2006

Verohallitus:

<www.vero.fi>

Haastattelu

Salakka, Leena 2006:

Leena Salakka, Tampereen verotoimisto,
puhelinhaastattelu 16.3.2006

LYHENTEET

EPL	Ennakkoperintälaki (1118/1996)
EU	Euroopan unioni
EVL	Laki elinkeinotulon verottamisesta (360/1968)
EY	Euroopan yhteisö
HE	Hallituksen esitys
I	Investors´ List
KHO	Korkein hallinto-oikeus
LEL	Lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelaki (134/1982)
LähdeveroA	Asetus rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta (1305/1996)
LähdeveroL	Laki rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta (627/1978)
MenetelmäL	Laki kansainvälisen kaksinkertaisen verotuksen poistamisesta (1552/1995)
ML-markkinat	Listaamattomien julkisten osakeyhtiöiden tai osuuskuntien arvopaperikauppa
MYEL	Maatalousyrittäjien eläkelaki (467/1969)
NM	New Market
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development
PRE-lista	Lista, jossa listautumisaikeensa ilmaisseen yhtiön osakkeilla käydään kauppaa
TAEL	Eräiden työsuhteessa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelaki (662/1985)
TEL	Työntekijän eläkelaki (395/1961)
TVL	Tuloverolaki (1535/1992)
VML	Laki verotusmenettelystä (1558/1995)
vp.	Valtiopäivät
YEL	Yrittäjien eläkelaki (468/1969)

OIKEUSTAPAUKSET

KHO 1977 T 4439 (ei julk.) s.9

KHO 1979 B II 508 s.9

KHO 1992 T 913 (ei julk.) s.74

KHO 28.7.1998 T 1541 s.14

KHO 1999:34 s.53, 73

KHO 2001:22 s.16

KHO 2004:6 s.7, 10

KHO 2004:90 s.16

1. JOHDANTO

1.1 Tutkimuksen tausta

Nykypäivänä verotuksesta on tullut merkittävä kilpailutekijä etenkin pääoman sijoittumisessa. Pääoman perässä vähitellen myös työvoima alkaa liikkua, kun yritykset sijoittavat toimipisteitään sellaisiin maihin, missä on saatavissa laadukasta ja hinnaltaan kilpailukykyistä työvoimaa. Sijoittautumisessa verotuksen tasosta tulee kilpailutekijä, jolloin myös verotuksen rakenne ja verojärjestelmän yksinkertaisuus vaikuttavat.¹ Suomen tilannetta ajatellen tällöin yhdeksi varteenotettavaksi sijoittautumisvaihtoehdoksi voi tulla Itämeren toiselle puolella sijaitseva Viro.

Viro itsenäistyi uudemman kerran vuonna 1991, jonka jälkeen valtio lähti tavoittelemaan liberaalia markkinataloutta, jota myös maan verojärjestelmä heijastaa. Varsinaisia tulonjakotavoitteita ei ole, vaikka verojärjestelmässä on luonnollisia henkilöitä koskevia tuloverovähennyksiä ja verosta vapautettuja tuloja.² Tulovero on suhteellinen, joten kaikkia tuloja verotetaan saman veroprosentin mukaisesti. Suhteellinen verotus otettiin käyttöön vuonna 1994³. Nykyinen verotuslaki astui voimaan 2002, jonka jälkeen sitä on täydennetty useilla asetuksilla. Uusi laki tuloverotuksesta otettiin käyttöön vuoden 2000 alussa. Viron hyväksyminen Euroopan unionin jäsenvaltioksi vuonna 2004 on tuonut mukanaan omat muutoksensa Viron verolakeihin, joita on muokattu sopeutumaan Euroopan unionin lainsäädäntöön. Tärkeä välietappi saavutettiin vuonna 2002 kun EU-jäsenyysneuvotteluiden verotusta koskeva osuus saatiin Viron osalta tuolloin päätökseen. Verouudistuksilla on haluttu luoda Virosta kilpailukykyisempi ja houkuttelevampi valtio niin kotimaisille kuin ulkomaisillekin sijoittajille.⁴

Viron verojärjestelmä kostuu valtion veroista ja kunnallisveroista. Valtion verot on säädetty verolailla, kun taas kunnallisverot ovat maalaiskunnan tai kaupungin hallinnollisten alueiden säättämiä. Kunnallisverot on myös säädetty noudattaen voimassa olevaa lainsäädäntöä. Verotuslaki (The Taxation Act) luo perustan kaikille muille olemassa oleville verolaeille.

---

¹ Laitinen 2000 s.514

² Berghäll 2003 s.329–330

³ Purju, Tax reforms in the Baltic states and international tax competition.

⁴ Ks. Berghäll 2003 s.329–330

Virossa veroviranomaisena toimii Vero- ja Tullilautakunta (The Tax and Customs Board) ja sen tehtävänä on toimia Viron hallituksen edustajana valtiovarainministeriön tehtäväalueella.⁵ Kerätyt verotulot jaetaan valtion ja kuntien kesken niin, että yleisesti verovelvolliselta saaduista verotuloista 88,6 % menee valtion budjettiin ja 11,4 % menee sen kunnan budjettiin, missä veroja maksanut henkilö asuu. Poikkeuksen tähän tuovat eläketulojen ja luovutusvoittojen verotus. Näistä tuloista maksetut verot menevät suoraan valtiolle. Rajoitetusti verovelvollisilta saadut verotulot menevät kaikki valtion budjettiin.⁶

Välitöntä verotusta ei ole harmonisoitu EU:n piirissä, jolloin jokaisessa EU valtiossa verotus tapahtuu oman sisäisen lainsäädäntönsä mukaan. Eri valtioiden verotus saattaakin olla hyvin erilaista niin perusteiltaan kuin tasoltaankin. Huomattavia eroja voi olla niin veropohjissa kuin veroprosenteissakin. Olettaessa käsittelyyn kaksi eri valtiota mahdollinen kansainvälinen toiminta luo puitteet verosuunnittelumahdollisuuksille.⁷

Kansainvälisessä verosuunnittelussa keskeinen tekijä on kansainvälisen kaksinkertaisen verotuksen välttäminen. Kansainvälisyys mahdollistaa myös järjestelyjä, joilla verotukselta vältytään kokonaan. Verovelvollisen verotukseen vaikuttaa ratkaisevasti esimerkiksi se, missä valtiossa asutaan tai toimitaan ja missä muodossa tulonhankkimistoimintaa harjoitetaan. Kansainvälinen verosuunnittelu edellyttää valtioiden sisäisen lainsäädännön ja verosopimusmääräysten yhtäaikaista huomioon ottamista.⁸

Aihe on mielestäni tutkimisen arvoinen, koska Suomesta muuttaminen Itämeren toiselle puolelle voi olla hyvin houkuttelevaa muun muassa alhaisten elinkustannusten takia ja alhaisen tuloverotuksen vuoksi. Aiheen yleistä kiinnostavuutta lisää myös se, että Virossa tuli 1.5.2004 Euroopan unionin jäsen. On mielenkiintoista nähdä, kuinka erilaisen verokohtelun eri Euroopan unionin jäsenvaltioiden asukkaat voivat saada ja minkälainen rooli on näiden maiden solmimalla verosopimuksella jaettaessa verotusoikeutta maiden välillä.

Ajankohtaiseksi tutkimukseni tekee se, että suuret yritykset siirtävät tehtaitaan yhä enenemässä määrin halvemmän tuotannon maihin. Tehtaiden mukana siirtyy myös osaavaa

---

⁵ Ministry of Finance of the Republic of Estonia, Summary of the tax system

⁶ Ministry of Finance of the Republic of Estonia, Estonian taxes and tax structure s.25

⁷ Helminen 2005 s.373

⁸ Helminen 2005 s.373

työvoimaa, joiden verotus saa aikaan kansainvälisiä näkökohtia. Viroa voidaan pitää Suomen kannalta varteenotettavana maana sen sijainnin ja alemman kustannustason takia.

Yleisestä ja rajoitetusta verovelvollisuudesta Suomessa löytyy runsaasti aikaisempaa tutkimusmateriaalia muun muassa Matti Myrskyn ja Esko Linnakankaan teos Kansainvälinen henkilö- ja yritysverotus ja Marjaana Helmisen Kansainvälinen tuloverotus. Tämän osuuden kohdalta olenkin ottanut edellä mainitut teokset ja Verohallituksen julkaisun 284.05 Kansainvälisen verotuksen käsikirjan päälähteiksi, joiden perusteella olen kirjoittanut Suomeen liittyvän luvun kaksi. Viron tuloverotuksesta ja yleisestä ja rajoitetusta verovelvollisuudesta ei ole ainakaan Suomessa tehty aikaisempaa tutkimusta. Viron osuuden päälähteenä on ollut Lasse Lehiksen kirjoittama luku Estonia - Taxation of Individuals teoksessa European Tax Handbook.

1.2 Tutkimusongelma ja – metodi

Tutkimukseni aiheena ovat yleisesti ja rajoitetusti verovelvollisten verosuunnittelumahdollisuudet Suomen ja Viron välillä. Tarkemmin tutkimuskohdettani voi määrittellä keskeisimpien tutkimuskysymyksiä avulla:

- keiden katsotaan olevan yleisesti ja rajoitetusti verovelvollisia Suomessa ja Virossa?
- miten tuloverotus toimitetaan Virossa?
- onko Suomen ja Viron välillä mahdollista harjoittaa minkäänlaista verosuunnittelua?

Tärkeimpinä tutkimusongelmina ovat yleisesti ja rajoitetusti verovelvollisten tuloverotus Virossa sekä Suomen ja Viron välinen verosuunnittelu. Näiden ongelmien selvittämiseksi on kuitenkin ensin määriteltävä, ketkä ovat yleisesti verovelvollisia ja rajoitetusti verovelvollisia niin Suomessa kuin Virossakin. Lisäksi on tehtävä selkoa yleisesti ja rajoitetusti verovelvollisten verotustavoista Suomessa. Tutkimuksen osaongelman muodostavat myös verosopimuksen yleisten periaatteiden noudattaminen ja verosopimuksessa olevien käsitteiden tulkitseminen.

Tutkimusmetodeina ovat lainopillinen eli oikeusdogmaattinen tutkimus ja oikeusvertaileva tutkimus. Oikeusdogmaattisen tutkimusmetodin keskeisimpinä tehtävinä on oikeussäännösten

systematisointi ja sisällön selvittäminen. Lisäksi nykyisin oikeusdogmaattisen tutkimuksen tehtäviksi luetaan myös: oikeussäännösten toiminnan tarkastelu, voimassa olevien säännösten ja instituutioiden arviointi sekä lainlaadintaan liittyvien ongelmien tarkastelu eli oikeuspoliittinen tutkimus.⁹ Tätä metodia käyttämällä tarkoitukseni on tarkastella, mihin lainsäädäntöön luonnollisten henkilöiden tuloverotus perustuu ja mitä luonnollisten henkilöiden verotusta koskevat oikeussäännökset pitävät sisällään. Oikeusdogmaattisen tutkimusmetodin ohella olen tutkimuksessani käyttänyt oikeusvertailevaa tutkimusmetodia.

Oikeusvertailevassa tutkimuksessa on kyse erilaisten oikeusjärjestelmien asettamisesta rinnakkain tarkastelun kohteeksi, jotta saataisiin uutta tietoa. Toisaalta siinä on myös kyse kansalliset rajat ylittävästä oikeustieteellisestä tutkimuksesta, joka pyrkii selittämään ja arvioimaan eri oikeusjärjestyksien välisten erojen ja yhtäläisyyksien syitä.¹⁰ Oikeusvertailua on hyvä käyttää apuna pyrkiessään syventymään omaan oikeusjärjestykseensä ja kehittäessään tätä. Lisäksi sen avulla voi oppia ymmärtämään paremmin vieraita kansoja ja edistää sitä kautta kansainvälistä kanssakäymistä.¹¹ Sen avulla voidaan ratkoa yhtä hyvin oikeusteoreettisia kysymyksiä kuin puhtaasti käytännöllisiä kysymyksiäkin, joissa tarkoituksena on ihan konkreettisen lainsäädäntöongelman ratkaiseminen.¹² Oikeusvertailun tutkimusmetodia käyttäessäni olen selvittänyt miten tuloverotus toimitetaan Virossa ja tehnyt verosuunnitteluosiossa esimerkkitapauksia, joissa vertaillaan Suomen ja Viron verojärjestelmien tarjoamia verosuunnittelumahdollisuuksia.

1.3 Tutkimuksen rajaus ja rakenne

Tutkimus on rajattu koskemaan suomalaisia luonnollisia henkilöitä, joista huomioidaan sekä yleisesti verovelvolliset että rajoitetusti verovelvolliset. Verolajeista tutkimus on rajattu koskemaan pelkästään tuloverotusta, koska toinen luonnollisia henkilöitä lähemmin koskettava verolaji – varallisuusvero, on kumottu Suomessa vuoden 2006 alusta alkaen. Tuloverotuksen osalta olen pyrkinyt ottamaan huomioon keskeisimmät asiat, kuten ansio- ja pääomatulot ja niistä tehtävät vähennykset. Tutkimuksessa käsiteltävät tulot voivat olla

---

⁹ Aarnio 1978 s.52–53

¹⁰ Husa 1998 s.13–14

¹¹ David 1982 s.6–8

¹² Mattila 1997 s.975

lähtöisin joko Suomesta tai Virossa. Tutkimuksen ulkopuolelle on jätetty lähempi tarkastelu erityisryhmien, kuten esimerkiksi Euroopan Unionissa työskentelevien henkilöiden, avainhenkilöiden, taiteilijoiden ja urheilijoiden verotus, koska tutkimuksessa on tarkoituksena keskittyä normaalin palkansaajan verosuunnitteluun.

Tutkimuksen aluksi on tarkoitus määritellä, miten yleinen ja rajoitettu verovelvollisuus määräytyvät Suomessa ja Virossa. Suomen osalta käyn jo tässä vaiheessa läpi pääpiirteittäin yleisesti ja rajoitetusti verovelvollisten tuloverotusta, koska siitä en tee enää myöhemmin tarkempaa selvitystä tutkimuksessani. Tämän jälkeen käyn läpi Viron tuloverotusta tulolaji kerrallaan; ensin luvussa kolme yleisesti verovelvollisen ja luvussa neljä rajoitetusti verovelvollisen. Käsittelen Viron tuloverotusta tarkemmin kuin Suomen, koska se on monelle vieraampi verojärjestelmä ja jotta myöhemmin luvussa kuusi tulevan verosuunnitteluosion läpikäyminen olisi mielekkäämpää, kun tunnetaan molempien maiden oikeussäännöstöä paremmin. Luvussa viisi käyn läpi Suomen ja Viron välistä verosopimusta ja sen poikkeuksellisia kohtia verrattuna OECD:n malliverosopimukseen. Tämä luku tähtää myös seuraavana tulevan verosuunnitteluosion ymmärtämiseen. Verosuunnitteluosio on luvussa kuusi. Tämän osion käyn läpi esimerkitapauksia hyväksi käyttäen. Niissä selvitetään, kummalla valtiolla on kyseiseen tulotyyppiin verotusoikeus ja miten verotus toimitetaan. Lisäksi selvitetään, kummalla valtiolla on velvollisuus poistaa mahdollinen kaksinkertainen verotus ja onko mahdollista tehdä joitakin asioita toisin, jotta saataisiin mahdollisia verotuksellisia etuja. Verosuunnitteluosiossa verosuunnittelukeinona käytetään verovelvollisuusaseman muuttamista. Lopuksi kasaan yhteen mahdolliset verosuunnittelun tarjoamat mahdollisuudet ja teen arviointia siitä, mikä annetuista asetelmista on verotuksellisesti edullisin vaihtoehto verovelvolliselle.

Asioiden ymmärtämisen helpottamiseksi ja selkeyttämiseksi, olen pyrkinyt tutkimusta kirjoittaessani käyttämään Viron tuloverotuksen kohdalla Suomen verojärjestelmästä tuttuja käsitteitä.

2. YLEINEN JA RAJOITETTU VEROVOLLISUUS

2.1 Yleinen verovelvollisuus Suomessa

2.1.1 Määrittely

Tuloverolain (TVL) 9.1 §:n 1 kohdan mukaan Suomen tuloverotuksessa yleisesti verovelvollinen on Suomessa asunut henkilö. TVL:ssä on määritelty se, milloin luonnollista henkilöä pidetään Suomessa asuvana. TVL 11 §:n mukaan luonnollisen henkilön katsotaan asuvan Suomessa, jos hänellä on varsinainen asunto tai koti tai, jos hän jatkuvasti oleskelee täällä yli kuuden kuukauden ajan, jolloin tilapäinen poissaolo ei estä pitämästä oleskelua jatkuvana. Suomen kansalaista pidetään kuitenkin Suomessa asuvana, vaikka hän ei täällä jatkuvasti oleskelekaan yli kuuden kuukauden aikaa, kunnes kolme vuotta on kulunut sen vuoden päättymisestä jonka aikana hän on lähtenyt maasta. Mikäli verovelvollinen ei ole aikaisemmin osoittanut, että hänellä ei ole enää olennaisia siteitä Suomeen. Lisäksi Suomessa yleisesti verovelvollisiksi katsotaan henkilöt:

- jotka ovat Suomen ulkomaanedustuksessa palvelevia, lähetettyyn henkilöstöön kuuluvia Suomen kansalaisia, jotka ovat palvelussuhteessa Suomen valtioon;
- jotka ovat Finpro r.y:n (entinen Suomen Ulkomaankauppaliitto r.y) palveluksessa ulkomailla työskenteleviä Suomen kansalaisia, jotka olivat Suomessa yleisesti verovelvollisia välittömästi ennen tämän palveluksen alkamista.

Mikäli henkilö on ulkomailla Suomen valtion muussa päätoimisessa palveluksessa tai Yhdistyneiden Kansakuntien, sen erityisjärjestöjen, Kansainvälisen atomienergiajärjestön palveluksessa tai kansainvälisessä kehitysyhteistyössä palveleva henkilö, joka oli Suomessa yleisesti verovelvollinen ennen ao. palvelussopimuksen tekemistä ja jotka eivät ole näyttäneet, ettei heillä ole olennaisia siteitä Suomeen, ovat Suomessa yleisesti verovelvollisia.¹

TVL 11 §:n mukaan siis Suomessa asuvaksi katsotaan sellainen henkilö, jolla on varsinainen asunto tai koti Suomessa. Se, katsotaanko henkilöllä olevan asunto ja koti Suomessa ei riipu

---

¹ Ks. Verohallituksen julkaisu 284.05 s. 14–15

siitä, onko henkilö merkitty väestötietojärjestelmään Suomessa asuvaksi, koska TVL 11 §:ssä ei ole suoraa viittausta väestötietojärjestelmää koskeviin säännöksiin. Suomessa asuvaksi katsotaan myös sellainen henkilö, joka jatkuvasti oleskelee täällä yli kuuden kuukauden ajan, mutta jolle ei kuitenkaan synny varsinaista kotia tai asuntoa Suomeen.²

2.1.2 Kolmen vuoden sääntö

Suomen kansalaista voidaan pitää TVL 11.1 §:n kolmen vuoden säännön perusteella Suomessa yleisesti verovelvollisena muuttovuoden ja kolmen seuraavan vuoden ajan, vaikka verovelvollinen olisikin muuttanut pysyvästi ulkomaille. Verovelvollinen voidaan katsoa tänä aikana rajoitetusti verovelvolliseksi ainoastaan, jos hän sitä vaatii ja pystyy osoittamaan, että hänellä ei ole olennaisia siteitä Suomeen.³ Tämä kolmen vuoden sääntö koskee ainoastaan Suomen kansalaisia. Muiden henkilöiden yleinen verovelvollisuus lakkaa heidän muutettua pois Suomesta⁴. Kolmen vuoden sääntö otettiin käyttöön ehkäisemään veropakolaisuutta, jossa henkilö siirtää verotuksellisen asuinpaikkansa lievemmän verorasituksen omaavaan valtioon⁵.

Kolmen vuoden säännöstä huolimatta Suomen kansalaisesta voi tulla jo muuttohetkellä tai kolmen seuraavan verovuoden aikana rajoitetusti verovelvollinen, mikäli verovelvollinen sitä vaatii ja näyttää olennaisten siteiden katkenneen Suomeen. Verovelvollisen osoittaessa kaikkien olennaisten siteiden katkenneen viimeistään muuttovuoden aikana mutta vasta muuttohetken jälkeen, häntä voidaan ryhtyä käsittelemään rajoitetusti verovelvollisena muuttovuoden päättymisestä alkaen⁶.

Verovelvollisella on näyttötaakka olennaisten siteiden katkeamisesta muuttovuonna ja kolmena sitä seuraavana vuonna. Tämän jälkeen näyttötaakka siirtyy sille osapuolelle, joka haluaa vedota niiden olemassaoloon. Kolmen vuoden sääntö ei tule enää uudelleen tarkasteltavaksi, jos olennaisten siteiden katsotaan jo kerran katkenneen eli henkilö on jo

---

² Manninen 2005 s.11

³ Ks. kolmen vuoden säännöstä myös Verohallituksen julkaisu 284.03 ss. 17, Malmgrén 1999 s.13–18, Andersson – Linnakangas 2002 s.33–42 ja Keskimaunu 1997 s.91–96

⁴ Manninen 2005 s.10

⁵ Myrsky 1996 s.32

⁶ KHO 2004:6

tarkasteluhetkellä rajoitetusti verovelvollinen. Verovelvollisesta voi tulla uudelleen Suomessa yleisesti verovelvollinen ainoastaan samoin edellytyksin kuin ulkomaan kansalaisistakin.⁷ Kolmen vuoden sääntöä noudatettaessa olennaisten siteiden olemassaolo tulee arvioida jokaisen verovuoden osalta erikseen.⁸ Kolmen vuoden kuluttua muutosta Suomen kansalaista ei enää yleensä pidetä Suomessa yleisesti verovelvollisena. Tällainen tilanne voi tulla kuitenkin vastaan, jos henkilöllä on poikkeuksellisen vahvat siteet vielä Suomeen.⁹

Tuloverolaissa ei olennaisten siteiden käsitettä ole määritelty lainkaan. Ainoastaan hallituksen esityksessä (40/1974) tulo- ja varallisuusverolaiksi vuodelta 1974 löytyy joitakin viitteitä siitä, mitä olennaisten siteiden käsitteellä tarkoitetaan:

Olennaisilla siteillä ei todistustaakkasäännös tarkoittaisi mitään tiettyjä seikkoja, vaan niiden tarkempi sisältö jäisi oikeuskäytännön varaan. Harkittaessa onko maasta lähteneillä henkilöillä asiassa esittämänsä näytön perusteella enää olennaisia siteitä Suomeen, olisi huomiota kiinnitettävä kaikkiin asian ratkaisun kannalta merkityksellisiin maastalähdön pysyvyyttä tai tilapäisyyttä osoittaviin seikkoihin. Esimerkkeinä seikoista, jotka puhuvat sen puolesta, että henkilöillä edelleen on olennaisia siteitä Suomeen, voidaan mainita, että henkilö ei ole ulkomailla asettunut vakituisesti asumaan tietylle paikkakunnalle, että hän ulkomailla oleskelee yksinomaan opiskeluun tai terveydenhoitoon liittyvistä syistä samoin kuin että hän harjoittaa liikettä tai omistaa kiinteistön Suomessa, tai että henkilön perhe asuu vakinaisesti Suomessa. On huomattava, että asiaa ei ratkaista pelkästään yhden asumista osoittavan seikan perusteella, vaan on kussakin tapauksessa henkilökohtaisia olosuhteita kokevan kokonaisarvioinnin pohjalta tutkittava, onko maasta lähteneellä olennaisia siteitä Suomeen.

Olennaisten siteiden määrittely jää siis pitkälti oikeuskäytännön varaan. Oikeuskäytännön mukaan olennaisilla siteillä tarkoitetaan henkilökohtaisia siteitä, kuten asumiseen liittyviä siteitä ja perhesiteitä sekä taloudellisia siteitä.¹⁰ Suomessa olennaisiin siteisiin vaikuttavat ainakin seuraavat seikat:

- perhe Suomessa
- omaan käyttöön varattu asunto Suomessa
- Suomeen jää muu kiinteistö kuin kesähuvila
- Suomesta saadut tulot ja niiden laatu
- syy oleskeluun Suomessa
- oleskelu Suomessa

---

⁷ Helminen 2005 s.72–73

⁸ Ks. Manninen 2005 s.11

⁹ Verohallituksen julkaisu 284.05 s.19

¹⁰ Helminen 2005 s.73

- asunto ulkomailla
- oleskelun syy ulkomailla¹¹
- kuuluminen Suomen sosiaaliturvaan¹²

Kokonaistarkastelussa myös verovelvollisen puolison siteillä saattaa olla merkitystä¹³. Mahdollinen on myös tilanne, jossa toisella puolisoilla on olennaiset siteet Suomeen, mutta toisella niitä ei ole. Tällöin toinen puolisoista voi olla yleisesti verovelvollinen ja toinen rajoitetusti verovelvollinen, jolloin puolisoihin ei sovelleta tuloverolain puolisoita koskevia säännöksiä.¹⁴ Olennaisten siteiden olemassaolon tarkastelulla on tärkeä merkitys yleisen verovelvollisuuden päättymistä tutkittaessa¹⁵.

Perheen merkitys olennaisia siteitä tutkittaessa on yleensä merkittävä. Verovelvollisen muuttaessa pois maasta ja hänen puolisonsa tai perheensä jäädessä Suomeen, ei verovelvollisen olennaisten siteiden voida katsoa katkenneen. Perheen Suomeen jääminen saattaa kertoa sen, että verovelvollisen oleskelu ulkomailla on tarkoitettu tilapäiseksi ja että hän pitää elintoimintojensa keskuksen edelleen Suomessa.¹⁶ Mikäli puoliset ovat ennen toisen puolison ulkomaille muuttamista muuttaneet erille asumaan yhteiselämän lopettamiseksi, puolison ei voida katsoa muodostavan olennaisia siteitä Suomeen.¹⁷ Myöskään täysi-ikäisten lasten ja muiden kaukaisempien sukulaisten jäämisellä Suomeen ei ole niin suurta merkitystä¹⁸.

Verovelvollisella Suomessa oleva asunto muodostaa myös vahvan siteen Suomeen. Perheen käytössä Suomessa oleva asunto tai tyhjänä omaan ympärivuotiseen käyttöön varattu asunto osoittaa, että ulkomailla oleskelu on tilapäistä eivätkä olennaiset siteet tällöin katkea¹⁹. Vapaa-ajan asunnon pitäminen Suomessa ei kuitenkaan usein riitä olennaiseksi siteeksi. Olennaisten siteiden voidaan kuitenkin katsoa katkenneen, jos verovelvollinen myy asuntonsa tai vuokraa sen pitkäaikaisella vuokrasopimuksella ilman kalusteita perheen ulkopuoliselle

---

¹¹ Manninen 2005 s. 11

¹² Verohallituksen julkaisu 284.05 s.18

¹³ KHO 1977 T 4439

¹⁴ Helminen 2005 s.73

¹⁵ Niskakangas 2006 jatkuvatyöntekijä (luvussa 15 Tulot ulkomailta)

¹⁶ Helminen 2005 s.75

¹⁷ Manninen 2005 s.11

¹⁸ Helminen 2005 s.75

¹⁹ Esimerkiksi KHO 1979 B II 508

vuokralaiselle. Sijoitusasunnot eivät myöskään riitä olennaiseksi siteeksi, jos ne olivat vuokrattuina ulkopuolisille jo ennen verovelvollisen lähtöä.²⁰

Muiden Suomessa sijaitsevien kiinteistöjen kuin oman asunnon omistaminen ei yleensä yksin riitä olennaisten siteiden syntymiseen, koska muut kiinteistöomistukset ovat yleensä luonteeltaan passiivisia. Verovelvollisen omistaessa useita kiinteistöjä ja näiden kiinteistöjen omistamisen vaatiessa aktiivista toimintaa, voidaan katsoa että verovelvolliselle saattaa syntyä näiden kiinteistöjen kautta olennaiset siteet Suomeen.²¹

Pörssiosakkeiden ja pankkitalletusten yms. passiivisten omistuksien ei katsota yksin muodostavan olennaisia siteitä Suomeen. Aktiiviset omistukset kuten esimerkiksi perheyhtiön johtotehtäviin osallistuminen voivat taas helpommin muodostaa olennaiset siteet. Periaatteessa on kuitenkin mahdollista, että myös passiiviset omistukset muodostavat olennaisen siteen Suomeen, etenkin jos niiden määrä ja tuottamat tulot ovat hyvin huomattavat.²² Suuren omaisuuden omistaminen Suomesta lisää aktiivisuutta ja käyntejä tai muuta yhteydenpitoa Suomeen, joka taas poikkeaa luonteeltaan esimerkiksi pelkästä osakkeenomistuksesta.²³ Ratkaisussa KHO:2004:6 korkein hallinto-oikeus katsoi, että passiivisluontoinen sijoitusomaisuus ja siitä saatu tulo eivät muodostaneet olennaisia siteitä Suomeen²⁴.

KHO 2004:6 Henkilöllä, joka oli muuttanut perheineen Suomesta Belgiaan kesäkuussa 2002 ja jolla ei muuton jälkeen ollut Suomessa asuntoa eikä muuta omaisuutta kuin passiivisluontoista sijoitusomaisuutta ja siitä saatua tuloa, ei katsottu olleen Suomeen tuloverolain 11 §:ssä tarkoitettuja olennaisia siteitä vuoden 2002 päättyessä.

Ennakkoratkaisu

Tarkasteltaessa verovelvollisen olennaisia siteitä Suomeen on otettava huomioon myös verovelvollisen Suomesta saamat tulot. Tulot voidaan tässä tapauksessa jakaa luonteensa perusteella kahtia: passiivisiin tuloihin ja aktiivisiin tuloihin. Passiiviset tulot voivat olla esimerkiksi osinko- tai vuokratuloja ja aktiiviset tulot esimerkiksi yritystoiminnan harjoittamisesta saatuja tuloja. Passiiviset tulot eivät yleensä muodosta olennaisia siteitä, koska niiden saamiseksi verovelvollisen ei tarvitse harjoittaa aktiivista toimintaa, vaan ne

²⁰ Ks. Helminen 2005 s.75

²¹ Helminen 2005 s.76

²² Helminen 2005 s.76

²³ Ks. Niskankangas 2006 jatkuvatyöntekijä (luvussa 15 Tulot ulkomailta)

²⁴ Ks. lisää pohdintaa korkeimman oikeuden ratkaisemasta tapauksesta Äimä 2005 ss.146

tulevat esimerkiksi omistuksen perusteella. Aktiiviset tulot taas muodostavat olennaisesti vahvemman siteen Suomeen, koska saadakseen tällaisia tuloja Suomesta, verovelvollisen täytyy toimia Suomessa aktiivisesti tulojensa eteen.²⁵

Olennaisia siteitä arvioitaessa on huomioitava myös se, kuinka paljon henkilö oleskelee kyseisenä verovuonna Suomessa. Yli puolen vuoden oleskelu verovuonna Suomessa tarkoittaa suoraan yleistä verovelvollisuutta. Lyhyempikin oleskelu Suomessa saattaa johtaa olennaisten siteiden syntymiseen. Toisaalta taas oikeuskäytännön mukaan kesäkuukausien vietto Suomessa ei synnytä yksinään olennaisia siteitä Suomeen.²⁶

Mikään näistä edellä luetelluista seikoista ei yksistään vielä luo olennaisia siteitä Suomeen. Verovelvollisen muuttaessa pois maasta on olennaisia siteitä harkittaessa käytettävä kokonaisarviointia. Oikeuskäytännön perusteella voidaan kuitenkin päätellä, että jos yksikin ns. vahvoista siteistä on olemassa, verovelvollisen katsotaan olevan muuttovuonna ja kolmena seuraavana Suomessa yleisesti verovelvollinen. Ns. vahvoja siteitä ovat: puolison tai asunnon jääminen Suomeen, verovelvollisen kuuluminen Suomen sosiaaliturvan piiriin ja verovelvollisen harjoittama liiketoiminta tai työskentely Suomessa.²⁷

TVL 77 §:ssä oleva kuuden kuukauden sääntö lieventää kolmen vuoden säännön merkitystä, koska kuuden kuukauden säännön perusteella ei ulkomailta työskentelevää suomalaista veroteta Suomessa ulkomailta tehdystä työstä saadusta palkkatulosta, mikäli säännöksen edellytykset täyttyvät. Tätä säännöstä tulkittaessa ei olennaisilla siteillä ole mitään merkitystä.²⁸

2.1.3 Tulon verottaminen ja kuuden kuukauden sääntö

Yleisesti verovelvollisen ulkomailta saamia tuloja verotetaan hyvin pitkälti samalla tavalla kuin Suomesta saatuja tuloja. Verovelvollisen ulkomailta saamien ansiotulojen verotus on progressiivista ja verovelvollinen on pääsääntöisesti oikeutettu myös luonnollisiin vähennyksiin. Suomessa yleisesti verovelvollista luonnollista henkilöä verotetaan Suomessa

---

²⁵ Ks. Manninen 2005 s.13

²⁶ Ks. Niskakangas 2006 jatkuvatyöntekijä (luvussa 15 Tulot ulkomailta)

²⁷ Helminen 2005 s.74

²⁸ Andersson – Linnakangas 2002 s.37

lähtökohtaisesti kaikista hänen saamistaan tuloista. Eräät ulkomaantulot ovat kuitenkin TVL:ssä säädetty vapaiksi Suomen verosta. Tällaisia ovat:

- suorien sijoitusten osingot verosopimusvaltioista (EVL 6 §),
- Suomen ulkomaanedustuksessa tai muutoin Suomen valtion palveluksessa ulkomailla toimivien paikalliskorotukset ja eräät muut korvaukset (TVL 76 § 1 kohta),
- Suomen ulkomaankauppaliitto r.y:een (ehkä finpro) työsuhteessa olevan paikalliskorotus ja eräät muut korvaukset eräin edellytyksin (TVL 76 § 2 kohta),
- palkka tai palkkio, jonka YK tai jokin sen erityisjärjestöistä maksaa muualla kuin Suomessa suoritettusta asiantuntijatehtävästä (TVL 76 § 3 kohta),
- ulkomaantyöstä johtuvat, työnantajan maksamat verovelvollisen ja hänen perheensä muutto- ja matkakustannukset sekä työnantajan ulkomailla kustantama tavanomainen yksityinen palvelushenkilöstö ja lasten koulutus (TVL 76 § 5 kohta),
- Euroopan parlamentin jäsenen kulukorvaus ym. (TVL 70.2 §),
- Euroopan yhteisöjen maksamat eräät kulukorvaukset asiantuntijoille tai eräiden komiteoiden jäsenille (TVL 76 § 4a ja 4b kohdat) sekä
- ulkomaanpäivärahat, jos on kyse tilapäisestä työmatkasta
- yhteisön ulkomailta saama tulo, johon sovelletaan vapautusmenetelmää (MenetelmäL 7§)
- palkka, johon soveltuu vuoden 1995 kuuden kuukauden sääntö,
- muu palkka, joka maksetaan 1.1.1998 jälkeen ja johon soveltuu kuuden kuukauden sääntö.²⁹

Kuuden kuukauden sääntö mahdollistaa yleisesti verovelvollisen tietyn ajan kestävästä ulkomaantyöskentelystä saadun palkan verovapauden. Kuuden kuukauden säännön alainen ulkomaantyötulo ei tällöin vaikuta muiden tulojen progressioon. Kuuden kuukauden säännön tarkoituksena on ollut edistää suomalaisten ulkomaan työskentelyä ja kansainvälistymistä³⁰.

---

²⁹ Verohallituksen julkaisu 284.05 s.40–41

³⁰ Niskakangas 2006 jatkuvatyöedinteen (luvussa 15 Tulot ulkomailta)

Tämä ns. uusi kuuden kuukauden sääntö on tullut voimaan vuoden 1998 alusta.³¹ TVL 77

§:ssä oleva kuuden kuukauden sääntö on seuraavanlainen:

Ulkomailla tehdystä työstä saatu palkka (ulkomaantyötulo) ei ole veronalaista tuloa, jos verovelvollisen oleskelu ulkomailla johtuu tästä työstä ja kestää yhtäjaksoisesti vähintään kuusi kuukautta (ulkomaantyöskentely). Ulkomaantyötulona ei pidetä palkkaa, jota työskentelyvaltio Suomen ja tämän valtion välillä voimassa olevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyn sopimuksen mukaan ei saa ensisijaisesti verottaa, 66 §:ssä tarkoitetusta työsuhteeseen perustuvasta edusta saatua tuloa eikä palkkaa, joka on saatu Suomen valtiolta, kunnalta tai muulta suomalaiselta julkisyhteisöltä tai Finpro ry:ltä taikka suomalaisessa vesi- ja ilma-aluksessa tehdystä työstä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna ulkomaantyötulona pidetään kuitenkin 66 §:ssä tarkoitetusta työsuhteeseen perustuvasta edusta saatua tuloa, jos:

- 1) työskentelyvaltion ja Suomen välillä on voimassa kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskeva sopimus ja 66 §:ssä tarkoitettua tuloa verotetaan työskentelyvaltiossa palkkatulona; ja
- 2) verovelvollinen esittää riittävän selvityksen siitä että edellä tarkoitettu työsuhteeseen perustuva etu on saatettu työskentelyvaltion veroviranomaisen tietoon.

Ulkomaantyöskentelyn ei katsota keskeytyvän, vaikka verovelvollinen aloitettuaan työskentelynsä oleskelee Suomessa keskimäärin enintään kuutena päivänä sellaista täyttä kuukautta kohti, jonka hänen ulkomaantyöskentelynsä voidaan olettaa kestävän tai jonka se on kestänyt. Edellytyksenä kuitenkin on, että hän ei näin laskettavasta päivien määrästä oleskele Suomessa enempää kuin 60 päivää etukäteen ja että hän tällaisen Suomessa oleskelun jälkeen palaa työskentelyvaltioon jatkamaan samaa ulkomaantyöskentelyä. Ulkomaantyöskentelyn ei myöskään katsota keskeytyvän, jos verovelvollisen Suomessa oleskelu aiheutuu pakottavasta, hänestä ja hänen työantajastaan riippumattomasta, odottamattomasta syystä ja jos verovelvollinen tällaisen Suomessa oleskelun jälkeen palaa työskentelyvaltioon jatkamaan kyseistä ulkomaantyöskentelyä.

Ulkomaantyöskentelyn, jota ei voida enää pitää yhtäjaksoisena, katsotaan päättyneen sinä päivänä, jolloin verovelvollinen työskentelynsä lopetettuaan olisi voinut lähteä työskentelyvaltiosta.

Jos ulkomaantyöskentely on päättynyt painavasta, verovelvollisesta ja hänen työnantajastaan riippumattomasta, odottamattomasta syystä, ei ulkomaantyötuloa pidetä veronalaisena tulona sen johdosta, että ulkomaantyöskentely ei ole kestänyt oletettua vähintään kuuden kuukauden aikaa.

TVL 77 §:ssä palkkatuloja kutsutaan ulkomaantyötuloiksi. Palkkatulon käsitettä ei TVL 77 §:ssä ole tarkennettu. Ennakkoperintälaissa (EPL) on palkkatulon määritelmä ja lisäksi oikeuskäytännöstä löytyy apua siihen, miten palkkatulo tulisi määritellä kuuden kuukauden säännön kohdalla. Näiden perustella sääntöä ei voi soveltaa itsenäisenä liikkeen- tai

³¹ Ks. kuuden kuukauden säännöstä myös Manninen 2005 s.20–44, Andersson – Linnakangas 2002 s.323–327, Myrsky – Linnakangas 2005 s.100–115, Keskimäunu 1997 s.134–142, Verohallituksen julkaisu 273.06 s.5

ammattinharjoittajana saatuun tuloon tai stipendiin. Myöskään työttömyyskorvaus, sairausvakuutuspäiväraha tai tapaturmavahinko- tai liikennevahinkoturvaan perustuvat suoritukset eivät ole kuuden kuukauden säännön alaisia suorituksia. Kuuden kuukauden sääntöä voidaan soveltaa säännön tarkoittaman työskentelyn aikana työnantajalta saatuun sairausajan palkkaan ja työministeriöltä palkkaturvalain (866/1998) nojalla tulevaan suoritukseen, jos se perustuu säännön tarkoittamaan ulkomaantyöskentelyyn. Myös muihin suorituksiin kuten esimerkiksi vuosilomapalkkaan, lomakorvaukseen, bonuspalkkioon ja lomaraahan soveltuu kuuden kuukauden sääntö, mikäli suoritukset on maksettu sellaisen palkan perusteella johon sääntö soveltuu.³²

Kuuden kuukauden säännön nojalla verovapaata palkkatuloa ei ole sellainen palkka, joka on saatu Suomen valtiolta, kunnalta tai muulta suomalaiselta julkisyhteisöltä, Finpro ry:ltä tai suomalaisessa vesi- ja ilma-aluksessa tehdystä työstä. Ulkomaiselta julkisyhteisöltä saatu tai ulkomaisella tai mukavuuslippulaivalla ansaittu palkkatulo, voi olla verovapaata edellytysten täytyttyä.³³

Ulkomaantyötulon verovapaus edellyttää, että ulkomaantyöskentely kestää yhtäjaksoisesti vähintään kuusi kuukautta. Kuuden kuukauden aika ei ole sidottu kalenterivuoteen eikä aikaa lasketa täysiltä kalenterikuukausilta, vaan oleskelun ensimmäisestä päivästä aina kuukausi eteenpäin³⁴. Kuuden kuukauden aikaa laskettaessa katsotaan työstä johtuvaksi oleskeluksi ulkomailla työskentelyn aloittamispäivää edeltävä päivä ja työskentelyn lopettamista seuraava päivä³⁵.

Työnantajan ja työskentelyvaltion vaihtuminen ei pääsääntöisesti keskeytä kuuden kuukauden määräajan kulumista, mikäli työskentely jatkuu kuuden kuukauden säännön edellytykset täyttäen. Valtioiden välisistä verosopimuksista johtuen työskentelyvaltion vaihtuminen saattaa joissain tapauksissa estää työskentelyvaltion verotusoikeuden, jos työnantaja ei ole työskentelyvaltiossa ja työskentelyaika jää alle 183 päivään. Tällöin kuuden kuukauden sääntöä ei voida soveltaa ansaittuun palkkatuloon.³⁶

---

³² Myrsky – Linnakangas 2005 s.101–102

³³ Myrsky – Linnakangas 2005 s.104

³⁴ Ks. Myrsky – Linnakangas 2005 s.105

³⁵ KHO 1998 T 1541

³⁶ Helminen 2005 s.291

Ulkomailla oleskelun on johdettava työnteosta. Jos oleskelu johtuu jostakin muusta syystä kuten esimerkiksi perhesyistä tai opiskelusta, sääntöä ei voida soveltaa. Mikäli verovelvollinen on lähtenyt esimerkiksi opiskelemaan ulkomaille, mutta hankkiutuu opiskeluvaltiossa kokopäivätyöhön vähintään kuudeksi kuukaudeksi, voidaan palkkaan soveltaa kuuden kuukauden sääntöä.³⁷ Palkansaajalla saattaa olla ulkomalla päätoimensa ohella sivutoimia. Myös sivutoimen palkkaa on pidetty verovapaana, jos sivutoimi edellyttää oleskelua ulkomalla ja päätoimi on verovapaa kuuden kuukauden säännön perusteella.³⁸

Verovelvollinen ei saa oleskella ulkomaan työskentelyn aikana pitkiä aikoja Suomessa, jotta kuuden kuukauden sääntö soveltuisi. Verovelvollinen saa oleskella Suomessa korkeintaan keskimäärin kuutena päivänä jokaista ulkomaan työskentelyyn liittyvää kuukautta kohden.³⁹ Myös osapäivät lasketaan kokonaisiksi. Verovelvollinen voi viettää Suomessa oleskelupäivät yhdessä tai useammassa jaksossa. Kuitenkaan verovelvollinen ei voi sijoittaa Suomessa oloapäiviä ulkomaan työskentelyn alkuun eikä loppuun. Etukäteen verovelvollinen saa kuitenkin olla Suomessa enintään 60 päivää, jonka jälkeen on palattava työskentelyvaltioon.⁴⁰

Verovelvollisen oleskeltua Suomessa enemmän kuin keskimäärin kuusi päivää täyttä ulkomaantyöskentelykuukautta kohden, ei kuuden kuukauden sääntöä yleensä sovelleta. Mikäli liika Suomessa oleskelu johtuu kuitenkin jostain pakottavasta, odottamattomasta, verovelvollisesta ja hänen työnantajastaan riippumattomasta syystä, voi kuuden kuukauden sääntö tulla sovellettavaksi. Edellytyksenä on kuitenkin, että verovelvollinen palaa välittömästi syyn lakattua työskentelyvaltioon. Pakottava syy voi olla esimerkiksi sotatila, poliittiset levottomuudet, ydinvoimalaonnettomuus, viisuminsaantivaikeudet, oma tai perheen jäsenen vakava sairastuminen, epidemian aiheuttama terveysvaara, työnantajan konkurssi tai tilaajan maksukyvyttömyys.⁴¹ Jos ulkomaantyöskentely loppuisi kokonaan ennen kuuden kuukauden täyttymistä ylivoimaisen esteen takia, voi kuuden kuukauden sääntö tulla silti sovellettavaksi. Tällöin voi kuitenkin tulla vastaan tilanne, jossa Suomessa oleskelusta johtuen ulkomaantyöskentely saattaa jäädä niin lyhyeksi, että verosopimus estää työskentelyvaltion verotusoikeuden edellyttäen, että työnantaja ei ole työskentelyvaltiossa.⁴²

---

³⁷ Verohallituksen julkaisu 284.05 s.50

³⁸ Malmgrén 1996 s.27

³⁹ Kuukaudella tarkoitetaan mitä tahansa yhden kuukauden pituista ajanjaksoa eikä kalenterikuukautta.

⁴⁰ Niskakangas 2006 jatkuvatyöedentinen (luvussa 15 Tulot ulkomailta)

⁴¹ Ks. Verohallituksen julkaisu 284.05 s.51

⁴² Helminen 2005 s.290

Verovelvollinen saattaa viettää loma- ja vapaapäiviään kolmansissa valtioissa ulkomaantyöskentelynsä aikana. Perinteisesti loman viettäminen kolmannessa valtiossa on rinnastettu Suomessa oleskeluun, mutta uuden oikeuskäytännön perusteella kolmannessa valtioissa vietettyä vapaa-aikaa ei enää rinnasteta Suomessa oleskeluun. Tällöin ne eivät myöskään vähennä sallittujen Suomessa-olopäivien enimmäismäärää.⁴³

KHO 2001:22 A siirtyi työskentelemään työkomennukselle Isoon-Britanniaan suomalaisen yhtiön tytäryhtiön palvelukseen. A:n työskentelyn Isossa-Britanniassa arvioitiin kestävän 1-2 vuotta. A oli ulkomaantyöskentelynsä ajan tuloverolain 9 ja 11 §:n mukaan Suomessa asuva ja yleisesti verovelvollinen. A vietti ulkomaantyöskentelynsä aikana toistuvasti lomapäiviä Ruotsissa tai Tanskassa tavaten siellä tyttöystävänsä. Katsottiin, ettei sellaista kolmansissa maissa tapahtuvaa oleskelua, joka on ulkomailla työskentelyyn välittömästi liittyvien loma- ja vapaapäivien viettäminen, ole rinnastettava tuloverolain 77 §:n 2 momentin tarkoittamaan Suomessa oleskeluun. Näin ollen A:n ulkomaantyöskentelyn aikana Ruotsissa tai Tanskassa viettämät lomapäivät eivät olleet Suomessa oleskelua eikä niitä siten tullut ottaa huomioon Suomessa oleskeluna arvioitaessa kuuden kuukauden säännön soveltumista ulkomaantyötuloon. Verovuosi 2000. Ennakkoratkaisu.

KHO 2004:90 Suomessa yleisesti verovelvolliset A ja B olivat työskennelleet Virossa suomalaisen yhtiön palveluksessa ja viettäneet tästä työskentelystä saamiaan loma- ja vapaapäiviä Trinidad ja Tobagossa, Israelissa, Singaporessa ja Australiassa. Noiden päivien katsottiin olevan sellaista ulkomailla työskentelyyn välittömästi liittyvien loma- ja vapaapäivien viettäminen, jota ei voitu rinnastaa tuloverolain 77 §:n 2 momentissa tarkoitettuun Suomessa oleskeluun. Niitä ei siten tullut ottaa huomioon Suomessa oleskeluna arvioitaessa kuuden kuukauden säännön soveltumista ulkomaantyötuloon. Verovuosi 2000.

Kuuden kuukauden säännön yhtenä soveltamisedellytyksenä on, että työskentelyvaltiolla tulee olla palkkaan ensisijainen verotusoikeus. Työskentelyvaltion verotusoikeuden verosopimustilanteissa mahdollistaa se, että työntekijä oleskelee tässä valtiossa yli 183 päivää. Oleskelupäivien laskeminen voi tapahtua joko kalenterivuositain tai miltä hyvänsä perättäisten 12 kuukauden ajalta, riippuen verosopimusten määräyksistä. Se, että verottaako työskentelyvaltio todellisuudessa palkkatulosta, ei vaikuta kuuden kuukauden säännön soveltamiseen. Olennaisinta on, että verosopimus ei estä verotusta.⁴⁴

Kuuden kuukauden sääntö voi soveltua myös TVL 66 §:ssä tarkoitettuun työsuhteeseen perustuvasta edusta saatuun tuloon kuten esimerkiksi optioetuun. Tämän tulon on oltava

⁴³ Niskakangas 2006 jatkuvatyöntekijä (luvussa 15 Tulot ulkomailta)

⁴⁴ Myrsky – Linnakangas 2005 s.110

kertynyt samalta ajalta kuin kuuden kuukauden sääntöön oikeuttava ulkomailla ansaittu palkkatulo. Se, että tällaiseen etuun voitaisiin soveltaa kuuden kuukauden sääntöä, tulee sen ajallisen edellytyksen lisäksi täyttää tietyt lisäedellytykset, jotka ovat tulleet voimaan vuonna 2001 (21.12.2000/1165). Näitä lisäedellytyksiä ovat: Suomen ja työskentelyvaltion välillä on voimassa kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskeva sopimus, työskentelyvaltion verojärjestelmässä TVL 66 §:ssä tarkoitettua tuloa verotetaan palkkatulona (ansiotulona) ja verovelvollinen esittää selvityksen siitä, että etu on saatettu työskentelyvaltion veroviranomaisten tietoon.⁴⁵

Kuuden kuukauden säännön nojalla verovapaaseen ulkomaantyötuloon kohdistuvat menot eivät ole vähennyskelpoisia, koska verovapaan tulon hankkimisesta johtuneita kuluja ei voi vähentää. Muuten verovelvollinen on oikeutettu tekemään normaalit verovähennyksen ansiotuloistaan, koska hän on TVL:n mukaan Suomessa asuva.⁴⁶

2.2 Yleinen verovelvollisuus Virossa

Viron tuloverolain 6 §:n mukaan yleisesti verovelvollinen on:

1. Virossa asuva luonnollinen henkilö, jolla on asunto Virossa tai
2. henkilö, joka viettää Virossa vähintään 183 päivää 12 perättäisen kalenterikuukauden aikana.

Yleisesti verovelvolliset ovat verovelvollisia kaikista saamistaan tuloista. Koska he ovat verovelvollisia kaikista tuloistaan niin sillä, onko tulot lueteltu Viron tuloverolain 13–22 §:ssä vai ei, ei ole verotuksen kannalta merkitystä. Luonnollinen henkilö, joka viettää Virossa yli 183 päivää, katsotaan siitä päivästä lähtien yleisesti verovelvolliseksi, kun hän on sinne saapunut. Ulkomailla työskentelevien virolaisten virkamiesten katsotaan olevan Virossa yleisesti verovelvollisia. Kaikki muut luonnolliset henkilöt, jotka eivät täytä yleisen verovelvollisuuden kriteerejä ja saavat Virosta tuloja, ovat rajoitetusti verovelvollisia.

Pääsäännön mukaan naimisissa olevat luonnolliset henkilöt verotetaan erikseen. Mikäli he ovat verovuoden aikana asuneet yhdessä, heidän tulee täyttää yhteinen veroilmoitus (a joint tax return). Yhteisen veroilmoituksen jättäneiden puolisoitten verotettava tulo saadaan, kun

---

⁴⁵ Verohallituksen julkaisu 284.05 s.49. Ks. myös Andersson – Linnakangas 2002 s.326–327

⁴⁶ Malmgrén 1996 s.28

molempien puolisoitten tulot lasketaan yhteen ja jaetaan tasan puolisoitten kesken. Jos luonnollisella henkilöllä on lapsia, niin lapset kuitenkin verotetaan itsenäisinä henkilöinä.⁴⁷

Luonnollisten henkilöiden verovuosi on aina kalenterivuosi ja veroilmoitus tulee yleensä jättää verovuotta seuraavan vuoden maaliskuun 31. päivään mennessä. Tästä säännöstä on kuitenkin olemassa poikkeuksia, jolloin veroilmoitusta ei tarvitse jättää lainkaan. Työntekijöillä, jotka saavat palkkaa vain yhdeltä työnantajalta ja tästä palkasta on toimitettu ennakonpidätys, ja henkilöillä, joiden tulot jäävät alle yleisen perusvähennyksen, ei ole velvollisuutta täyttää veroilmoitusta.⁴⁸

Yleisesti verovelvollisten verot kerätään verovuoden aikana ennakonpidätysten avulla. Mikäli ennakonpidätystä ei ole mahdollisuutta toimittaa, niin silloin verojen maksaminen tapahtuu ennakkoverojen avulla. Ennakkoverojen maksuvelvollisuus tulee ajankohtaiseksi ainakin liike- ja ammattitulojen kohdalla, jolloin ennakkoverot maksetaan neljä kertaa vuodessa. Ennakkoveron määrä määräytyy tällöin edellisen vuoden yhden neljänneksen tulon perusteella.⁴⁹

2.3 Rajoitettu verovelvollisuus Suomessa

2.3.1 Määrittely

Henkilö on Suomessa rajoitetusti verovelvollinen, jos hän ei ole verovuonna asunut Suomessa, mutta hän on saanut tuloja Suomesta. Rajoitettu verovelvollisuus ratkaistaan ainoastaan Suomen sisäisen lainsäädännön perusteella. Rajoitetusti verovelvollisia ovat ulkomaan kansalaiset, jos he oleskelevat Suomessa enintään kuusi kuukautta. Rajoitetusti verovelvollisia ovat myös Suomen kansalaiset, joiden muuttovuodesta on jo kulunut kolme vuotta ja joilla ei ole olennaisia siteitä Suomeen ja joita ei työnantajastakaan johtuen voida pitää yleisesti verovelvollisina.⁵⁰

---

⁴⁷ Lehis 2003 s.181

⁴⁸ Lehis 2003 s.183

⁴⁹ Lehis 2003 s.183

⁵⁰ Verohallituksen julkaisu 284.05 s.21 Lisää rajoitetusta verovelvollisuudesta ks. Huhtamäki 1987.

TVL 9 §:n mukaan rajoitetusti verovelvollinen suorittaa Suomessa veroa vain Suomesta saaduista tuloista. Vaikka tulo olisikin saatu Suomesta, se ei vielä tarkoita sitä, että tulo voitaisiin verottaa Suomessa. Tällainen tilanne saattaa syntyä verosopimuksen perusteella sekä TVL 9.2 § on estetty eräänlaisen korkotulon verotus rajoitetusti verovelvollisilla.⁵¹ Rajoitetusti verovelvollisten tuloja ei veroteta progressiivisen verokannan mukaan, vaan heihin sovelletaan lähtökohtaisesti lähdeverolakia.

Verovelvollisuusasema voi muuttua kesken vuoden. TVL 9.4 §:n mukaan mikäli verovelvollinen on asunut osan vuotta Suomessa ja muuttanut sitten pois, niin siltä ajalta, jonka hän on asunut Suomesta, häntä verotetaan yleisesti verovelvollisena ja muulta ajalta rajoitetusti verovelvollisena. Pysyvästi ulkomailla asuneesta tulee yleisesti verovelvollinen sinä päivänä, jona hän saapuu Suomeen. Vastaavasti ulkomaan kansalainen, joka muuttaa pois Suomesta, saa rajoitetusti verovelvollisen aseman heti muuttopäivänään. Kolmen vuoden säännöstä johtuen edellä mainittua ei voida soveltaa Suomen kansalaiseen.⁵²

2.3.2 Suomesta saadut tulot

Rajoitetusti verovelvollisen Suomesta saatuina tuloina voidaan pitää TVL 10 §:ssä lueteltuja tuloja. Näitä tuloja ovat:

1. Suomessa olevasta kiinteistöstä tai suomalaisen asunto-osakeyhtiön tai muun osakeyhtiön osakkeiden taikka asunto-osuuskunnan tai muun osuuskunnan jäsenyyden perusteella saatu tulo
2. Suomessa harjoitetusta liikkeestä, ammatista, maataloudesta tai metsätaloudesta saatu tulo
3. palkkatulo, joka on saatu Suomen valtiolta, kunnalta tai julkisoikeudelliselta yhteisöltä
4. muu kuin edellä 3 kohdassa tarkoitettu palkkatulo, jos työ, tehtävä tai palvelus on yksinomaan tai pääasiallisesti suoritettu Suomessa täällä olevan työn- tai toimeksiantajan lukuun

---

⁵¹ Verohallituksen julkaisu 284.05 s.22

⁵² Helminen 2006 jatkuvatäydenteinen (luvussa 5 Verovelvollisuusasema ja asuinvaltio)

5. palkkio, joka on saatu suomalaisen yhteisön tai yhtymän hallituksen tai siihen rinnastettavan muun hallintoelimen jäsenen tehtävästä (18.12.1995/1549)
6. tulo, joka on saatu taiteilijan tai urheilijan Suomessa tai suomalaisessa aluksessa harjoittamasta henkilökohtaisesta toiminnasta (18.12.1995/1549)
7. eläketulo, joka on saatu Suomen valtiolta, kunnalta tai muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä, tai joka välittömästi tai välillisesti perustuu edellisessä kohdassa tarkoitettuun työhön, tehtävään tai palvelukseen, taikka Suomesta otettuun liikenne- tai eläkevakuutukseen
8. osinko, osuuspääoman korko ja muu niihin rinnastettava tulo, joka on saatu suomalaiselta osakeyhtiöltä, osuuskunnalta tai muulta yhteisöltä, näihin liittyvä yhtiönverohyvitys sekä osuus suomalaisen yhtymän tuloon
9. korkotulo, jos velallinen on Suomessa asuva henkilö taikka suomalainen yhteisö, yhtymä, yhteisetuus tai kuolinpesä
10. rojalti, lisenssimaksu ja muu niihin rinnastettava hyvitys, jos hyvityksen perusteena olevaa omaisuutta tai oikeutta käytetään elinkeinotoiminnassa täällä tai jos hyvityksen maksamiseen velvollinen on Suomessa asuva henkilö tai suomalainen yhteisö, yhtymä, yhteisetuus tai kuolinpesä
11. suomalaisen sijoitusrahaston voitto-osuus sekä suomalaisesta henkilöstörahadosta saatu rahasto-osuus ja ylijäämä
12. täällä olevan kiinteistön tahti suomalaisen asunto-osakeyhtiön tai muun osakeyhtiön tai osuuskunnan, jonka kokonaisvaroista enemmän kuin 50 prosenttia muodostuu yhdestä tai useammasta täällä olevasta kiinteistöstä, osakkeiden tai osuukien luovutuksesta saatu voitto.

Suomesta saatua tuloa on myös sellainen korkotulo, joka on maksettu ulkomaankaupassa syntyneelle tilisaamiselle, pankkiin tai muuhun rahalaitokseen talletetuille varoille, obligaatiolle, debentuurille, muulle joukkovelkakirjalainalle tai sellaiselle ulkomailta Suomeen otetulle lainalle, jota ei ole katsottava lainansaajan omaan pääomaan rinnastettavaksi pääomansijoitukseksi. Mutta nämä edellä mainitut korkotulot eivät ole

rajoitetusti verovelvollisen saamina veronalaista tuloa, koska nämä tulot ovat jo TVL 9.2 §:n perusteella verosta vapautettuja.⁵³

2.3.3 Tulon verottaminen

2.3.3.1 Lähdevero

Rajoitetusti verovelvollisen verotus poikkeaa yleisesti verovelvollisen verotuksesta ja siitä säädetään LähdeveroL:ssa ja LähdeveroA:ssa. Rajoitetusti verovelvolliselta voidaan periä vero lopullisena lähdeverona tai vero määrätään verotusmenettelylain (VML) mukaisessa järjestyksessä.⁵⁴ Lähdeverotuksessa tuloja ei jaeta ansiotuloihin ja pääomatuloihin vaan lähdeverotus on suhteellista verotusta ja lähdeveroprosentti riippuu tulotyypistä. Koska lähdeverotus on bruttoverotusta, ei lähdeverotettavista tuloista voida vähentää tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä johtuneita kustannuksia. LähdeveroL:n avulla voidaan ottaa myös huomioon verotuksen progressio, kun veroprosentti säilyy samansuuruisena tulojen suuruudesta huolimatta, eikä näin ollen Suomesta saatujen tulojen vähäisyys johda liian matalaan verotukseen. LähdeveroL säädettiin helpottamaan ulkomailla asuvien henkilöiden verottamista Suomesta saaduista tuloista.⁵⁵

Lähdeveron alaiset tulot on lueteltu tyhjentävästi LähdeveroL 3 §:ssä. Näitä tällaisia tuloja ovat:

- osingot⁵⁶,
- korot,
- rojaltit⁵⁷,
- henkilöstörahaston maksamat rahasto-osuudet,
- henkilöstörahaston jäsenilleen maksamat ylijäämät,
- palkka⁵⁸,
- muu sellainen suoritus, josta EPL:n mukaan on toimitettava ennakonpidätys,

---

⁵³ Ks. Myrsky 1996 s.43

⁵⁴ Verohallituksen julkaisu 284.05 s.117

⁵⁵ Niskakangas 2006 jatkuvatyöntekijä (luvussa 16 Ulkomailla asuvan tulot Suomesta)

⁵⁶ Pitää sisällään myös VML 29 §:ssä tarkoitetun peiteltyyn osingonjaon ja VML 31 §:ssä tarkoitetun kansainvälisen peiteltyyn voitonsiirron.

⁵⁷ Elokuvarojaltit verotetaan VML:n mukaan.

⁵⁸ Palkan käsite lähtökohtaisesti sama kuin EPL:n mukainen palkka, mutta työkorvaus ei ole enää LähdeveroL:n mukaista palkkaa. Verohallituksen julkaisu 284.05 s.124

- taiteilijan ja urheilijan henkilökohtaiseen toimintaan perustuvasta korvauksesta, riippumatta siitä onko korvaus palkkaa taikka kenelle se maksetaan.

Osinkotulojen kohdalla lähdevero suoritetaan koko osingon määrästä, vaikka osinkoverouudistuksen mukaan osinko olisi osaksi verovapaatakin⁵⁹.

LähdeveroL:n 7 §:n mukaan lähdeveron suuruus palkkatuloista, sosiaalietuuksista ja muista ansiotuloista on 35 % vuonna 2006, ellei verosopimuksissa ole määrätty alempaa verokantaa. Osingoista, koroista ja rojalteista lähdeveron suuruus on 28 %, kuten muistakin pääomatuloista. Puun myyntituloista menee lähdeveroa 19 % ja taiteilijalle ja urheilijalle maksetuista palkkioista 15 %. TVL 9 §:n mukaan pankkiin talletetuille rahavaroille, obligaatioille ja joukkovelkakirjalainoille maksetusta korosta ei mene lähdeveroa, joten tällaiset tulot ovat myös rajoitetusti verovelvollisille suoritettuina verovapaita. Lähdeverollisista palkkatuloista ja luontoisetujen yhteismäärästä on saanut vuoden 2006 alusta alkaen tehdä lähdeverovähennyksen, mikäli vähennyksestä on merkintä lähdeverokortissa. Lähdeverovähennys tehdään ennen veron perimistä ja sen suuruus on 510,00 e/kk tai jos palkka kertyy kuukautta lyhyemmältä ajalta 17,00e/pv.⁶⁰ Ennen vuoden 2006 muutosta lähdeverovähennykseen ovat olleet oikeutettuja ainoastaan opiskelijat. Vähennystä ei tehdä urheilijan tai esiintyvän taiteilijan saamasta korvauksesta. Palkan lisäksi vähennys voidaan tehdä muustakin 35 %:n alaisesta ansiotulosta, kuten sosiaalietuuksista.⁶¹

Rajoitetusti verovelvollisella lähdeveroL:n mukaan lähdeveron alaiseen palkkaan ei kuitenkaan lueta muun muassa seuraavia korvauksia:

- liikenteenharjoittajan antaman tosittien perusteella suoritettavaa korvausta matkalipusta, rahtimaksuista eikä muista niihin verrattavista välittömästi varsinaiseen matkustamiseen kuuluvista maksuista,
- majoitusliikkeen antaman tai muun luotettavan tosittien perusteella suoritettua majoittumismaksun korvausta eikä
- kotimaan päivärahaa.⁶²

⁵⁹ HE 210/2004 s.1–2

⁶⁰ Ks. Verohallituksen julkaisu 277.06 s.1

⁶¹ HE 104/2005 s.13

⁶² Malmgrén 1999 s.67–68

LähdeveroL:n 1.3 §:n mukaan lähdeverolain säännöksiä noudatetaan vain siltä osin kun ne eivät ole ristiriidassa verosopimusten määräysten kanssa. Jos ristiriitaisuutta ilmenee, menee verosopimus lähdeveroL:n edelle, koska lähdeveroL on toissijainen verosopimukseen verrattuna. Ehtona tälle on kuitenkin, että sopimusmääräykset johtavat verovelvolliselle edullisempaan verotuskohteluun.⁶³

Vuoden 2006 alusta tulleen lakimuutoksen mukaan rajoitetusti verovelvollisten eläkkeensaajien eläkkeistä ei enää peritä lopullista lähdeveroa vaan eläkkeestä toimitetaan tulon suuruudesta riippuva ennakonpidätys ennakonpidätysprosentin mukaisesti.⁶⁴ Näin ollen rajoitetusti verovelvollisen eläkkeensaajien verokohtelu muuttuu samanlaiseksi kuin yleisesti verovelvollisten eläkkeensaajien. Valtion tuloveroasteikon mukainen veroprosentti, vähennykset, veroilmoitus- ja verotusmenettely ovat vuoden 2006 alusta alkaen samat kuin Suomessa asuvilla eläkeläisillä.⁶⁵

Vuoden 2006 alusta alkaen Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa asuva rajoitetusti verovelvollinen on voinut valita lähdeverotuksen sijasta sen, että häntä verotetaan saamistaan ansiotuloistaan verotusmenettelystä annetun lain mukaisessa järjestyksessä progressiivisen tuloveroasteikon mukaan. Ehtona tällaiselle menettelylle on kuitenkin se, että rajoitetusti verovelvollinen saa vähintään 75 % kaikista ansiotuloistaan Suomesta. Tässä tapauksessa Suomesta saaduksi ansiotuloksi katsottaisiin myös tuloverolain 13 §:ssä tarkoitettu suomalaisessa aluksessa tehtyyn työhön perustuva korvaus. Tällaista menettelyä noudatettaessa rajoitetusti verovelvollinen olisi oikeutettu tuloverolaissa säädettyihin vähennyksiin ja tulon tasaukseen. Jos rajoitetusti verovelvollinen haluaa kyseiseen menettelyyn, aluksi kuitenkin pidätettäisiin 35 % lähdevero, joka sitten myöhemmin luettaisiin verovelvollisen hyväksi ennakonpidätyksenä verotusmenettelystä annetun lain mukaan tapahtuvassa verotuksessa.⁶⁶

2.3.3.2 Verotusmenettelylain mukainen verotus

Rajoitetusti verovelvollisen verotus voi tapahtua myös lähdeverolain perusteella verotusmenettelylain mukaan. VML:n mukaista verotusta sovelletaan niihin tuloihin, joihin lähdeverotus ei ulotu. LähdeveroL 13 §:n mukaan VML:n mukaan verotettavista

---

⁶³ Myrsky – Linnakangas 2005 s.166

⁶⁴ Verohallituksen julkaisu 270.06 s.1

⁶⁵ Petäinen 2005

⁶⁶ HE 104/2005 s.1,13

pääomatuloista on suoritettava valtionveroa 28 % ja ansiotuloista 35 %. VML:n mukainen verotus eroaa lähdeverotuksesta siinä, että se on nettoverotusta ja rajoitetusti verovelvollisen tulee tehdä aivan normaali veroilmoitus⁶⁷.

VML:n mukaan verotettavia ansiotuloja rajoitetusti verovelvollisella voivat olla muun muassa elinkeinotoiminnan ansiotulo-osuus, osakkaan elinkeinotoiminnan ansiotulo-osuus elinkeinoyhtymästä, osakkaan maatalouden ansiotulo-osuus maatalousyhtymästä, metsätalouden puhdas tulo (pinta-alaverotus), maatalouden ansiotulo-osuus, toistuvaisavustus⁶⁸, osakkaan osuus verotusyhtymän metsätalouden puhtaasta tulosta (pinta-alaverotus), porotalouden ansiotulo-osuus sekä hankintatyön arvo. Pääomatuloja voivat olla muun muassa luovutusvoitot, vuokratulot, elinkeinotoiminnan pääomatulo-osuus, maatalouden pääomatulo-osuus, osakkaan elinkeinotoiminnan pääomatulo-osuus elinkeinoyhtymästä, osakkaan maatalouden pääomatulo-osuus verotusyhtymistä ja porotalouden pääomatulo.⁶⁹

LähdeveroL 13.4 §:n mukaan rajoitetusti verovelvollisen harjoittaessa liikettä tai ammattia Suomessa olevasta kiinteästä toimipaikasta, verotetaan VML:n mukaisessa järjestyksessä myös ne tulot, jotka muutoin olisivat lähdeveron alaisia. Edellytyksenä on kuitenkin, että nämä liike- ja ammattitulot katsotaan kuuluvaksi tähän kiinteään toimipaikkaan.

Rajoitetusti verovelvollisen tarvitsee suorittaa veroa vain 350 euron ylittävältä osalta maatalouden tulosta ja metsätalouden puhtaasta tulosta. 350 euron rajan huomioon ottaminen tehdään kunnittain ja ensin vähennys tehdään maatalouden tuloksesta ennen jakoa pääoma- ja ansiotuloon ja vasta tämän jälkeen metsätalouden puhtaasta tulosta.⁷⁰

Rajoitetusti verovelvollista verotettaessa VML:n mukaan voidaan LähdeveroA 13 §:ää noudattaen verovelvollisen saamasta kertatulosta, esimerkiksi kiinteistön luovutusvoitosta, määrätä vero aikaisemmin kuin verotus muutoin toimitettaisiin. Tosin tällainen menettelytapa edellyttää verovelvollisen vaatimusta ja veroilmoitusta siihen lääninverovirastoon, jonka

---

⁶⁷ Niskakangas 2006 jatkuvätäydenteinen (luvussa 16 Ulkomailla asuvan tulot Suomesta)

⁶⁸ Puolisolle maksettu toistuvaisavustus ei ole veronalaista tuloa TVL 91 §:n mukaan.

⁶⁹ Verohallituksen julkaisu 284.05 s.119, 121

⁷⁰ Myrsky – Linnakangas 2005 s.173–175

alueelta omaisuuden myynnistä saatu tulo on saatu.⁷¹

Rajoitetusti verovelvollisella luonnollisella henkilöllä on oikeus tehdä VML:n mukaan verotettavista tuloista joitakin vähennyksiä. Eläkevakuutusmaksuvähennys on ainoa ansiotuloista tehtävä vähennys, jonka koko vuoden Suomessa rajoitetusti verovelvollisena ollut luonnollinen henkilö voi tehdä. Jos henkilö ei ole ollut koko vuotta Suomessa rajoitetusti verovelvollinen, saa hän vähentää vain sellaisen eläkevakuutusmaksun, joka kohdistuu ansiotuloon, josta on täällä suoritettava veroa.⁷² Vähennyksen enimmäismäärää ei ole rajoitettu tässä kohdin asumisajan perusteella⁷³. Rajoitetusti verovelvollinen luonnollinen henkilö voi myös tehdä elatusvelvollisuusvähennyksen (TVL 127 §) ja kotitalousvähennyksen (TVL 127a §). Nämä ovat ainoat suoraan verosta tehtävät vähennykset, jotka rajoitetusti verovelvollisella on oikeus tehdä. Rajoitetusti verovelvollinen voi vähentää korkomenonsa LähdeveroL:ssa tarkoitettusta tulosta samojen periaatteiden mukaisesti kuin yleisesti verovelvollinen. Mikäli jokin tulo jää verosopimuksen perusteella Suomen verotuksen ulkopuolelle, tähän kohdistuvia korkomenoja ei saa vähentää.⁷⁴

Valtion verotuksen eläketulovähennykseen sekä ansiotuloista kunnallisverotuksessa tehtäviin muihin vähennyksiin kuin perusvähennykseen on oikeus vain sellaisella luonnollisella henkilöllä, joka on asunut Suomessa suurimman osan vuotta. Sama koskee verosta tehtävää invalidivähennystä⁷⁵. Perusvähennyksen saa ainoastaan koko vuoden Suomessa yleisesti verovelvolliset luonnolliset henkilöt.

VML:n mukaan verotettavista pääomatuloista saa rajoitetusti verovelvollinen vähentää tulonhankkimismenot, elinkeinotoiminnan, maatalouden ja verotusyhtymän vähennettäväksi vaaditut verovuoden tappiot sekä korot. Vähennykset tehdään kunnittain ja samoilla periaatteilla kuin yleisesti verovelvollistenkin vähennykset. Jos rajoitetusti verovelvolliselle jää pääomatuloista tehtävien vähennysten jälkeen alijäämää, vähennetään tämä alijäämähyvitys ansiotuloista kuten yleisesti verovelvollisellakin.⁷⁶

---

⁷¹ Verohallituksen julkaisu 284.05 s.118

⁷² Verohallituksen julkaisu 284.05 s.119

⁷³ Ks. Myrsky – Linnakangas 2005 s.173

⁷⁴ Niskakangas 2006 jatkuvatyöntekijä (luvussa 16 Ulkomailla asuvan tulot Suomesta)

⁷⁵ Myrsky – Linnakangas 2005 s.173

⁷⁶ Verohallituksen julkaisu 284.03 s.119, 121

Rajoitetusti verovelvolliselle luonnolliselle henkilölle Suomessa syntyvät tappiot voidaan vahvistaa täällä ja vähentää verotettavasta tulosta seuraavina vuosina samojen sääntöjen mukaan kuin yleisesti verovelvollisillakin.⁷⁷

2.4 Rajoitettu verovelvollisuus Virossa

Virossa rajoitetusti verovelvollisia ovat sellaiset henkilöt, jotka eivät täytä Viron tuloverolain 6.1 §:ssä olevia edellytyksiä yleisestä verovelvollisuudesta, ja saavat silti tuloja Virosta. Henkilö on siis rajoitetusti verovelvollinen, jos hän saa tuloja Virosta, mutta ei vietä siellä yli 183 päivää 12 perättäisen kuukauden aikana, eikä hän asu siellä vakituisesti ja omista sieltä asuntoa.

Rajoitetusti verovelvollisilla ei ole velvollisuutta täyttää veroilmoitusta, koska heillä lopullinen veron määrä ratkeaa ennakonpidätysten avulla. Jos rajoitetusti verovelvollisen saamista tuloista ei olekaan toimitettu ennakonpidätystä, tulee hänen siinä tapauksessa kuitenkin täyttää ja palauttaa veroilmoitus. Tällainen tilanne voi tulla vastaan ainakin liike- ja ammattitulojen, luovutusvoittojen ja muiden tulojen kohdalla, joista ei ole ollut mahdollisuutta toimittaa ennakonpidätystä⁷⁸.

Viron tuloverolaki pitää sisällään säännöksiä sellaisista henkilöistä, joiden saamia tuloja ei veroteta Virossa lainkaan. Tällaisia henkilöitä ovat ulkovaltojen diplomaattiset edustajat, konsulaattien jäsenet, erityislähetystöjen edustajat ja diplomaattisten delegaatioiden jäsenet, kansainvälisten ja hallitustenvälisten organisaatioiden sekä yhteistyöohjelmien edustojen jäsenet ja niiden palveluksessa olevat henkilöt, jotka oleskelevat Virossa virkavelvollisuuksiensa täyttämiseksi, mutta eivät ole Viron kansalaisia eivätkä myöskään asu Virossa vakituisesti. Edellä mainittuja henkilöitä ei siis voida pitää Virossa yleisesti verovelvollisina, joten heidän katsotaan olevan rajoitetusti verovelvollisia ja näin ollen Virolla ei ole oikeutta verottaa heitä heidän saamistaan tuloista maailmanlaajuisesti. Tosin yleensä tällaisten henkilöiden palkankin maksaa jokin muu valtio kuin Viro ja tällöinhän verotusoikeus on sillä valtiolla, mistä tulo on saatu tai missä valtiossa henkilön katsotaan olevan yleisesti verovelvollinen.

---

⁷⁷ Niskakangas 2006 jatkuvatyöntekijä (luvussa 16 Ulkomailla asuvan tulot Suomesta)

⁷⁸ Maksu- ja Tolliamet, The Guide on Taxation of Income of Non-residents, s.9

3. YLEISESTI VEROVELVOLLISEN TULOVEROTUS VIROSSA

3.1 Tuloverotuksen ominaispiirteitä

Viron nykyinen tuloverolaki tuli voimaan tammikuun 1. päivänä vuonna 2000. Viron tuloverotus on suhteellista verotusta. Vuoden 2006 tuloverokanta on 23 %. Yleisen tuloverokannan on sovittu laskevan tasaisesti vuodesta 2005 vuoteen 2009 asti yhden prosenttiyksikön vuositahtia, jolloin vuoden 2009 tuloverokanta tulee olemaan 20 %.¹ Poikkeuksen 23 %:n verokantaan tuo tavallinen eläketulo. Veron suuruus on tällöin ennakonpidätystä suoritettaessa 10 %. Vuonna 2006 verotettavan tulon alaraja on 24.000,00 Viron kruunua (1.533,88 euroa²). Verotettavan tulon alaraja on samalla myös vuotuisen perusvähennyksen määrä.³

Luonnollisen henkilön tulot jaetaan tavallisesti kolmeen osaan, joita ovat palkkatulo, liike- ja ammattitulo ja luovutettavasta omaisuudesta saatu tulo.⁴ Tässä tutkimuksessa tulot on kuitenkin jaettu neljään ryhmään, koska neljään ryhmään jako selkeyttää tulojen käsittelyä. Palkkatuloksi katsotaan palkat, bonukset ja muut samantapaiset korvaukset. Liike- ja ammattituloja ovat itsenäisen taloudellisen tai ammatillisen toiminnan tuottamat tulot ja luovutettavasta omaisuudesta saatuja tuloja ovat luovutusvoitot. Neljänneksi ryhmäksi tulevat sijoitustulot, jotka pitävät sisällään vuokratulot, rojalit, osinko- ja korkotulot. Liike- ja ammattituloista, sijoitustuloista ja luovutusvoitoista saadut tulot lasketaan erikseen jokaisen tulon kohdalta ja tämän jälkeen ne lisätään tavalliseen palkkatuloon, joka on se tulo, josta lopullisessa verotuksessa vähennykset tehdään.

Kuten aikaisemmin on mainittu, niin yleisesti verovelvolliset luonnolliset henkilöt ovat verovelvollisia maailmanlaajuisesti tuloistaan Virossa. Käytännössä kaikenlaiset tulot ovat verotettavaa tuloa, jollei tulo ole vapautettu verosta erikseen lailla. Seuraavassa taulukossa on lueteltu verotettavat ja tärkeimmät verosta vapautetut tulot:

---

¹ Maksu- ja Tolliamet, Decrease of tax rates in Estonia from 1 January 2006

² Viron kruunut muutettu euroiksi vuoden 2005 keskipäivää käyttäen, joka oli 15,6466kruunua/1€ Lähde Suomen pankki

³ Maksu- ja Tolliamet, Decrease of tax rates in Estonia from 1 January 2006

⁴ Lehis 2003 s.181

Taulukko 1. Verotettavat ja tärkeimmät verosta vapautetut tulot

<i>Viron tuloverolain 12§:n mukaan verotettavat tulot:</i>	<i>Tärkeimmät verosta vapautetut tulot:</i>
<ul style="list-style-type: none"> • työnantajalta saatu tulo • liike- tai ammattitulo • luovutusvoitot siirrettävästä omaisuudesta • vuokrat • rojaltit • korot • osingot • eläkkeet, koulutusstipendit, avustukset, etuudet, palkinnot, lottovoitot ja elatusapu • vakuutuskorvaukset ja maksut eläkerahastoista • juridisen henkilön saamat tulot, joka kuuluu matalan verotuksen alueeseen 	<ul style="list-style-type: none"> • luontoisedut • tietynlaiset eläketulot (luku 3.2.3) • osinkotulot • tietynlaiset korkotulot (luku 3.4.2) • määrätyt luovutusvoitot (luku 3.5) • valtion koulutusstipendit, ja muut stipendit, jotka on valtio hyväksynyt • määrätyt julkiset apurahat ja sosiaalimaksut • vakuutus sopimusten perusteella saadut vakuutus korvaukset ja muut maksut, jotka ovat vakuutus sopimuksen alaisia, paitsi maksut määräytyistä eläkerahastoista ja tietynlaiset edut koskien omaisuus vakuutusta • lahjat yksityisiltä ja asukas yhdistyksiltä • perintö.⁵

Näiden edellä taulukossa lueteltujen verosta vapautettujen tulojen lisäksi verottomia tuloja työntekijöille ja yrityksen johtohenkilöille ovat kulukorvaukset. Kulukorvauksia ovat virallisista työmatkoista, majoituksesta, muista työmatkalla syntyneistä kuluista ja työmatkan aiheuttamista kuluista saadut korvaukset ja päivärahat matkan ajalta. Korvaukset yksityisauton käytöstä tai leasingsopimuksen perusteella omistuksessa olevasta autosta ovat niin ikään verottomia.

⁵ Lehis 2003 s.181

Viron tuloverolain 13 §:ssä on säännöksiä erityisistä tilanteista, joissa työntekijöiden saamat etuudet eivät ole verotettavaa tuloa. Esimerkkeinä voitaneen mainita korvaukset työunivormun hankinnasta, lento- ja laivahenkilökunnan saamat lounaat matkojen aikana ja lapsen syntymän takia saatu avustusmääräraha. Lisäksi tuloverolaki pitää sisällään säännöksen siitä, että Riigikogun (Viron parlamentti) jäsenille ja presidentille maksetut suoritukset ovat verottomia. Tosin näiden suoritusten tulee perustua ko. tilanteista laadittuihin lakeihin.

Virossa verotusta koskevan sitovan ennakkotiedon pyytäminen ei ole mahdollista, koska siellä ei ole olemassa sellaista järjestelmää, johon sitovien ennakkotietojen antaminen perustuisi. Sekä yleisesti että rajoitetusti verovelvollisten on kuitenkin mahdollista pyytää veroviranomaisilta neuvoja useimmista verotukseen liittyvistä asioista, mutta heidän antamat neuvot eivät ole sitovia.⁶

3.2 Työntekijän tulot

3.2.1 Palkkatulot ja johtokunnan jäsenten palkkiot

Viron tuloverolain 13 §:n mukaan palkkatuloa ovat kaikki suoritukset, jotka on maksettu työntekijälle tai julkiselle palvelijalle. Näihin suorituksiin kuuluvat palkka, ylimääräiset korvaukset ja palkat, loma-ajan palkka, lomaetuus⁷, työsuhteen tai palvelussuhteen päättymisen perusteella maksetut hyvitykset, tuomioistuimen tai työkiistoja käsittelevän komitean (a labour dispute committee) jälkeenpäin määräämät hyvitykset tai sakot ja valtiolta saadut lisähyvitykset lomasta⁸. Lisäksi Viron tuloverolain 13 §:n mukaan palkkatulona verotettavaa tuloa ovat myös työssä tapahtuneesta tai ammattitaudista saadut korvaukset, jollei näitä korvauksia ole maksettu vakuutuskorvauksista. Urheilijoiden saamat palkkiot katsotaan niin ikään kuuluvaksi palkkatuloihin. Muut kuin rahallisesti suoritettavat korvaukset ovat luontoisetuja. Palkkatuloista menevän veron lisäksi työntekijälle tulee maksettavaksi 0,6 %:n suuruinen työttömyysvakuutusmaksu⁹.

---

⁶ Lehis 2003 s.183

⁷ Lomaetuuden tulee perustua julkisista palveluista annetun lain 46 §:än (The Public Service Act)

⁸ Tämän lisähyvityksen tulee perustua lomalain 26 §:än (the Holidays Act)

⁹ Maksu- ja Tolliamet, Decrease of tax rates in Estonia from 1 January 2006

Johtokunnan jäsenten palkkiot tai muut samantapaisesta suorituksesta saadut palkkiot verotetaan samalla tavalla kuin tavallinen palkkatulo. Johtokunnan jäsenten palkkiot verotetaan normaalin tuloverokannan ja tuloverolain säännösten mukaisesti. Tähän erityisryhmään kuuluville henkilöille maksetut päivärahat ja korvaukset liikematkoista ovat yhtäläillä verovapaita suorituksia kuin muillekin henkilöille.¹⁰

3.2.2 Luontoisedut

Palkan ohella työnantajalla on mahdollisuus antaa työntekijälleen luontoisetuja. Luontoisetuina pidetään kaikkia tavaroita, palveluita ja muita luontoisetuja ja etuja ja lahjoja, joiden arvo voidaan mitata rahassa. Työnantaja yleensä myöntää luontoisetuja työntekijälleen kunnioituksesta häntä kohtaan tai juridinen henkilö myöntää luontoisetuja hallitukselleen tai johtoportaalle heidän pitkäaikaisen sopimussuhteensa perusteella. Luontoisedut voivat pitää sisällään esimerkiksi asumiskustannuksia, ajoneuvon, vakuutusmaksuja, päivärahoja, lainan saaminen keskimääräistä matalammalla korolla ja korvauksia oman auton käytöstä.¹¹

Luontoisetujen verokohtelu poikkeaa tavallisen palkkatulon verokohtelusta aika tavalla. Kun palkasta veron maksaa työntekijä, niin luontoiseduista menevän veron maksaakin työntekijän puolesta hänen työnantajansa. Vaihtoehtoisena verotuskäytäntönä on kuitenkin olemassa sellainenkin käytäntö, että työnantaja pitää tavalliseen tapaan luontoisetuja työntekijänsä palkkana. Tällöin ko. luontoisedun arvo oikeuttaa ennakonpidätykseen.¹²

3.2.3 Eläketulot

Eläketulot lasketaan normaaliin tapaan mukaan verotettavaan tuloon. Eläketuloja ei veroteta normaalin 23 %:n verokannan mukaisesti, vaan eläketulot oikeuttavat alempaan tuloverokantaan, joka on 10 %. Lisäksi tämä 10 %:n eläketuloverokannan mukaan pidätetyt verot ovat lopullisia, eikä tähän verokantaan silloin tule muutoksia lopullisen verotuksen yhteydessä.

---

¹⁰ Lehis 2003 s.182

¹¹ Ks. Lehis 2003 s.173

¹² Lehis 2003 s.181

Eläketulojen verotuksessa on olemassa tilanteita, jolloin eläketulot ovat kokonaan veroista vapautettuja. Veroista vapautettu eläketulo on silloin, kun eläkkeen saaja on vanhempi kuin 55 vuotta tai kun eläkkeen saajan kyky työskennellä on totaalisesti lakannut tai työkyvyttömyyden on todettu oleva pysyvää. Eläketuloja ei myöskään silloin veroteta, jos eläkkeestä on olemassa tietyt ehdot täyttävä vakuutus sopimus. Vakuutus sopimuksen ehtoina tulee tällöin olla, että eläkettä on maksettu tasaisin väliajoin vähintään kerran kolmessa kuukaudessa ennen eläkkeen saajan kuolemaa ja eläketuloerien on pysyttävä samansuuruisina tai vaihtoehtoisesti kasvettava siitä, mitä ne ovat olleet vakuutus sopimusta tehtäessä.¹³

3.3 Liike- ja ammattitulot

Viron tuloverolain 14.2 §:n mukaan liiketoiminta on henkilön itsenäistä taloudellista tai ammatillista toimintaa. Liike- ja ammattitoiminta pitää sisällään toimimisen notaarina tai haastemiehenä, pyrkimyksen saada tuloja tuottamalla, myymällä tai välittämällä tavaroita, provisiot palveluiden tuottamisesta ja muista toiminnoista tai jossakin tapauksissa valantehneenä kääntäjänä¹⁴ toimimisen. Liike- ja ammattitoimintana pidetään myös uuden luomiseen tähtäävää toimintaa tai tieteellistä toimintaa. Luonnollisen henkilön tekemää osakekauppaa ei katsota kuuluvaksi liiketuloon, vaikka liike- ja ammattituloiksi voidaan katsoa Viron tuloverolain 16 §:ssä mainitut vuokratulot ja rojaltit. Verotuksen kannalta ei ole merkitystä, milloin tulot on kuitattu saaduiksi, vaan sillä milloin tulojen saamiseen oikeuttava suoritus on tehty.

Liiketuloa saavilla yrittäjillä on oikeus avata erityinen veroista vapautettu pankkitili, johon he voivat tallettaa varoja tulevia investointejaan varten. Jos yrittäjä tallettaa tällaiselle tilille lisää rahaa, on tämä rahamäärä vähennettävissä verotettavana olevasta liiketulosta. Kun taas yrittäjän ottaessa rahaa tällaiselta pankkitililtä, tulee tämä nostettu rahamäärä lukea mukaan verotettavaan liiketuloon.¹⁵

---

¹³ Lehis 2003 s.182

¹⁴ Tulee perustua lakiin valantehneestä kääntäjästä (The Sworn Translators Act).

¹⁵ Lehis 2003 s.182

3.4 Sijoitustulot

3.4.1 Osinkotulot

Viron tuloverolain 18 § käsittelee osinkotulojen verotusta. Osinkotuloja ovat sellaiset suoritukset, jotka on maksettu yritysten nettotulosta tai edellisiltä vuosilta on jäänyt säästöön ylimääräistä rahaa, kun on noudatettu yrityksen johtoportaan neuvoja, ja osinkojen maksun pohjana on osingon saajan omistus yrityksessä.

Viron tuloverolain 18 §:n mukaan veroa on suoritettava kaikista osinkotuloista ja muista tulon jaoista, jotka yleisesti verovelvollinen luonnollinen henkilö on saanut ulkomaalaiselta juridiselta henkilöltä rahana tai jossain muussa muodossa. Tuloveroa ei kuitenkaan tarvitse maksaa, jos veron on jo maksanut osingon jakanut juridinen henkilö tai jos osinkotuloista on toimitettu ennakonpidätys jossain muussa maassa.

Viroalaisen juridisen henkilön maksamista osingoista menevän veron määrä on 23/77 osaa (29,87 %). Tämä veroaste on silti sama kuin normaalin palkkatulon veroaste, sillä 23/77 osan verotusta sovelletaan nettotuloihin ja 23 %:n veroastetta bruttotuloihin. Mikäli osinkotulojen saajana on yleisesti verovelvollinen luonnollinen henkilö Virossa, niin osingoista menevän veron maksaa osinkotuloja jakava juridinen henkilö.

Seuraavassa esimerkki osinkotulojen verotuksesta:

- Juridinen henkilö maksaa 100.000,00 Viron kruunun (6.391,16 euroa) osingot yleisesti verovelvolliselle yksityishenkilölle. Tällöin maksettavan veron määräksi tulee (23/77 osaa) eli 29.870,13 Viron kruunua (1.909,05 euroa). Veron suorittaa tässä tapauksessa osinkoa jakava yritys.

Poikkeuksen edellä mainittuun juridisen henkilön velvollisuuteen suorittaa vero jaetuista osingoista on tilanne, jossa luonnollinen henkilö on osakkaana yhdistyksessä tai henkilöiden muodostamassa yhtymässä, joilla ei ole juridisen henkilön statusta. Tällöin verot lankeaa maksettavaksi osakkaille heidän omistukseensa tai äänivaltaansa suhteutettuna. Tämä tilanne ei kosketa sellaisia omistuksia yhtymissä, joissa käsitellään arvopaperimarkkinalain (the Securities Market Act) 2 §:ssä määriteltyjä arvopapereita.

Nyt kun Virossa on suunnitteilla laskea tavallisen palkkatulon veroastetta vähitellen 20 %:n, niin tämä tulee näkymään myös osinkotulojen verotuksessa. Vuonna 2009 kun yleinen veroaste on 20 %, niin osinkotulojen verotus tulee olemaan 20/80 osaa osinkojen nettotuloista. Tämä 20/80 osaa tulee tällöin olemaan tasan 20 % bruttotuloista.¹⁶

3.4.2 Korkotulot

Viron tuloverolain 17 §:n mukaan verotettavia korkotuloja ovat kaikki sellaiset korot, jotka kertyvät lainoista, arvopapereista, vuokrasta ja muista veloista. Yleisesti verovelvolliselle maksettujen korkotulojen verotus tapahtuu normaaliin tapaan toimittamalla ennakonpidätys maksetuista korkotuloista. Ennakonpidätyksen toimittavat tällöin korkotulot maksaneet tahot. Mikäli korko maksetaan yleisesti verovelvolliselle luonnolliselle henkilölle ja sen maksaa Virossa yleisesti verovelvollinen luottolaitos, niin tällöin korkotuloja ei veroteta lainkaan. Korkotulojen verovapaus koskee myös sellaista tilannetta, jossa korkotulojen maksajana on rajoitetusti verovelvollisen luottolaitoksen haarakonttori, joka on ilmoittautunut Viron kaupparekisteriin (the Estonian commercial register). Verottomien korkotulojen maksajana voi olla myös kompensatorahasto (the Compensation Fund).

3.4.3 Vuokratulot ja rojaltit

Vuokratuloja ja rojalteja käsitellään Viron tuloverolain 16 §:ssä. Vuokratulot ja rojaltit ovat verotettavia tuloja, jos ne on saatu kaupallisesta tai asumistarkoitukseen vuokratusta kiinteästä tai irtaimesta omaisuudesta tai niiden osasta. Verotettavaksi tuloksi katsotaan myös kaikki korvaukset, jotka on saatu:

- oikeudesta käyttää tekijänoikeudellisesti suojattua kirjallista, taiteellista tai tieteellistä työtä,
- oikeudesta käyttää patenttia, tiettyä tuotemerkkiä, teollista mallia tai hyötymallia, -suunnitelmaa, salaista kaavaa tai prosessia,
- teollisten, kaupallisten tai tieteellisten välineiden käytöstä,
- informaation käytöstä teolliseen, kaupalliseen tai tieteelliseen kokeiluun (ns. tieto-taito),

---

¹⁶ Maksu- ja Tolliamet, Taxation of profits in Estonia

- siirrettäessä oikeutta käyttää edellä mainittuja asioita.

Nämä edellä mainitut tulot verotetaan normaalin 23 %:n verokannan mukaan. Verovelvollisella on mahdollisuus päättää, ovatko hänen saamansa vuokratulot ja rojaltit liike- ja ammattituloja vai sijoitustuloja. Vuokratuloista tai rojalteista aiheutuneet kustannukset eivät ole vähennyskelpoisia, jos näitä tuloja ei ole lisätty liike- ja ammattituloihin. Tällöin tulot ovat sijoitustuloja ja niistä saatu bruttotulo lisätään henkilön muihin verotettaviin tuloihin, mutta näistä tuloista ei tarvitse tässä tilanteessa suorittaa sosiaalivakuutusmaksuja. Mikäli vuokratulot ja rojaltit on lisätty verovelvollisen tahdosta hänen liike- ja ammattituloihin, hänellä on mahdollisuus tehdä verotuksessa tuloistaan tulojen hankkimista varten syntyneistä kustannuksista vähennyksen. Tässä tapauksessa ainoastaan liike- ja ammattituloista tehtyjen vähennyksien jälkeen saatu nettotulo lisätään muihin verotettaviin tuloihin. Saadusta nettotulosta yrittäjän tulee kuitenkin maksaa sosiaalivakuutusmaksut.¹⁷

3.5 Luovutusvoitot

Virossa ei ole olemassa erillistä luovutusvoittojen verotusta vaan mahdolliset luovutusvoitot verotetaan lisäämällä saatu voitto muihin verotettaviin tuloihin, jotka puolestaan verotetaan yleisen tuloverokannan mukaan. Luovutusvoittoa voi syntyä siirrettävissä ja rahallisesti arvioitavissa olevien kohteiden myynnistä tai vaihdosta. Viron tuloverolain 15 §:n mukaan näinä kohteina voidaan pitää muun muassa kiinteää tai irtainta omaisuutta, osakkeita, rekisteröityjä osuuksia, osakkuutta avoimessa tai kommandiittiyhtiössä tai yhdistyksessä, osuutta investointirahastosta, oikeutta etuosto-oikeudesta, käyttöoikeutta, lainoja, kaupallisia vakuuksia ja muita yksinomistuksessa olevia oikeuksia. Verovelvollisella on oikeus vähentää saamastaan luovutusvoitosta tai – tappiosta ne kustannukset, jotka välittömästi liittyvät omaisuuden myyntiin tai vaihtoon.

Tuloverolaissa on myös tietyt luovutusvoitot säädetty verovapaiksi. Verovapaus koskee luonnollisen henkilön henkilökohtaisessa käytössä olevan irtaimen omaisuuden myynnistä saatua voittoa ja Virossa yleisesti verovelvollisen luonnollisen henkilön huoneiston tai

---

¹⁷ Lehis 2003 s.182

asuinrakennuksen myynnistä saamaa voittoa, mikäli hän on käyttänyt sitä vakituisena tai pääasiallisena asuntonaan. Luovutusvoittojen verovapaus säännöstä sovelletaan myös tilanteeseen, jossa luonnollinen henkilö myy vakituisena tai pääasiallisena asuntonaan käyttämänsä asunnon sivurakennuksen. Huvilan tai puutarhamajan myynnistä saatu voitto on myös niin ikään verosta vapaata. Edellytyksenä näille kaikille edellä mainituille verovapaille myynneille on se, että myytävä kohde on ollut verovelvollisen omistuksessa yli kaksi vuotta tai se on siirtynyt hänen omistukseensa palautettaessa oikeudenvastaisesti takavarikoitua omaisuutta tai yksityistettäessä asuntoa, johon on etuosto-oikeus tai jos mainittuja oikeustoimia ei tapahdu verovuoden aikana enempää kuin yksi.

3.6 Tuloista tehtävät vähennykset

3.6.1 Työntekijän tuloista tehtävät vähennykset

Virossa työntekijän saamista tuloista ei voi tehdä kuluvähennyksiä vaan heille myönnetään vuosittainen perusvähennys verotuksessa. Perusvähennys on ollut käytössä vuoden 1996 alusta lähtien. Perusvähennyksen saa ainoastaan yleisesti verovelvollinen virolainen henkilö ja sen suuruus on 24.000,00 Viron kruunua (1.533,88 euroa) vuonna 2006.¹⁸ Perusvähennyksestä on Viron tuloverolain 23 §:ssä säännös. Perusvähennys jaetaan tasaisesti jokaiselle kuulle ja vähennys tehdään kuukausittain.¹⁹ Perusvähennykseen on mahdollista saada korotusta muun muassa eläketulojen perusteella.

Perusvähennyksen lisäksi heillä on mahdollisuus vähentää yleisesti verovelvolliselle virolaiselle luottolaitokselle maksamansa asuntolainojen korot. Asuntolainojen käyttötarkoituksena tulee olla asunnon hankinta, rakentaminen tai korjaaminen. Verovelvollinen voi vähentää itseään, vanhempiaan tai lapsiaan varten ottamansa asuntolainan korot²⁰. Vaikka varsinaisia kuluvähennyksiä ei Viron verotuksessa hyväksytäkään, on valtion antamien ehtojen ja rajoitusten mukaan kuitenkin koulutuksesta aiheutuneet kustannukset vähennyskelpoisia.²¹ Koulutuskustannukset ovat vähennyskelpoisia, jos verovelvollinen on ne itse maksanut tai hän on maksanut elätettävänänsä olevan alle 26-

---

¹⁸ Maksu- ja Tõlliamet, Decrease of tax rates in Estonia from 1 January 2006

¹⁹ Lehis 2003 s.183

²⁰ Jarass 2000 s.102

²¹ Ks. Kalamäe 1997 s.70

vuotiaan opiskelua valtion koulussa, yksityiskoulussa tai ulkomaisessa koulutuslaitoksessa. Myös verovelvollisen ja hänen elätettävänään olevan alle 26-vuotiaan opintolainan korot ovat vähennyskelpoisia verovelvollisen verotuksessa. Jos verovelvollisella ei ole omia jälkeläisiä, hänellä on kuitenkin oikeus vähentää edellä mainitut korot ja koulutuskustannukset jonkun muun alle 26-vuotiaan yleisesti verovelvollisen puolesta.²² Tällaisessa tapauksessa verovähennystä pyytävän on tuloverolain mukaan esitettävä Valtiovarainministeriön ohjesäännön mukainen todistettavissa oleva dokumentaatio siitä, että hän on todella maksanut vähennyksen kohteena olevat kustannukset.

Viron tuloverolain 24 §:n mukaan elatusvelvollisen verovuoden aikana maksama elatusapu on vähennyskelpoista hänen verotettavasta tulostaan. Elatusavun tulee kuitenkin perustua tuomioistuimen päätökseen, tuomioistuimessa vahvistettuun sopimukseen tai vahvistettuun sopimukseen sopijaosapuolien välillä.

Ammattiliitoille tai -yhdistyksille maksetut jäsenmaksut ovat vähennyskelpoisia menoja verotuksessa. Työttömien vakuutusavustukset ovat myös vähennyskelpoisia.²³ Valtion hyväksymille aatteellisille yhdistyksille annetut lahjoitukset ja luovutukset ovat verovelvollisen verotuksessa niin ikään vähennyskelpoisia. Lisäksi myös kulttuuri-, urheilu-, sivistys-, terveydenhoito- ja sosiaalihuoltolaitoksille sekä puolustustarkoituksiin tehdyt lahjoitukset ovat vähennyskelpoisia. Lahjoitusten ja ammattiliitoille tai ammattiyhdistyksille maksettujen jäsenmaksujen kokonaissumma ei saa kuitenkaan ylittää 5 % siitä verovelvollisen tulosta, josta on jo tehty liiketulosta tehtävät vähennykset ja vähennykset, jotka on mainittu edellä.²⁴ Yksinään ammattiliitoille ja – yhdistyksille maksetut jäsenmaksut eivät saa ylittää 2 % verovelvollisen tuloista, kun siitä on tehty kaikki sallitut vähennykset.

Yksinhuoltajien on mahdollista saada tuloverolain mukaan perusvähennykseensä korotus, jos alaikäisiä lapsia on kolme tai enemmän. Tämä perusvähennyksen korotus alkaa vasta kolmannesta lapsesta ja koskee ainoastaan kolmatta ja sitä seuraavia lapsia, niin kauan kun lapsen tulot ovat alhaisemmat kuin perusvähennyksen määrä ko. verovuonna ja lapsi ei ole vielä täyttänyt 17 vuotta. Jos lapsi saa joitain tuloja, niin perusvähennys myönnetään vain sille osuudelle, mikä jää kun perusvähennyksen määrästä vähennetään lapsen saamat tulot.

---

²² Lehis 2003 s.182

²³ Lehis 2003 s.183

²⁴ Ks. Ketomäki 1997 s.7

Myös eläketuloja saavalla henkilöllä on mahdollisuus korotettuun perusvähennykseen. Vähennys edellyttää, että eläkkeen maksajan tulee olla Viron valtio säädetyin lain mukaisesti tai eläkerahastolain (The Funded Pensions Act) mukaisen rahaston. Lisävähennys tehdään henkilön eläketuloista, joiden mukaan myös vähennyksen suuruus määräytyy. Lisävähennys ei missään tapauksessa saa kuitenkaan ylittää 36.000,00 Viron kruunua (2.300,82 euroa) verovuoden aikana.

3.6.2 Liike- ja ammattituloista tehtävät vähennykset

Liike- ja ammattituloista vähennyksiä saavat tehdä vain sellaiset yrittäjät, jotka ovat rekisteröityneet Viron kaupparekisteriin (the commercial register) tai verohallinnon rekisteriin. Viron tuloverolain 32 §:n mukaan liiketuloon liittyvät kulut ovat vähennyskelpoisia sen verovuoden tulosta, johon ne kohdistuvat. Kulut liittyvät liiketuloon, mikäli niiden tarkoituksena on kasvattaa liiketuloa tai ne ovat pakollisia ja ominaisia liiketoiminnan olemassa olemiselle ja sen kehittämiseksi. Edustusmenot ovat myös vähennyskelpoisia sillä edellytyksellä, että ne ovat selvästi liiketoiminnan kannalta perusteltuja menoja. Liiketulosta vähennyskelpoisiksi menoiksi voidaan katsoa myös menot, jotka ovat ilmaantuneet ammatillisesta terveydestä ja turvallisuudesta annetun lain perusteella (the Occupational Health and Safety Act). Vähennyksen saa tehdä vain siltä osin kuin se koskee liiketuloa.

Yleisesti verovelvollisille maataloudenharjoittajille on annettu lisäksi mahdollisuus vähentää 45.000,00 Viron kruunuun (2.876,02 euroon) asti tulojansa, jotka ovat peräisin itse tuotettujen maataloustuotteiden myynnistä. Tämän erityisen vähennyksen voi tehdä vasta sen jälkeen, kun kaikki kyseiseen liiketuloon kohdistuvat vähennykset on ensin suoritettu. Vähennyksen tarkoituksena on kattaa maataloustuotteiden puhdistamisesta, lajittelusta, kuivattamisesta, viilentämisestä ja pakkaamisesta johtuneet kulut, joiden ei katsota kuuluvan jo vähennettyihin liiketoiminnan kuluihin.

Liiketoimintaa varten tehdyt hankinnat käyttöomaisuuteen ja vaihto-omaisuuteen ovat vähennettävissä liiketoiminnan tuloista välittömästi. Poistomenetelmien ei katsota soveltuvan

käyttö- ja vaihto-omaisuuden hankintamenoihin, vaikka kyseessä olisikin maan tai metsän osto.²⁵

Kaikki kulut eivät ole kuitenkaan vähennettävissä liike- tai ammattituloista tai vähennyksen määrälle on asetettu enimmäismäärä. Liike- ja ammattituloista vähennyskelvottomia menoja ovat: tuloverot, sakot, viivästyskorot, saastutusmaksut ja kulut, jotka on katettu verottomilla tuloilla. Edustuskulut ovat vähennyskelvottomia siltä osin kun ne ylittävät 2 % liiketulon määrästä, kun siitä on ensin tehty kaikki sallitut vähennykset.²⁶ Luontoisetujen vähennyskelpoisuus edellyttää, että yrittäjä on maksanut luontoiseduista menevän veron Viron tuloverolain 48 §:n mukaisesti ennen vähennyksen tekemistä liiketuloista.

Vuonna 2004 Viron tuloverolakiin lisättiin säännökset koskemaan vähennysoikeutta, kun liike- tai ammattitoiminta on lopetettu. Tällöin kaikki vähennykset, jotka koskevat liiketoimintaa, tulee tehdä liiketulosta saman verovuoden aikana, kun liiketoiminta on lopetettu. Etukäteen maksettuja sosiaaliveroja ei kuitenkaan saa vähentää edellä mainitusta liiketulosta. Niiden määrä otetaan huomioon, kun saatu nettotulo jaetaan 1.33:lla ja vasta tämän jälkeen siitä lasketaan verot. Jos yksityisyrittäjä saa tuloja vielä liiketoiminnan lopettamisen jälkeen, niin tällöin suoritetaan samanlainen laskutoimitus ennen verojen laskemista kuin edellä.

Verovelvollisen liiketuloista voi syntyä tappiota, mikäli verovelvollisen vähennettävissä olevat liiketuloon liittyvät kulut ovat suuremmat kuin verovuonna saadut tulot. Liiketulosta syntynyt tappio on vähennettävissä seitsemänä seuraavana verovuonna ja tappio on vähennettävissä ainoastaan liiketuloista.

---

²⁵ Lehis 2003 s.182

²⁶ Lehis 2003 s.182

4. RAJOITETUSTI VEROVELVOLLISEN TULOVEROTUS VIROSSA

4.1 Tuloverotuksen ominaispiirteitä

Viron tuloverolain mukaan rajoitetusti verovelvolliset ovat velvollisia maksamaan tuloveroa virolaisista lähteistä saamistaan tuloista. Rajoitetusti verovelvollisilla ei ole oikeutta tehdä tuloistaan normaaleja kuluvähennyksiä eikä heille myöskään myönnetä yleisesti verovelvollisille tarkoitettua perusvähennystä. Pääasiassa rajoitetusti verovelvollisten verotus toimitetaan ennakonpidätyksinä ja ennakonpidätyksen määrä tulee olemaan lopullinen vero. Ennakonpidätyksen suuruus vaihtelee kolmen eri veroasteen välillä 10, 15 ja 23 prosenttia. Ennakonpidätyksen määrä eri tulolajeissa selviää seuraavasta taulukosta:

Taulukko 2: Ennakonpidätysprosentit¹

<i>Tulot</i>	<i>Veroaste %</i>
palkkatulot (sisältävät johtajien palkkiot)	23
artistien ja urheilijoiden palkkiot	15
Virossa tapahtuva liike- ja ammattitoiminta	15
stipendit, elatusapu	23
eläkkeet ja suoritukset eläkerahastoista	10
Osingot	0
Korot	23 ²
rojaltit (sisältävät suoritukset kaupallisten, tieteellisten ja teollisten laitteiden käytöstä)	15
Vuokratulot	23

Verotuskohtelu saattaa joissakin tapauksissa poiketa edellä esitetyistä ennakonpidätysprosentteista. Näin tapahtuu, jos verotus toimitetaan valtioiden välisiä

¹ Ks. Lehis 2003 s.185

² Tietyt ehdot täyttävät korkotulot ovat verosta vapautettuja. Ks. tarkemmin luku 4.2.3

verosopimuksia noudattaen.³ Verosopimuksissa on sovittu kiinteät veroprosentit osinko-, korko- ja rojaltitulojen kohdalta⁴. Jos edellä esitettyä taulukkoa verrataan esimerkiksi Suomen ja Viron väliseen verosopimukseen, niin osinkojen, korkojen ja rojaltien kohdalla ennakonpidätysprosentit eroavat toisistaan. Taulukossa ennakonpidätysprosentti on näiden kaikkien tulojen kohdalla 23 ja verosopimuksessa korkojen ennakonpidätysprosentti on 10, osinkojen 15 ja rojaltien 5 tai 10 riippuen rojaltin maksuperusteesta⁵. Kun ennakonpidätystä toimitettaessa käytetään näitä verosopimuksen tarjoamia ennakonpidätysprosentteja, pääsee verovelvollinen paljon huokeamman verotuksen piiriin verrattuna tilanteeseen, jossa maiden välillä ei ole olemassa verosopimusta.

Viron tuloverolain mukaan rajoitetusti verovelvollisten kohdalla Virossa saaduiksi tuloiksi katsotaan seuraavat tulot:

- Virossa harjoitetusta liiketoiminnasta saadut tulot;
- johtokunnan jäsenen palkkiot;
- eläkkeet, stipendit ja avustukset, kulttuuri, urheilu ja tieteenharjoittamisen avustukset, luontoisedut, arpajaisvoitot ja etuudet, jotka on maksettu vanhempainetuslain nojalla (Parental Benefit Act), vakuutuskorvaukset ja maksut, jotka on maksettu Viron eläkerahastosta;
- luovutusvoitot, jotka on saatu vaihdettavissa olevan omaisuuden myynnistä;
- rojalti ja leasing tulot;
- palkkiot, jotka on maksettu rajoitetusti verovelvolliselle artistille tai urheilijalle Virossa olleen esityksen tai kilpailun perusteella;
- Virossa sijaitsevan omaisuuden vuokraamisesta saadut tulot;
- korotulot;
- osinkotulot⁶;
- työstä tai palvelusta saadut tulot.⁷

---

³ Lehis 2003 s.185

⁴ Ks. Mehtonen 2001 s. 28

⁵ Kun rojaltin maksuperusteena on teollisen, kaupallisen tai tieteellisen välineistön käytöstä saatu korvaus, niin silloin ennakonpidätysprosentti on 5. Kaikissa muissa tapauksissa ennakonpidätysprosentti on 10 rojaltin kokonaismäärästä.

⁶ Virossa saatujen osinkojen verollisuus koskee ainoastaan rajoitetusti verovelvollista juridista henkilöä.

⁷ Maksu- ja Tolliamet, Guide on Taxation of Income of Non-residents s.3

On myös olemassa sellaisia tuloja, joita ei rajoitetusti verovelvollisilta veroteta lainkaan. Korot, jotka on saatu paikalliselta luottolaitokselta tai rekisteröidyltä, rajoitetusti verovelvollisen luottolaitoksen haarakonttorilta eivät ole Virossa saatua tuloa ja näin ollen niitä ei myöskään veroteta siellä. Päivärahat liikematkoilta eivät myöskään ole verotettavaa tuloa. Näihin päivärahoihin katsotaan kuuluvaksi korvaus oman auton käytöstä. Lisäksi Virossa saatu perintö on verosta vapautettua.⁸ Rajoitetusti verovelvollinen ei joudu maksamaan veroa Viron tuloverolain 19.3 §:n kohtien 3-5 edellytykset täyttävästä eläkkeestä, stipendeistä, palkinnoista, lahjoituksista ja etuuksista. Edellytykset pitävät sisällään sen, että saadut etuudet on maksettu valtion varoista tai niillä on takanaan valtion tuki.

4.2 Tulon lähteet

4.2.1 Palkkatulot

Rajoitetusti verovelvolliselle työstä tai palvelusta maksetuiksi tuloiksi luetaan sellaiset tulot, jotka on maksettu työsopimuksen perusteella tai työ on suoritettu julkisella sektorilla tai työ liittyy palvelusopimukseen, vahvistettuun sopimukseen tai sopimukseen provision maksusta lain nojalla. Työn tekemisen tai palvelun tuottamisen katsotaan tapahtuneen Virossa, jos palkan suorituksesta maksaa jokin seuraavista tahoista: Viron valtio, paikallinen valtionhallinto, Viron kansalainen, Virossa työnantajana toimiva rajoitetusti verovelvollinen, rajoitetusti verovelvollinen juridinen henkilö, joka on rekisteröitynyt siellä ja omistaa kiinteän toimipaikan tai henkilö, joka on ollut Virossa työntekijänä vähintään 183 päivää kahdenoista perättäisen kalenterikuukauden aikana.⁹ Edellä mainitut edellytykset palkan maksuperusteesta ja sen maksajasta täyttävä suoritus, antaa Virolle oikeuden verottaa rajoitetusti verovelvollista hänen palkkatuloistaan, ellei siihen ole puuttumista verosopimuksen perusteella.

Rajoitetusti verovelvollisiksi katsotaan artistit ja urheilijat, jotka vaan hetkellisesti oleskelevat Virossa esityksensä tai kilpailujensa myötä. Näistä tapahtumista saadut palkkiot verotetaan ennakonpidätyksien avulla, jonka suuruus artistien ja urheilijoiden tapauksessa on 15 %. Tulovero tulee silti maksettavaksi, vaikka yleisesti verovelvollisen ansaitsemien suoritusten, urheilijoiden ja artistien saamien palkkioiden maksu, suoritettaisiinkin rajoitetusti

---

⁸ Ks. Lehis 2003 s.185

⁹ Maksu- ja Tolliamet, Guide on Taxation of Income of Non-residents s.4

verovelvolliselle niin sanotulle kolmannelle henkilölle, joka ei ole tehnyt mitään näiden suoritusten eteen.¹⁰

4.2.2 Luovutusvoitot

Virosta saaduksi luovutusvoitoksi rajoitetusti verovelvollisella määritellään sellaiset tulot, jotka on saatu luovutettaessa vaihdettavissa olevaa omaisuutta. Omaisuuden käsitettä on laajemmin määritelty jo aiemmin luvussa 3.5. Rajoitetusti verovelvolliselle Virossa verotettavaa luovutusvoittoa voi syntyä seuraavanlaisista tilanteista:

- on myyty tai vaihdettu kiinteää omaisuutta, joka sijaitsee Virossa
- irtain omaisuus päätyy rekisteriin ja se oli siellä jo ennen vaihdon suorittamista
- irtaimen omaisuuden myynnin tai vaihdon saajana on Viron valtio, paikallinen valtionhallinto tai asukas, ja omaisuus sijaitsi Virossa ennen vaihtoa
- vaihdettaessa oikeuksia tai oikeutta tehdä vaatimus, mikä koskettaa kiinteää omaisuutta tai liikkuvaa rakennelmaa, joka sijaitsee Virossa tai
- vaihdettaessa vähintään 10 % sellaisen yhtiön osakkeista, jonka omaisuus edellisessä taseessa koostui vähintään 75 prosenttisesti kiinteästä omaisuudesta tai liikuteltavissa olevasta omaisuudesta ja tämä omaisuus sijaitsee Virossa.¹¹

Rajoitetusti verovelvollisilla on samalla tavalla vapautettu luovutusvoittoa laskettaessa verosta sellaiset tilanteet, joissa verovelvollinen myy omassa käytössään ollut irtainta omaisuuttaan. Luovutusvoitot muodostavat liike- ja ammattitulojen ohella toisen tulon, josta on mahdollista tehdä vähennyksiä yleisesti verovelvollisten tapaan.

---

¹⁰Maksu- ja Tolliamet, Guide on Taxation of Income of Non-residents s.8

¹¹Maksu- ja Tolliamet, Guide on Taxation of Income of Non-residents s.5

4.2.3 Osinko- ja korkotulot

Vuoden 2004 aikana rajoitetusti verovelvollisten osinkotulojen verotusta uudistettiin. Vuoden 2004 huhtikuun loppuun asti rajoitetusti verovelvollisten saamat osingot ja muut ammatilliset osingon jaot katsottiin verolliseksi tuloksi, jos osinkojen jakajana oli yleisesti verovelvollinen yritys. Saman vuoden toukokuun ensimmäisestä päivästä lähtien rajoitetusti verovelvollisen luonnollisen henkilön saamat osinkotulot ovat olleet verosta vapautettuja.¹²

Korkotulojen verotuskohtelu muuttui vuoden 2004 aikana melkoisesti samoin kuin osinkotulojen verokohtelu. Vuoden 2004 huhtikuun loppuun asti rajoitetusti verovelvollisten kaikki korkotulot olivat verotettavaa tuloa. Oli korotulot sitten saatu valtiolta, paikallishallinnosta, yleisesti verovelvolliselta tai muulta rajoitetusti verovelvolliselta, jolla on kiinteä toimipaikka Virossa. Tosin tämän lainsäädännön aikana oli vielä mahdollisuus tehdä verovähennyksiä Viron tuloverolain säännösten perusteella koroista, jotka täyttivät tuloverolain säännösten vaatimukset.¹³

Vuoden 2004 toukokuun alusta lähtien rajoitetusti verovelvolliselta ei ole peritty veroja korkotuloista, mikäli korkotulot täyttävät verovapaudesta annetut määräykset. Tuloverolain mukaan korot eivät saa poiketa merkittävästi markkinoilla olevien lainojen koroista tai olla merkittävästi suuremmat näitä korkotuloja maksettaessa, jotta korkotulot olisivat verottomia. Tämän lisäksi veroa ei peritä Virossa rajoitetusti verovelvollisen luottolaitoksen haarakonttorin maksamista korkotuloista, mikäli tämä haarakonttori kuuluu Viron kaupparekisteriin.¹⁴

4.2.4 Liike- ja ammattitulot

Rajoitetusti verovelvollisen saamat liike- ja ammattitulot verotetaan 15 %:n verokannan mukaisesti, jos nämä tulot katsotaan Virossa saaduiksi tuloiksi. Sillä onko ne saatu kiinteästä toimipaikasta vai ei, ei ole veroprosentin kannalta merkitystä¹⁵. Liike- ja ammattituloilla tarkoitetaan rajoitetusti verovelvollistenkin kohdalla Viron tuloverolain 14.2 §:n tarkoittamia

---

¹² Maksu- ja Tolliamet, Guide on Taxation of Income of Non-Residents s.7

¹³ Maksu- ja Tolliamet, Guide on Taxation of Income of Non-Residents s.7

¹⁴ Maksu- ja Tolliamet, Guide on Taxation of Income of Non-Residents s.7

¹⁵ Lehis 2003 s.185

tuloja, jotka on saatu henkilön henkilökohtaisen taloudellisen tai ammatillisen toiminnan perusteella. Myös rajoitetusti verovelvollisten kohdalla vuokratulot ja rojaltit voidaan laskea mukaan liike- ja ammattituloihin, mikäli verovelvollinen näin haluaa.

Rajoitetusti verovelvollisten yksityisyrittäjien tulee hakeutua yleisesti verovelvollisten tapaan Viron kaupparekisteriin tai rekisteröityä Viron vero- ja tullihallinnolle, saadakseen heille mahdollisesti liike- tai ammattitulosta kuuluvat vähennykset normaaliin tapaan. Liike- ja ammattitulot poikkeavat siinä suhteessa luonnollisen henkilön muista ansaitsemista tuloista, että näistä on myös rajoitetusti verovelvollisen mahdollista tehdä vähennyksiä. Liike- ja ammattitulosta tehtävät vähennykset on käyty läpi aiemmin luvussa 3.6.2.

4.2.5 Vuokratulot ja rojaltit

Viron tuloverolain 29.6 §:n tuodaan esille rajoitetusti verovelvollisen saamat rojaltit ja vuokratulot. Rojaltit ja vuokratulot voidaan verottaa erikseen tai liittää ne kuuluvaksi liike- ja ammattituloihin. Se, liitetäänkö ne liike- ja ammattituloihin vaikuttaa kustannusten verovähennysoikeuteen. Näistä syntyy verotettavaa tuloa, jos:

- Virossa oleva kiinteä omaisuus on vuokrattu kaupalliseen tai asumistarkoitukseen tai sitä on rasiitettu rajoitetuilla oikeuksilla,
- irtain omaisuus on vuokrattu kaupalliseen tai asumistarkoitukseen tai sitä on rasiitettu rajoitetuilla oikeuksilla ja se on ilmoitettu Viron rekisteriin (an Estonian register) tai se tulisi ominaisuuksiensa takia ilmoittaa sinne,
- irtain omaisuus on vuokrattu kaupalliseen tai asumistarkoitukseen ja sitä käytetään Virossa,
- vuokratut oikeudet¹⁶ ovat Viron valtion, paikallisen valtionhallinnon tai yleisesti verovelvollisen, tai Virossa kiinteän toimipaikan omaavan rajoitetusti verovelvollisen osoittamia tai
- teollisten, kaupallisten tai tieteellisten välineiden tai ns.tieto-aidon vuokraaminen käytettäväksi Virossa.

---

¹⁶ Oikeudet on lueteltu tarkemmin luvussa 3.4.3.

Suurimpana erona yleisesti verovelvollisten rojalti- ja vuokratulojen verotuksessa on se, että vuokran kohteiden tulee olla Virossa, jotta rajoitetusti verovelvollista voitaisiin verottaa hänen saamistaan vuokratuloista tai rojalteista Virossa.

4.2.6 Muut tulot

Rajoitetusti verovelvolliset voivat tietenkin saada Virossa myös muunlaisia tuloja, kuten esimerkiksi palkkatuloja, liike- tai ammattituloja, osinko- tai korkotuloja. Eläkkeet, stipendit, lahjoitukset, kulttuurilliset, urheilulliset tai tieteelliset palkinnot, etuudet, arpajaispalkinnot ja etuudet, jotka on maksettu lain vanhemmuusetuudesta (The Parental Benefit Act) perusteella, ovat normaalisti rajoitetusti verovelvollisen verotettavaa tuloa. Edellä mainittuja tuloja tietenkin verotetaan annettujen ennakonpidätysprosenttien mukaisesti. Myös Viron sairaskorvausrahaston (the Estonian Health Insurance Fund), työttömyysrahaston (the Estonian Unemployment Fund) tai yleisesti verovelvollisen vakuutusyhtiön maksamia vakuutuskorvauksia verotetaan saman periaatteen mukaisesti, oli saajana sitten yleisesti tai rajoitetusti verovelvollinen. Viron eläkerahaston maksamat suoritukset verotetaan aivan normaalin käytännön mukaisesti.¹⁷

---

¹⁷ Maksu- ja Tolliamet, Guide on Taxation of Income of Non-residents s.7

5. SUOMEN JA VIRON VÄLINEN VEROSOPIMUS

5.1 Verosopimuksen periaatteista

Kansainvälisen vero-oikeuden alalla verotusoikeutta jaettaessa tärkeän osan saavat asuminen, kansalaisuus ja tulon lähde. Kansalaisuudella on näistä vähiten merkitystä, koska valtaosa valtioista kytkee laajan verovelvollisuuden asuinpaikkaan. Asuinvaltiolla on siis tärkeä osa jaettaessa valtioiden välistä verotusoikeutta.¹ Asuinvaltioperiaatteella tarkoitetaan sitä, että verotus kohdistetaan kaikkiin luonnollisiin ja juridisiin henkilöihin, jotka asuvat kyseisessä valtiossa. Asuinvaltioperiaatetta noudattaen verotus kohdistuu kansalaisuudesta riippumatta maailmanlaajuisesti kaikkiin tuloihin. Lähdevaltioperiaatteella taas tarkoitetaan sitä, että henkilöt eivät asu siinä valtiossa, josta he saavat tuloa. Tällöin verotus on riippumatonta tulonsaajan kansalaisuudesta tai asuinpaikasta. Asuinvaltio- ja lähdevaltioperiaatteiden lisäksi on olemassa kansalaisuusperiaate, jonka mukaan valtio verottaa omia kansalaisiaan siitä riippumatta, missä he asuvat ja mistä heidän tuloonsa ovat peräisin.²

Verosopimusmääräysten ollessa ristiriidassa sisäisen lainsäädännön kanssa, verosopimusmääräykset syrjäyttävät sisäisen lainsäädännön säännökset. Edellytyksenä tälle on, että verosopimusmääräysten soveltaminen johtaa verovelvolliselle edullisempaan verotukselliseen lopputulokseen.³ Tätä periaatetta kutsutaan pienemmän veron periaatteeksi ja sillä tarkoitetaan sitä, että verosopimuksella ei voida laajentaa kansallisen lain mukaista verotusvaltaa, vaan ainoastaan supistaa sitä.⁴

5.2 Mekaanikkosääntö

Verosopimuksen 15 artiklassa on määräykset yksityisestä palveluksesta saadun korvauksen verottamisesta. Pääsääntöisesti yksityisoikeudelliseen työsuhteeseen perustuvan palkan verotus tapahtuu työskentelyvaltiossa, mutta poikkeuksen tähän tekee verosopimuksen 15 artiklan 2 kappaleessa oleva mekaanikkosääntö.⁵

---

¹ Vapaavuori 2003 s.25–26

² Myrsky – Linnakangas 2005 s.9–10

³ Vapaavuori 2003 s.17

⁴ Juusela 1998 s.124

⁵ Ks. Myrsky – Linnakangas 2005 s.115

Mekaanikkosäännön mukaan yksityiseltä työnantajalta saatu palkka voidaan verottaa vain asuinvaltiossa, vaikka työsuoritus olisikin tehty toisessa valtiossa. Mekaanikkosäännön mukaan asuinvaltio voi verottaa tuloa, jos:

1. työntekijä oleskelee työskentelyvaltiossa enintään 183 päivää sopimuksesta riippuen joko kalenterivuoden, verovuoden tai 12 perättäisen kuukauden aikana,
2. hyvityksen maksava työnantaja ei asu työskentelyvaltiossa,
3. eikä hyvityksellä rasiteta työnantajan työskentelyvaltiossa olevaa kiinteää toimipaikkaa tai kiinteää paikkaa.

Mekaanikkosäännön kaikkien edellä mainittujen edellytysten on täyttyvä, jotta asuinvaltio saisi tuloon verotusoikeuden.⁶ Jos yksikin edellä mainituista edellytyksistä ei täyty, niin verotusoikeus säilyy työskentelyvaltiolla. Viron ja Suomen välisen verosopimuksen 15 artiklan mukaan 183 päivän oleskelu työskentelyvaltiossa lasketaan kahdeltatoista perättäiseltä kuukaudesta.

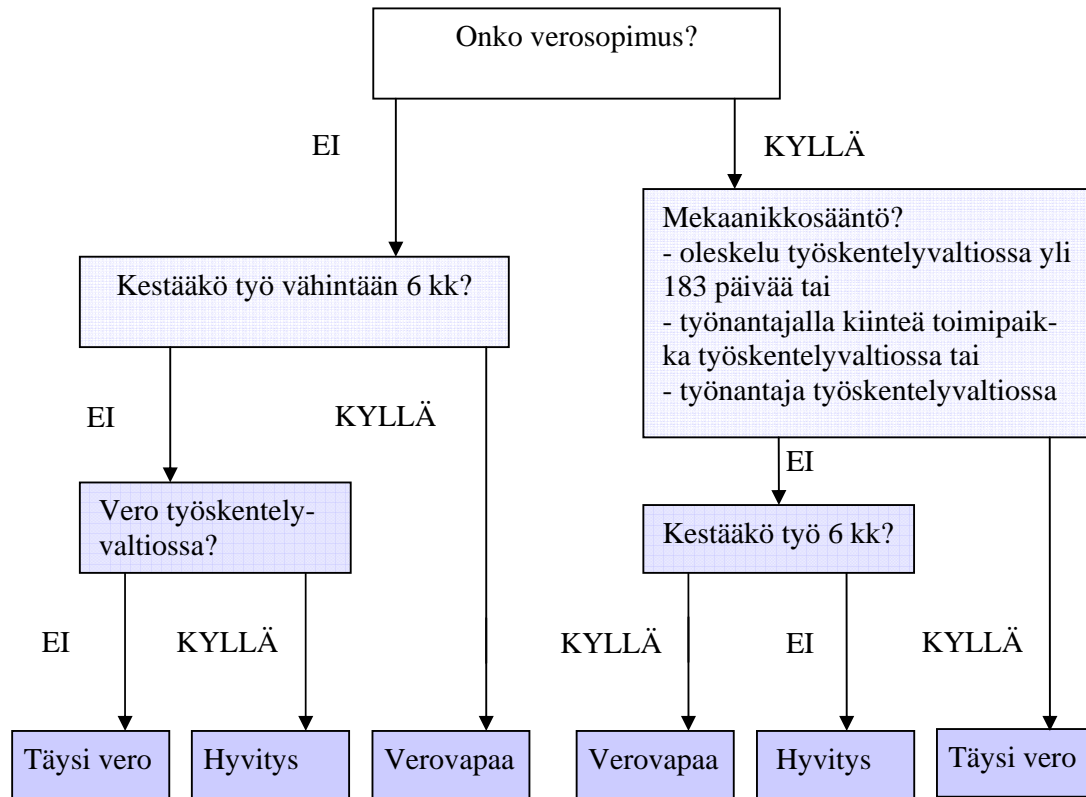
Mekaanikkosäännöstä voi seurata, että tilanteessa, jossa työskentelyvaltiolla ei ole oikeutta verottaa palkkaa, palkkatulo verotetaan Suomessa asuinvaltioperusteisesti eikä työskentelyvaltiossa. Tällöin kuuden kuukauden sääntöä ei voida lainkaan soveltaa, koska mekaanikkosääntö estää verottamisen työskentelyvaltiossa.⁷ Kuuden kuukauden säännön ja mekaanikkosäännön välinen suhde kannattaa selvittää hyvin, jos verovelvollisena on Suomessa yleisesti verovelvollinen. Jos verovelvollinen työskentelee suomalaiselle työnantajalle ja ulkomaantyökomennus on suunniteltu kestämään tasan kuusi kuukautta, työskentelyvaltiolle ei synny verotusoikeutta, koska tasan kuuden kuukauden työskentelystä ei kerry työskentelyvaltiossa oleskelua yli 183 päivää. Tällöin työskentelyvaltiolle ei synny verotusoikeutta mekaanikkosäännön nojalla ja Suomi voi verottaa palkkatuloista normaaliin tapaan.⁸ Seuraavassa kuviossa havainnollistetaan mekaanikkosäännön ja kuuden kuukauden säännön suhdetta:

---

⁶ Malmgrén 1999 s. 28

⁷ Myrsky – Linnakangas 2005 s.116

⁸ Manninen 2005 s.33

Kuvio 1. Mekaanikkosäännön ja kuuden kuukauden säännön välinen suhde⁹

5.3 Kaksoisasumiskonflikti

Kansainvälistä kahdenkertaista verotusta saattaa syntyä silloin, kun useampi valtio katsoo olevansa oikeutettu verottamaan samaa tuloa tulonsaajan asuinvaltiona. Tällaisissa tilanteissa kansainvälisen (juridisen) kaksinkertaisen verotuksen poistamis- tai lieventämismenetelmät eivät toimi, koska kaksinkertainen verotus aiheutuu muusta syystä, kuin asuinvaltio- ja lähdevaltioperiaatteen yhtäaikaisesta soveltamisesta. Kaksoisasumiskonflikti ratkaistaan yleensä verosopimuksessa olevan asuinvaltiokäsitteen tie brake-säännön avulla, eli kumpi sopimusvaltioista on verovelvollisen asuinvaltio kaksoisasumiskonfliktitilanteessa.¹⁰ Suomen ja Viron välisen verosopimuksen 4 artiklan tie brake-säännön mukaan verovelvollisen asuinvaltio verosopimusta sovellettaessa ratkaistaan seuraavasti:

⁹ Ks. Helminen 2006 jatkuvatyöntekijä (luvussa 13 Palkka)

¹⁰ Ks. Helminen 2002 s.131–133

1. hänen katsotaan asuvan siinä valtiossa, jossa hänen käytettävänä on vakinainen asunto; jos hänen käytettävänä on vakinainen asunto molemmissa valtioissa, katsotaan hänen asuvan siinä valtiossa, johon hänen henkilökohtaiset ja taloudelliset suhteensa ovat kiinteämmät (elinetujen keskus);
2. jos ei voida ratkaista, kummassa valtiossa hänen elinetsijensä keskus on, tai jos hänen käytettävänä ei ole vakinaista asuntoa kummassakaan valtiossa, katsotaan hänen asuvan siinä valtiossa, jossa hän oleskelee pysyvästi;
3. jos hän oleskelee pysyvästi molemmissa valtioissa tai ei oleskele pysyvästi kummassakaan niistä, katsotaan hänen asuvan siinä valtiossa, jonka kansalainen hän on;
4. jos hän on molempien valtioiden kansalainen tai ei ole kummankaan valtion kansalainen, on sopimusvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten ratkaistava asia keskinäisin sopimuksin.

Tie brake-säännön perusteella saattaa käydä niin, että Suomi ei olekaan ulkomaille muuttaneen Suomen kansalaisen verosopimuksen mukainen asuinvaltio, vaikka Suomen kansalaista pidettäisiin Suomessa asuvana ja yleisesti verovelvollisena kolmen vuoden säännön perusteella. Tästä johtuen Suomi saattaa joutua vapauttamaan verosta myös Suomesta saadun tulon. Tämä verosta vapauttaminen kaksoiskonfliktitilanteessa perustuu sovellettavaan tie brake-säännökseen ja tulotyyppiartiklaan eikä menetelmäartiklaan, koska siinä säädetään ainoastaan verovelvollisen asuinvaltion velvollisuuksista.¹¹

5.4 Itsenäisen ammatinharjoittajan kiinteän paikan muodostuminen

Luonnollinen henkilö voi harjoittaa itsenäistä ammattitoimintaa, joka käsittää laajasti vapaan ammatin tai minkä tahansa muun vastaavan itsenäisen toiminnan harjoittamisen¹². Verosopimuksen mukaan sanonnalla ”vapaa ammatti” tarkoitetaan erityisesti tieteellisen, kirjallisen ja taiteellisen toiminnan, kasvatus- ja opetustoiminnan sekä sen itsenäisen toiminnan, jota lääkäri, asianajaja, insinööri, arkkitehti, hammaslääkäri ja tilintarkastaja harjoittavat.

Itsenäisen ammattitoiminnan harjoittamisesta luonnollinen henkilö voi saada liike- ja ammattituloja, joiden verotusoikeutta jaettaessa kiinteän paikan muodostumisella on ratkaiseva osuus. Jos itsenäisellä ammatinharjoittajalla ei ole kiinteää toimipaikkaa olemassa, niin hänen ammatinharjoittamisesta saamansa tulot verotetaan hänen asuinvaltiossaan. Jos

---

¹¹ Ks. Helminen 2002 s.133

¹² Ks. Helminen 2005 s.107

taas kiinteä paikka on olemassa, ammatinharjoittamisesta kertyneet tulot verotetaan kiinteän paikan sijaintivaltiossa, mutta tietenkin vain siltä osin, kuin tulot liittyvät kiinteästi kiinteän paikan toimintaan.¹³

Kiinteällä paikalla ammatinharjoittamisessa voidaan tarkoittaa esimerkiksi lääkärin vastaanottohuonetta tai asianajajan toimistoa. Kiinteän paikan käsitettä ei ole määritelty verosopimuksessa, mutta sen voidaan olettaa syntyvän samanlaisten edellytysten vallitessa kuin kiinteän toimipaikan, joka on määritelty verosopimuksen 5 artiklassa.¹⁴ Suomen ja Viron välisen verosopimuksen mukaan itsenäiselle ammatinharjoittajalle voidaan katsoa syntyneen kiinteä paikka myös maassa olemisen perusteella, vaikka ammatinharjoittajalla ei varsinaista paikkaa toiminnan harjoittamista varten maassa olisikaan. Suomen ja Viron välisen verosopimuksen 14 artiklan 1 kappaleen mukaan itsenäiselle ammatinharjoittajalle katsotaan muodostuneen kiinteä paikka, mikäli sopimusvaltiossa asuva luonnollinen henkilö oleskelee toisessa sopimusvaltiossa yhdessä jaksossa, tai useammassa jaksossa yhteensä yli 183 päivää kahdentoista kuukauden ajanjaksona, joka alkaa tai päättyy kysymyksessä olevan verovuoden aikana.

Kun ammatinharjoittajalla on Suomessa ammatinharjoittamista varten kiinteä paikka, toimitetaan verotus kiinteään paikkaan liittyvien tulojen osalta verotusmenettelylain mukaisessa järjestyksessä. Tällöin tulosta saadaan vähentää sen hankkimisesta aiheutuneet kulut ennen veron laskemista. Kiinteän paikan puuttuessa ammatinharjoittajan saamat tulot verotetaan lähdeverolain mukaan, koska lähdeverotus koskee kaikkia niitä tuloja, joista on ennakkoperintälain mukaan toimitettava ennakonpidätys. Ennakonpidätys on toimitettava muun muassa itsenäisen ammatinharjoittajan saamasta työkorvauksesta, mikäli suorituksen saajaa ei ole merkitty ennakkoperintärekisteriin.¹⁵ EPL 25.3 §:n mukaan rajoitetusti verovelvollista, jolla ei ole kiinteää paikkaa Suomessa, ei voida merkitä ennakkoperintärekisteriin.

---

¹³ Ks. Helminen 2005 s.107–108

¹⁴ Ks. Helminen 2005 s.107–108

¹⁵ Ks. Helminen 2005 s.109–110

5.5 Kaksinkertaisen verotuksen poistaminen

Kun valtiot pyrkivät ulottamaan verotusvaltansa mahdollisimman laajalle ja noudattavat sekä asuinvaltioperiaatetta että lähdevaltioperiaatetta, johtaa tilanne yleensä kaksinkertaiseen verotukseen. Kaksinkertaisella verotuksella tarkoitetaan sitä, että sama henkilö joutuu samalta ajanjaksolta suorittamaan kahdelle valtiolle samanluonteista veroa samasta verotuskohteesta (juridinen kaksinkertainen verotus). Tilanne saattaa johtaa siihen, että verovelvollisen saaman tulon verorasitus kasvaa huomattavasti suuremmaksi, kuin että kaikki tulot olisi verotettu yhdessä valtiossa. Tällöin syntyvää kaksinkertaista verotusta ei voida pitää verovelvollisen kannalta kohtuullisena.¹⁶ Kaksinkertaista verotusta pyritään torjumaan sisäisellä lainsäädännöllä ja verosopimuksilla. Mikäli kaksinkertaista verotusta tapahtuu, tulee kyseeseen kaksinkertaisen verotuksen poistaminen.

Kansainvälistä kaksinkertaista verotusta poistetaan Suomen sisäisessä lainsäädännössä menetelmäL:n eli kansainvälisestä kaksinkertaisesta verotuksen poistamisesta annetun lain (1552/95) nojalla. Virossa kaksinkertaisen verotuksen poistamisesta säädetään Viron tuloverolain 45 §:ssä. Näiden lisäksi Suomen ja Viron välinen verosopimus sisältää ns. metodi- tai menetelmäartiklan (artikla 23a ja 23b). Tässä artiklassa määritellään, miten mahdollinen kaksinkertainen verotus poistetaan verovelvollisen asuinvaltiossa, kun tulotyyppiartikla antaa verotusoikeuden sekä tulonsaajan asuinvaltiolle että tulon lähdevaltiolle.

Kaksinkertainen verotus voidaan poistaa hyvitysmenetelmällä. Hyvitysmenetelmässä Suomessa asuvan henkilön verot lasketaan niin kuin kaikki tulot olisivat täältä saatuja. Kaksinkertainen verotus poistetaan vähentämällä ulkomailla maksettua veroa Suomen verosta. Suomen ja Viron välisessä verosopimuksessa hyvitysmenetelmä tarkoittaa sitä, että Suomen verosta vähennetään kyseisestä tulosta Virossa maksettua veroa silloin, kun verosopimuksen mukaan kyseistä tulotyyppiä ”voidaan verottaa” toisessa sopimusvaltiossa.¹⁷ Virossa kaksinkertainen verotus poistetaan myös vähentämällä ulkomailla maksettu vero Viron verosta, ellei sen kotimainen lainsäädäntö myönnä verovelvolliselle edullisempaa kohtelua.

---

¹⁶ Myrsky – Linnakangas 2005 s.11–13

¹⁷ Ks. Niskakangas 2006 jatkuvatyöntekijä (luvussa 15 Tulot ulkomailta)

Hyvitysmenetelmästä sovelletaan yleensä ns. normaalihyvitystä, jonka mukaan lähdevaltiossa maksettua veroa hyvitetään korkeintaan se määrä, mikä vastaa samasta tulosta tai varallisuudesta asuinvaltiossa suoritettavaa veroa. Hyvitysmenetelmästä on olemassa myös ns. täysi hyvitys, jonka mukaan lähdevaltiossa maksettu vero voidaan vähentää rajoituksetta asuinvaltiossa. Luonnollisen henkilön verotuksessa hyvityksen määrä lasketaan maakohtaisesti, tulolähteittäin ja tulolajeittain. Hyvittämättä jäänyt verojen määrä voidaan siirtää vähennettäväksi seuraavalle verovuodelle ns. carry forward -järjestelmän mukaisesti, jossa vähennys tehdään samasta valtiosta, samaan tulolähteeseen ja samaan tulolajiin kuuluvasta tulosta määrättävistä veroista. Käyttämättömät hyvitykset voidaan vähentää seuraavana verovuonna vain siltä osin, kuin hyvityksen enimmäismäärä tuolloin ylittää samalta verovuodelta hyvittävien ulkomaisten verojen määrät.¹⁸ Suomen ja Viron välisessä verosopimuksessa hyvitysmenetelmästä sovelletaan ns. normaalihyvitystä, joka on verosopimuksessa ilmaistu esimerkiksi Suomen kohdalla seuraavasti:

Vähennyksen määrä ei kummassakaan tapauksessa kuitenkaan saa olla suurempi kuin se ennen vähennyksen tekemistä lasketun tulosta tai varallisuudesta suoritettavan veron osa, joka jakautuu sille tulolle tai sille varallisuudelle, josta voidaan verottaa Virossa.

Hyvitysmenetelmän soveltamisesta seuraa yleensä se, että lähdevaltion ja asuinvaltion verotuksesta ankarampi jää voimaan¹⁹.

Poikkeuksen tähän tilanteeseen tuo säästöjen tuottamien korkotulojen verotuksesta annettu Euroopan Unionin direktiivi (2003/48/EY). Direktiivin soveltamisalaan kuuluvien korkojen osalta lähdeverosta laskettavan hyvityksen määrä voi olla suurempi kuin Suomesta suoritettavien verojen määrä, jolloin mahdollinen käyttämätön ulkomaisen veron hyvitys voidaan vähentää samana verovuonna muusta tulosta määrättävästä valtion verosta. Jos kaikkea hyvitystä ei voida vähentää, palautetaan se verovelvolliselle.

Suomen osalta on verosopimuksessa kaksinkertaisen verotuksen poistamisen kohdalla otettu käyttöön ns. progressioehto. Sopimuksessa olevan progressioehdon mukaan, jos Suomessa asuvan henkilön tulo on sopimuksen määräysten mukaan vapautettu verosta Suomessa, on Suomella kuitenkin määrätessään tämän henkilön muusta tulosta suoritettavan veron määrää mahdollisuus ottaa lukuun myös se tulo, joka on vapautettu tulosta.

---

¹⁸ Ks. Myrsky – Linnakangas 2005 s.151–153

¹⁹ Niskakangas 2006 jatkuvatäydenteinen (luvussa 15 Tulot ulkomailta)

5.5 Muut verosopimuksen erikoisuudet

5.5.1 Kolmen vuoden sääntö

Suomen kansalaisia koskevalla kolmen vuoden säännöllä on merkitystä sovellettaessa Suomen ja Viron välistä verosopimusta. Kolmen vuoden sääntö on sisällytetty Suomen ja Viron välisen verosopimuksen 23 artiklaan kaksinkertaisen verotuksen poistamisesta:

Tämän sopimuksen muiden määräysten estämättä voidaan Virossa asuvaa luonnollista henkilöä, jonka myös katsotaan Suomen verolainsäädännön mukaan 2 artiklassa tarkoitettujen verojen osalta asuvan Suomessa, verottaa Suomessa. Suomen on kuitenkin a) kohdan määräysten mukaan vähennettävä Suomen verosta se Viron vero, joka on maksettu tulosta tai varallisuudesta. Tämän kohdan määräyksiä sovelletaan vain Suomen kansalaiseen.

Verosopimuksessa olevan kolmen vuoden säännön takia Suomen kansalaista voidaan verottaa Suomessa maailmanlaajuisista tuloistaan, jos hän on Suomessa asuva tuloverolain mukaan, vaikka hänen verosopimuksen mukainen asuinpaikkansa olisikin toisessa verosopimusvaltiossa. Tämä määräys koskee ainoastaan Suomen kansalaisia ja kansalaisuutta vaihtamalla tämä poikkeuksellinen määräys ei enää sovellu.²⁰

5.5.2 Kaatoartikla

Verosopimuksen 21 artikla koskee muun tulon verottamista. Tätä artiklaa voidaan pitää epätavallisena verosopimusmääräyksenä, koska ns. kaatoartiklan tulo (muu tulo) voidaan verottaa myös lähdevaltiossa muista verosopimuksista poiketen.²¹ Kaatoartiklaa sovelletaan tuloon, jonka sopimusvaltiossa asuva henkilö saa ja jota ei käsitellä verosopimuksessa olevissa muissa artikloissa. Tällainen tulo, joka voidaan verottaa muu tulo-artiklan mukaan, on esimerkiksi sijoitusrahaston voitto-osuus²².

5.5.3 Osakehuoneisto

Yleensä verosopimuksissa lähdetään siitä, että kiinteästä omaisuudesta saatu tulo voitaisiin verottaa aina kiinteän omaisuuden sijaintivaltiossa. Ongelman tähän tuo osakehuoneistoista saadun tulon verottaminen, koska jotkut valtiot pitävät osakehuoneiston osakkeita irtaimena

---

²⁰ Ks. Manninen 2005 s.109

²¹ Verohallituksen julkaisu 284.05 s.87

²² KHO 1999:34

omaisuutena, kuten Suomi, kun taas toiset valtiot kiinteänä omaisuutena. Tällöin ne, jotka pitävät osakehuoneiston osakkeita irtaimena omaisuutena joutuisivat huonompaan asemaan verotuksen kannalta verrattuna niihin, jotka pitävät osakehuoneiston osakkeita kiinteänä omaisuutena. Tämän vuoksi Suomen tekemiin verosopimukseen sisältyy yleensä määräys, jonka mukaan esimerkiksi asunto-osakeyhtiön osakkeisiin perustuvasta omaisuuden käyttämisestä saatu tulo verotettaisiin omaisuuden sijaintivaltiossa.²³ Näin on myös Suomen ja Viron välisen verosopimuksen 6 artiklan 4 kappaleessa:

Jos osakkeiden tai muiden yhtiöosuuksien omistus oikeuttaa osakkeiden tai yhtiöosuuksien omistajan hallitsemaan yhtiölle kuuluvaa kiinteää omaisuutta, voidaan tulosta, joka saadaan tällaisen hallintaoikeuden välittömästä käytöstä, sen vuokralle antamisesta tai muusta käytöstä, verottaa siinä sopimusvaltiossa, jossa kiinteä omaisuus on.

Suomi on suojannut verotusoikeuden verosopimuksen määräyksillä myös tällaisesta omaisuudesta saatun myyntivoittoon²⁴. Myyntivoitosta on määräykset 13 artiklassa. Artiklan 1 kappale käsittää myyntivoitot, jotka on saatu sellaisen yhtiön osakkeiden luovutuksesta, jonka varat pääasiallisesti koostuvat 6 artiklan 2 kappaleessa tarkoitettusta kiinteästä omaisuudesta. Näin ollen tällaisesta omaisuudesta saadusta myyntivoitosta voidaan verottaa omaisuuden sijaintivaltiossa.

5.5.4 Rojaltit

Suomen ja Viron välisessä verosopimuksessa on poikkeuksellinen rojalteja koskeva verosopimusmääräys 12 artiklan 7 kohdassa. Siinä määrätään, että:

Jos Viro kolmannen valtion, jonka tämän sopimuksen allekirjoitusajankohtana on Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) jäsen, kanssa kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tekemässään sopimuksessa, tämän ajankohdan jälkeen sopii oikeuden tai omaisuuden sulkemisesta 3 kappaleessa olevan määritelmän ulkopuolelle tahi Virosta kertyvän rojaltin vapauttamisesta rojaltilta suoritettavasta Viron verosta taikka 2 kappaleessa mainittujen verokantojen rajoittamisesta, tällaista määritelmää, vapauttamista tai alemmaa verokantaa sovelletaan automaattisesti ikään kuin siitä olisi määrätty 2 tai 3 kappaleessa.

Tämä verosopimuksen 12 artiklan 7 kohta koskee ainoastaan Virosta saatuja rojaltituloja eikä vastaavanlaista sopimuskohtaa ole olemassa, joka käsittäisi Suomesta saadut rojaltitulot.

²³ Ks. Verohallituksen julkaisu 284.05 s.122

²⁴ Ks. Verohallituksen julkaisu 284.05 s.122

Verosopimuksen 12 artiklan 5 kohdan mukaan rojaltitulojen katsotaan kertyvän siitä sopimusvaltiosta, missä rojaltin maksava henkilö asuu. Jos kuitenkin rojaltin maksavalla henkilöllä riippumatta siitä, asuuko hän sopimusvaltiossa vai ei, on sopimusvaltiossa kiinteä paikka, jonka yhteydessä rojaltin maksamisen perusteena oleva velvoite syntyy, ja rojalti rasittaa tätä kiinteää paikkaa, katsotaan rojaltin kertyvän siitä valtiosta, jossa kiinteä paikka sijaitsee.

6. VEROSUUNNITTELU

6.1 Verovelvollisuusasemaan perustuva verosuunnittelu

Harjoitettaessa verosuunnittelua verovelvollisuusaseman avulla, on tärkeää ottaa huomioon mahdollisuudet vaikuttaa tähän asemaan ja sen muuttumishetkeen, koska yleisesti ja rajoitetusti verovelvollisten verotus poikkeaa toisistaan monilta osin.¹ Verovelvollisuusasemaan voidaan vaikuttaa muun muassa olennaisilla siteillä ja maassa oloajalla.

Verosuunnittelun ja veron minimoinnin välille voidaan tehdä tietty ero. Verosuunnittelussa yritetään löytää verotuksellisesti edullisista vaihtoehdoista käytännössä toimivin ja kestävin vaihtoehto, kun taas veron minimoinnin tarkoituksena on ainoastaan löytää verovelvolliselle edullisin vaihtoehto. Aina ei kuitenkaan verotuksellisesti edullisin vaihtoehto ole kaikkein paras.² Veron minimointi mahdollisuuksia rajaa VML 28 §:ssä oleva yleislauseke veron kiertämisestä³.

Verotuksen edullisuus riippuu yleensä täysin siitä, millaisia tuloja ja mistä ja miten paljon verovelvollinen saa. Tämän takia kannattaa tarkastella tulotyypeittäin, onko yleinen vai rajoitettu verovelvollisuus kyseisessä tapauksessa edullisempi ja kannattaako verovelvollisuusasemaan pyrkiä vaikuttamaan. Esimerkiksi Suomessa pientä palkkaa saavan yleisesti verovelvollisen progressiivinen verokanta saattaa olla alempi kuin rajoitetusti verovelvolliselta perittävä 35 %:n lähdevero ja taas rajoitetusti verovelvollisen korkotulot ovat pääsääntöisesti Suomen verosta vapautettuja, kun taas yleisesti verovelvollinen joutuu maksamaan niistä 28 %:n veron.⁴

Verovelvollisuusasemalla tehtävässä verosuunnittelussa on hyvä ottaa huomioon verotuksessa myönnettävät vähennykset. Rajoitetusti verovelvollisilla on rajoitetumpi mahdollisuus tehdä tuloistaan vähennyksiä, koska heidän verotus on lähdeverotusta. Yleisesti verovelvollisten verotus on yleensä nettoverotusta, jolloin vähennysten tekeminen on mahdollista. Jos

---

¹ Helminen 2005 s.375

² Manninen 2000 s.23–24

³ Niskakangas 2006 jatkuvatäydenteinen (luvussa 19 Verosuunnittelu)

⁴ Helminen 2005 s. 375–376

verovelvollisella olisi paljon vähennettävää, saattaa yleisesti verovelvollisen asema olla rajoitetusti verovelvollisen asemaa edullisempi.⁵

Verosuunnittelumahdollisuudet kasvavat tuntuvasti kun siirrytään kansainvälisiin taloussuhteisiin. Matalan verotuksen valtioita on runsaasti ja näiden valtioiden verolainsäädäntöä voidaan hyödyntää veroja minimoitaessa. Tosin Suomen verolainsäädäntö estää tiettyyn rajaan saakka tällaisia pyrkimyksiä.⁶ Matalan verotuksen lisäksi merkitystä on sillä, onko valtioiden välillä olemassa verosopimusta ja miten se jakaa verotusoikeuden valtioiden välillä. Jos verosopimus löytyy, voidaan sitä yrittää käyttää hyödyksi, valitsemalla maasta toiseen siirrettävä tulotyyppi sen mukaan, että siihen soveltuu mahdollisimman edullinen tulotyyppiartikla.⁷

Suomen kansalaisilla on hieman rajoitetumpi mahdollisuus vaikuttaa verovelvollisuusasemaansa kolmen vuoden säännön takia. Ainoastaan, jos olennaiset siteet Suomeen katkeavat heti Suomesta muutettaessa ja verovelvollinen osoittaa tämän verottajalle, muuttuu hänen verovelvollisuusasemansa heti rajoitetusti verovelvolliseksi. Muuten verovelvollinen säilyy muuttovuoden ja kolme sitä seuraavaa verovuotta Suomessa yleisesti verovelvollisena. Tämän ajan jälkeen Suomen kansalaistakaan ei voida enää pitää Suomessa yleisesti verovelvollisena, jollei voida osoittaa erityisten vahvojen olennaisten siteiden olemassaoloa. Muissa tapauksissa verovelvollisuusasemaan voidaan vaikuttaa vaikuttamalla niihin asioihin, joiden perusteella Suomessa asuminen ratkeaa.⁸ Viron kansalaisilla ei tätä ongelmaa ole, vaan heidän verotuksellinen asemansa muuttuu välittömästi maasta lähdön jälkeen.

Seuraavan luvun verosuunnittelussa olen ottanut käsittelyyn yleisimmät tulotyypit kuten palkkatulot, eläkkeet, myyntivoitot, vuokratulot, osinko-, korko- ja rojaltitulot. Käsiteltäessä sellaisia tulotyyppisiä, joista on mahdollista vähentää tulon hankintaan liittyviä kuluja, ei näitä tulonhankkimiskulujen vähennystä ole kuitenkaan huomioitu. Mahdollisuudesta tehdä tällainen vähennys on kuitenkin huomautus tulotyyppin kohdalla. Jokaisesta verovelvollisuusasemasta on käsitelty erilaisia esimerkkejä ja jokainen esimerkki pitää

---

⁵ Helminen 2005 s. 376

⁶ Niskakangas 2006 jatkuvatyönteinen (luvussa 19 Verosuunnittelu)

⁷ Helminen 2005 s.374

⁸ Helminen 2005 s.375

sisällään eri tulotyyppisiä, joiden verotuksellinen käsittely on käyty läpi tilannekuvauksen jälkeen. Tilanteessa, jossa verovelvollinen on Suomessa yleisesti verovelvollinen ja Virossa rajoitetusti verovelvollinen, on otettu esimerkkiin käsiteltäväksi ainoastaan tulot Virossa. Päinvastaisessa tilanteessa on käsitelty ainoastaan tulot Suomesta. Tilanteiden käsittelyn jälkeen on tuotu esiin mahdollinen muu menettelytapa, jolla verovelvollinen saattaisi saada verotuksellisia etuja. Pääasiassa nämä verosuunnittelumahdollisuudet on kuitenkin koottu johtopäätöslukuun.

6.2 Esimerkkejä verosuunnittelumahdollisuuksista

6.2.1 Suomessa yleisesti verovelvollinen ja Virossa rajoitetusti verovelvollinen

Esimerkki 1.

Henkilö Y asuu Suomessa, mutta työskentelee verovuoden aikana Virossa. Hänen työskentelynsä kestää alle kuusi kuukautta Virossa ja palkan maksaa virolainen yksityinen yhtiö. Palkkaa hänelle maksetaan yhteensä 270.000,00 kruunua (17.256,15 euroa). Lisäksi henkilö Y saa osinkotuloja 5.900,00 kruunua (377,01 euroa) Virossa noteeratusta yhtiöstä. Henkilö Y saa myös korkotuloja 7.800,00 kruunua (498,51 euroa) ja ostamaansa oikeuteen perustuvia rojaltituloja 15.600,00 kruunua (997,02 euroa) Virossa.

Henkilö Y on Suomessa yleisesti verovelvollinen, koska hän asuu Suomessa. Suomella on oikeus verottaa henkilö Y:n kaikkia tuloja maailmanlaajuisesti. Virossa henkilö Y on rajoitetusti verovelvollinen, koska hän oleskelee Virossa alle 183 päivää, mutta saa sieltä kuitenkin tuloja. Virolla on tällöin oikeus tulon lähdevaltiona verottaa sieltä saatuja tuloja.

Verosopimuksen 15 artiklan mukaan verovelvollisen asuinvaltiossa tekemästä epäitsenäisestä työstä verotetaan vain asuinvaltiossa, jollei työtä tehdä toisessa valtiossa. Henkilö Y:n *yksityiseltä* yritykseltä saamia *palkkatuloja* voi Viro verottaa tulon lähdevaltiona, koska työ tehdään Virossa, ja Suomi verovelvollisen asuinvaltiona. Virossa henkilö Y:n saamista palkkatuloista menee suhteellisen verokannan mukaan 23 % veroa. Vero lasketaan bruttopalkkatuloista, koska rajoitetusti verovelvollinen ei saa Virossa hyväksien perusvähennystä eikä muitakaan vähennyksiä. Tällöin henkilö Y maksaa veroa ansaitsemistaan palkkatuloista 62.100,00 kruunua eli 4.140,00 euroa (270.000,00 kruunua * 23 % = 62.100,00 kruunua). Suomessa henkilö Y:n saamista palkkatuloista menee veroa progressiivisen verokannan mukaan. Mikäli tässä on kaikki henkilö Y:n tänä verovuonna

ansaitsemat ansiotulot niin Suomessa tuloista menee veroa n. 15 %⁹ eli 2588,42 euroa. Tässä tapauksessa Suomen tulee poistaa mahdollinen kaksinkertainen verotus verovelvollisen asuinvaltiona. Koska verovelvollinen on maksanut Viroon veroja enemmän kuin mitä samasta tulosta menee veroja Suomessa, ei kaikkia maksettuja veroja saada kerralla hyväksi luettua. Kaksinkertainen verotus ei jää voimaan, mikäli verovelvollinen saa seuraavina vuosina käytettyä ylimääräisen hyvityksen hyväkseen. Käyttämätöntä hyvitystä ei kertyisi verovuodelta, mikäli verovelvollisen tulot Virossa olisivat yli 453.751,40 kruunua eli 29.000,00 euroa.

Jos edellisessä esimerkissä henkilö Y:n palkan maksaisikin Suomessa oleva yhtiö, vaikka henkilö Y työskentelisi Virossa, niin tällöin verosopimuksen 15 artiklan 2 kappaleessa oleva mekaanikkosääntö soveltuisi ja henkilö Y:n saamista palkasta verotettaisiin ainoastaan Suomessa. Tällöin ko. palkan suuruudella ei joutuisi maksamaan tuloistaan niin paljon veroja eikä kertyisi käyttämätöntä hyvitystä. Verovelvollisella on myös mahdollisuus pidentää Virossa oloaikkaa yli kuuteen kuukauteen, jolloin kuuden kuukauden säännön soveltuessa Virossa saatu palkkatulo olisi Suomessa verovapaata. Tällöin ei myöskään syntyisi kaksinkertaista verotusta.

Henkilö Y:n saamista *rojaltituloista* voidaan verottaa henkilö Y:n asuinvaltiossa tai siinä valtiossa, josta tämä rojaltitulo kertyy. Verosopimuksen 12 artiklan mukaan, jos rojaltitulot verotetaan tulon lähdevaltiossa, tulee verotuksen tapahtua tämän valtion lainsäädännön mukaan, mutta rojaltituloista menevä vero ei saa olla suurempi kuin:

1. 5 % sellaisen rojaltin kokonaismäärästä, joka maksetaan teollisen, kaupallisen tai tieteellisen välineistön käyttämisestä;
2. 10 % rojaltin kokonaismäärästä kaikissa muissa tapauksissa.

Koska henkilö Y:n saamat rojaltitulot ovat peräisin teollisen, kaupallisen tai tieteellisen välineistön käytöstä, voi Viro maksimissaan pidättää näistä 5 %:n veron. Tällöin henkilö Y maksaa saamistaan rojaltituloista 780,00 kruunua eli 49,85 euroa (15.600,00 kruunua * 5 % = 780,00 kruunua) veroa Viroon. Tämä 5 %:n käyttäminen edellyttää, että verosopimusta vaaditaan noudatettavaksi, muuten rojaltituloista menee 15 % veroa. Rojaltituloista verotetaan Suomessa 28 %:n verokannan mukaan, jos rojaltitulot perustuvat oikeuteen, joka on saatu perintönä tai testamentilla tai ostettu. Muissa tapauksissa rojaltituloista menee Suomessa vero

---

⁹ www.vero.fi, veroprosenttilaskuri 2006. Esimerkin veroprosentti on laskettu pitämällä verovelvollista helsinkiläisenä ja väestörekisteriin kuuluvana. Näin on toimittu myös myöhemmissä esimerkeissä.

normaalin progressiivisen verokannan mukaan ansiotuloina. Koska henkilö Y on ostanut oikeuden, johon rojaltiltulot perustuvat, menee rojaltiltuloista veroa Suomessa 279,17 euroa (997,02 euroa * 28 % = 279,17 euroa). Suomen tulee poistaa kaksinkertainen verotus hyvitysmenetelmällä.

Samoin kuin rojaltiltuloja, *korkotuloja* voidaan verottaa henkilö Y:n asuinvaltiossa tai korkotulojen lähdevaltiossa. Viron verottaessa korkotuloja ovat ne verosta vapautettuja, jos korkotulot täyttävät verovapauden ehdot¹⁰. Jos korkotulot eivät täytä verovapauden ehtoja, korkotulot verotetaan normaalin verokannan mukaan. Normaaliin 23 %:n verokantaan tulee poikkeus, mikäli verovelvollinen vaatii noudattamaan verosopimusta. Verosopimuksen 11 artiklan 2 kappaleen mukaan verottaessa tuloa tulon lähdevaltiossa vero ei saa olla suurempi kuin 10 % korkotulojen kokonaismäärästä. Koska korkotulot ovat Virossa yleisesti verovelvollisen maksamia, voidaan henkilö Y:n saamien korkotulojen katsoa täyttävän verovapauden ehdot, jolloin Viro ei tulon lähdevaltiona pidätä veroa henkilö Y:n saamista korkotuloista. Suomi verottaa henkilö Y:n saamia korkotuloja 28 %:n verokannan mukaan. Tällöin henkilö Y maksaa saamistaan korkotuloista Suomeen veroa 139,58 euroa (498,51 euroa * 28 % = 139,58 euroa). Kaksinkertaista verotusta ei synny, koska Viro ei verota henkilö Y:tä hänen saamistaan korkotuloista.

Verosopimuksen 10 artiklan 1 kappaleen mukaan *osinkotuloista*, jonka sopimusvaltiossa asuva yhtiö maksaa toisessa sopimusvaltiossa asuvalle henkilölle, voidaan verottaa henkilön asuinvaltiossa. Osinkotuloja voidaan verottaa myös siinä valtiossa, jossa osingon maksava yhtiö asuu, tämän valtion lainsäädännön mukaan, mutta tällöin vero ei saa olla suurempi kuin 15 % osingon kokonaismäärästä. Henkilö Y:n saamia osinkotuloja voi siis Viro verottaa tulon lähdevaltiona oman lainsäädäntönsä mukaan.

Suomella on kuitenkin verovelvollisen asuinvaltiona myös oikeus verottaa näistä osinkotuloista. Suomessa yleisesti verovelvollisen luonnollisen henkilön ulkomailta saamia osinkoja verotetaan TVL 33 a-c §:n perusteella osittain samalla tavalla kuin Suomesta saatuja osinkoja ja osittain kokonaan ansiotulona. Sellaisia osinkoja, jotka on saatu verosopimusvaltiosta tai jotka on saatu emo-tytäryhtiödirektiivin 2 artiklan kattamalta

---

¹⁰ Korkotulojen verovapauden ehdot kappaleessa 4.2.3

yhtiöltä¹¹, verotetaan samalla tavalla kuin Suomesta saatuja osinkoja. Muut osinkotulot verotetaan kokonaan ansiotuloina.¹² Henkilö Y:n saamat osinkotulot ovat verosopimusvaltiosta ja osinkoon sovelletaan tätä verosopimusta, jolloin niiden verokohtelu on samanlainen kuin ne olisi Suomesta saatuja.

Kun osinkotuloja verotetaan Suomesta saatujen osinkojen kanssa samaan tapaan, riippuu osinkotulojen verotus siitä, onko ulkomainen osingonjakaja julkisesti noteerattu vai noteeraamaton yhtiö. Julkisesti noteerattuja eli listattuja yhtiöitä ovat sellaiset yhtiöt, joiden osakkeilla käydään arvopaperimarkkinalain (495/1989) 1 luvun 3 §:n mukaisesti julkista kauppaa Helsingin pörssissä päälistalla, I-, NM-, Pre-listalla tai ML-markkinalla tai vastaavalla säännellyllä ja viranomaisen valvonnassa olevalla markkinalla Suomessa tai ulkomailla. EU:ssa toimivalla ja säännellyllä markkinalla tarkoitetaan sijoituspalveludirektiivissä (93/22/ETY) määriteltyjä arvopaperimarkkinoita. Näistä säännellyistä markkinoista komissio julkaisee listan vuosittain Euroopan Yhteisöjen virallisessa lehdessä.¹³ TVL 33 a § 1 mom. mukaan julkisesti noteeratulta yhtiöltä saaduista osingoista on 30 % verovapaata tuloa ja 70 % veronalaista tuloa 28 %:n verokannan mukaan. Julkisesti noteeratulta yhtiöltä saadusta osingosta minkään osan ei katsota olevan ansiotuloa¹⁴.

TVL 33 b §:n mukaan noteeraamattomasta eli listaamattomasta yhtiöstä saatu osinko jaetaan pääomatulo-osinkoon ja ansiotulo-osinkoon. Pääomatulo-osuutta on se osa osingoista, joka vastaa 9 %:n vuotuista tuottoa niiden osakkeiden käyvästä arvosta¹⁵, joihin osinko perustuu. Pääomatulo-osinkojen yhteismäärästä on verovapaata tuloa kullekin osingonsaajalle 90 000 euroa. Siltä osin kuin osinko ylittää 90 000 euroa mutta ei edellä mainittua 9 %:n vuotuista tuottoa, 30 % osingosta on verovapaata tuloa ja 70 % veronalaista tuloa 28 %:n verokannan mukaan. Siitä osasta, joka ylittää tuon 9 %:n vuotuisen tuoton, on 30 % verovapaata tuloa ja 70 % progressiivisen asteikon mukaan verotettavaa ansiotuloa.

---

11 Emo-tytäryhtiödirektiivin 2 artiklan kattamia yhtiöitä ovat mm. eurooppayhtiöt, eri EU-valtioiden julkiset ja yksityiset osakeyhtiöt sekä useimpien EU- valtioiden osalta myös osuuskunnat

¹² Ks. Helminen 2004 s.90

¹³ Ks. Verohallituksen ohje Dnro 1214/345/2005 s.2

¹⁴ Ks. Helminen 2004 s.91

¹⁵ TVL 33c.3 §:n mukaan käypä arvo määräytyy osingon jakovuotta edeltäneen verovuoden päättymishetken mukaan. Muun selvityksen puuttuessa osakkeen arvoksi voidaan katsoa sen hankintahinta ja uuden ulkomaisen yhtiön osakkeen arvoksi sen nimellisarvo. Käyvän arvon tilalla käytetään matemaattista arvoa, jos osinko on saatu Suomesta.

Henkilö Y:n saamat osingot ovat siis verosopimusvaltiosta ja noteeratusta yhtiöstä saatuja. Verosopimuksen mukaan *osinkotuloista* voidaan verottaa sekä tulon lähdevaltiossa että tulonsaajan asuinvaltiossa. Henkilö X saa osinkotuloja Virossa, jonka sisäisen lainsäädännön perusteella osinkoa jakavan juridisen henkilön on maksettava osingoista menevä vero osinkotuloja saavan luonnollisen henkilön puolesta. Tällöin osinkoja jakava yritys maksaa veroja 23/77 osaa osinkojen kokonaismäärästä eli 5.900,00 kruunua (377,01 euron) osingoista veroja maksetaan verovelvollisen puolesta 1.762,34 kruunua (112,63 euroa), jolloin henkilö X:n ei tarvitse lainkaan itse maksaa veroja osingoista Virossa. Koska henkilö X on kuitenkin Suomessa yleisesti verovelvollinen, voi Suomi verottaa henkilö X:ää näistä osinkotuloista. Suomessa veroa kyseessä olevista osingoista menee 73,89 euroa ($377,01 * 70 \% * 28 \% = 73,89$ euroa). Suomen on kuitenkin poistettava kaksinkertainen verotus. Verosopimuksen 10 artikla 1b kappaleen mukaan lähdevaltion verottaessa osinkotuloista, voi niistä menevä vero olla korkeintaan 15 %. Laskettaessa Suomessa hyvitetävää osuutta verosta, huomioidaan verovelvollisen maksamina veroina vain tämä 15 % osinkotuloista eli 56,55 euroa¹⁶. Tällöin verovelvolliselle jää veroja maksettavaksi Suomessa menevän 28 %:n veron ja verosopimuksen 15 %:n välinen ero.

Osinkoverouudistuksen yhteydessä lakia kaksinkertaisen verotuksen poistamisesta muutettiin, joten ulkomaille maksettu lähdevero hyvitetään koko osinkotulon perusteella. Muutos tehtiin, koska osingosta on kuitenkin peritty lähdevero koko osinkotulon perusteella ja lähdeveron hyvitys lasketaan koko osinkotulon perusteella eikä siten, että 30 prosenttia lähdeverosta jäisi hyvittämättä.¹⁷

Esimerkki 2.

Henkilö R asuu Suomessa, mutta työskentelee viisi kuukautta Virossa julkisen viranomaisen palveluksessa. Työskentelyajan hän asuu Virossa. Muutettuaan pois Virossa henkilö R antaa hankkimansa asunto-osakkeen ensin kolmeksi kuukaudeksi vuokralle ja tämän jälkeen hän myy sen. Palkkaa henkilö R:lle kertyy työsuhteensa aikana 195.500,00 kruunua (12.494,73 euroa). Vuokratuloja noilta kahdelta kuukaudesta kertyy yhteensä 12.500,00 kruunua (798,90 euroa) ja asunto-osakkeen mynnistä hän saa 78.000,00 kruunua (4985,11 euron) myyntivoiton. Henkilö R saa myös sijoitusrahasto-osuuksien voitto-osuuksina 7000,00 kruunua (447,38 euroa).

---

¹⁶ Salakka 2006

¹⁷ Ks. Verohallituksen ohje Dnro 1214/345/2005 s.4 ja HE 210/2004 s.1–2

Henkilö R pysyy Suomessa yleisesti verovelvollisena kolmen vuoden säännön perusteella. Virossa hänen verotuksellinen asemansa on rajoitetusti verovelvollinen, koska hän saa Virossa tuloja, mutta ei oleskele maassa yli 183 päivää. Näin ollen Suomella on oikeus verottaa henkilö R:n tuloja maailmanlaajuisesti ja Viro voi verottaa tuloja tulojen lähdevaltiona.

Koska henkilö R:n saama palkkatulo on saatu *julkisesta palveluksesta*, tulee kysymykseen verosopimuksen 19 artikla. Artiklan ensimmäisen kappaleen mukaan julkisesta palveluksesta saatu hyvitys, jonka sopimusvaltio, sen paikallisviranomaisen tai julkisyhteisö maksaa luonnolliselle henkilölle epäitsenäisestä työstä, joka tehdään tämän valtion, sen paikallisviranomaisen tai julkisyhteisön palveluksessa, verotetaan vain tässä valtiossa. Koska henkilö R:n saaman palkkatulon maksajana on Viron valtio ja henkilö R:n tekemä työ suoritetaan Virossa, on tähän palkkatuloon verotusoikeus ainoastaan Virolla. Palkkaa henkilö R:lle maksetaan 195.500,00 kruunua (12.494,73 euroa). Veroa henkilö R:n saamasta palkkatulosta menee 44.965,00 kruunua eli 2.873,90 euroa ($195.500,00 \text{ kruunua} \cdot 23 \% = 44.965,00 \text{ kruunua}$). Palkasta ei tehdä perusvähennystä, koska sitä ei myönnetä rajoitetusti verovelvollisille. Vaikka Suomella pitäisikin olla oikeus verottaa henkilö R:n saamia tuloja maailmanlaajuisesti, verosopimuksen perusteella ei Suomella kuitenkaan ole tähän tuloon verotusoikeutta.

Tilanne olisi toisenlainen, jos henkilö R tekisikin työn asuinvaltiossaan ollessaan samalla tämän valtion kansalainen. Tällöin henkilö R:n julkisesta palveluksesta saama palkkatulo verotettaisiin ainoastaan hänen asuinvaltiossaan Suomessa, jolloin palkkatulo verotettaisiin progressiivisen tuloverokannan mukaan. Palkan suuruus ratkaisisi tällöin pitkälti sen, kumpi vaihtoehdoista olisi verovelvolliselle verotuksellisesti edullisempi.

Kiinteästä omaisuudesta saatu tulo -artiklaa sovelletaan tuloon, jonka sopimusvaltiossa asuva henkilö saa toisessa sopimusvaltiossa olevasta kiinteästä omaisuudesta. Sanonnalla ”kiinteä omaisuus” on sen sopimusvaltion lainsäädännön mukainen merkitys, jossa omaisuus on. Verosopimuksen 6 artiklan 2 kappaleen mukaan kiinteä omaisuus käsittää kuitenkin aina kiinteän omaisuuden tarpeiston, maataloudessa ja metsätaloudessa käytetyn elävän ja elottoman irtaimiston, oikeudet, joihin sovelletaan yksityisoikeuden kiinteää omaisuutta koskevia määräyksiä, rakennukset, option tai vastaavan oikeuden kiinteään omaisuuteen, kiinteän omaisuuden käyttöoikeuden sekä oikeudet määrältään muuttuviin tai kiinteisiin

korvauksiin, jotka saadaan kivennäisesiintymien, lähteiden ja muiden luonnonvarojen hyväksikäytöstä tai oikeudesta niiden hyväksikäyttöön. Laivoja, veneitä ja ilma-aluksia ei pidetä kiinteänä omaisuutena. Kiinteästä omaisuudesta saaduksi tuloksi katsotaan sellainen tulo, joka on saatu kiinteän omaisuuden välittömästä käytöstä, sen vuokralle antamisesta tai muusta käytöstä samoin kuin tuloon, joka saadaan kiinteän omaisuuden luovutuksesta. Kiinteästä omaisuudesta saatu tulo voidaan verottaa tulon lähdevaltiossa sekä tulonsaajan asuinvaltiossa.

Verovelvollinen vuokraa asunto-osakettaan. Verosopimuksen 6 artiklan katsotaan myös koskevan tällaista tilannetta, koska tällaisen omaisuuden esimerkiksi vuokraamisesta saadusta tuloista on erikseen määräys artiklan 4 kappaleessa. Verovelvollisella on oikeus vähentää vuokratulon hankkimisesta johtuneita kuluja vuokratuloista ennen verotuksen toimittamista sekä Virossa että Suomessa. Henkilö R saa vuokratuloja 12.500,00 kruunua (798,92 euroa). Veroa vuokratuloista menee Virossa 2.875,00 kruunua eli 183,75 euroa ($12.500,00 \text{ kruunua} * 23 \% = 2.875,00 \text{ kruunua}$). Suomen verottaessa tulonsaajan asuinvaltiona vuokratuloa, menee vuokratuloista Suomessa 28 % veroa eli 223,70 euroa ($798,92 \text{ euroa} * 28 \% = 223,70 \text{ euroa}$). Suomen on poistettava jo Viroon maksetun veron suuruus hyvityslaskelmien mukaisesti Suomessa maksuunpannusta verosta. Suomen verottaessa henkilö R:ää Virossa saadusta kiinteän omaisuuden tuottamasta tulosta, tulee lopullinen verorasitus olemaan 28 % vuokratuloista.

Myyntivoitto voidaan verottaa lähdevaltiossa verosopimuksen 13 artiklan mukaan, mikäli voitto on saatu 6 artiklan 2 kappaleessa määritellystä kiinteästä omaisuudesta ja tämä omaisuus sijaitsee lähdevaltiossa. Lisäksi 13 artiklassa on määräys siitä, että myyntivoitto, joka on saatu sellaisen yhtiön osakkeiden luovutuksesta, jonka varat pääasiallisesti koostuvat edellä mainitusta kiinteästä omaisuudesta, voidaan verottaa omaisuuden sijainti valtiossa. Myyntivoitto, joka saadaan muun kuin 13 artiklan edellä olevissa kappaleissa tarkoitetun omaisuuden luovutuksesta, verotetaan vain siinä valtiossa, jossa omaisuuden luovuttaja asuu.

Myynnistä saadusta luovutushinnasta voidaan vähentää omaisuuden hankintameno sekä myyntiin välittömästi liittyvät kulut. Koska henkilö R:n myymä asunto-osake sijaitsee Virossa, on Virolla kiinteistön sijaintivaltiona ja tulon lähdevaltiona oikeus verottaa asunto-osakkeen myyntivoitosta. Veroa asunto-osakkeen myyntivoitosta menee Virossa 17.940,00

kruunua eli 1.146,57 euroa ($78.000,00 \text{ kruunua} * 23 \% = 17.940,00 \text{ kruunua}$). Myös Suomella henkilö R:n asuinvaltiona on oikeus verottaa asunto-osakkeen myyntivoitosta, jolloin siitä menee veroa 28 % eli 1.395,88 euroa ($4985,30 \text{ euroa} * 28 \% = 1.395,88 \text{ euroa}$). Suomen tulee tässä tapauksessa poistaa mahdollinen kaksinkertainen verotus hyvitysmenetelmällä.

Kiinteän omaisuuden myynnin verokantaan aiheuttaa poikkeuksen oman vakituisen asunnon myynti. Jos verovelvollinen on omistanut kiinteistön ja käyttänyt sitä yli kaksi vuotta omana vakituksena asuntonaan, on tämän kiinteistön myyntivoitto verovapaata tuloa niin Virossa kuin Suomessa. Tällöin ei lähdevaltio eikä asuinvaltio verota verovelvollista omaisuuden myynnistä saadusta myyntivoitosta. Laskettaessa Suomessa verotettavan myyntivoiton määrää voi kyseeseen tulla myös hankintameno-olettaman käyttäminen¹⁸.

Sijoitusrahasto-osuuksien voitto-osuuksien verotus toimitetaan verosopimuksen *muu tulo* – artiklan eli ns. kaatoartiklan mukaan, koska tämän artiklan säännösten mukaan verotetaan kaikki sellaiset tulot, joita ei käsitellä erikseen verosopimuksen muissa artikloissa. Kaatoartiklan mukaan verotettavia tuloja voidaan verottaa sekä tulon lähdevaltiossa että tulonsaajan asuinvaltiossa. Henkilö Y:n saamia sijoitusrahasto-osuuksien voitto-osuuksia voi tulon lähdevaltio Viro verottaa 23 %:n verokannan mukaan. Veroa voitto-osuuksista menee 1610,00 kruunua eli 102,90 euroa ($7000,00 \text{ kruunua} * 23 \% = 1610,00 \text{ kruunua}$). Jos Suomi tulonsaajan asuinvaltiona puolestaan käyttää verotusoikeuttaan, menee henkilö Y:n saamista voitto-osuuksista Suomessa veroa 28 % eli 125,26 euroa ($447,38 \text{ euroa} * 28 \% = 125,26 \text{ euroa}$). Suomen tulee poistaa mahdollinen kaksinkertainen verotus hyvitysmenetelmällä, jolloin verovelvollisen todellinen verorasitus tulee olemaan Suomen veron suuruinen.

Mikäli nämä sijoitusrahasto-osuuden voitto-osuudet kuuluisivat itsenäistä ammattitoimintaa harjoittavan ammatinharjoittajan kiinteään paikkaan, ei niihin sovellettaisi verosopimuksen *muu tulo* -artiklaa, vaan saadut tulot verotettaisiin verosopimuksen itsenäistä ammatinharjoittamista koskevan artiklan 14 mukaisesti. Tällöin nämä tulot mahdollisesti verotettaisiin Suomessa progressiivisen verokannan mukaan, jolloin verorasitus tulojen suuruudesta riippuen saattaisi jäädä pienemmäksi kuin 28 %.

---

¹⁸ Manninen 2005 s.77

Esimerkki 3.

Henkilö S on eläkeläinen ja asuu Suomessa. Hän harjoittaa pienimuotoista asianajotoimintaa Virossa kiinteästä paikasta. Kun henkilö S ei ole Virossa harjoittamassa asianajotoimintaa, vuokraa hän toimipaikkaansa ulkopuoliselle taholle. Asianajopalkkioita henkilö S saa 78.000,00 kruunua (4.985,11 euroa) vuoden aikana ja vuokratuloja hänelle kertyy 55.000,00 kruunua (3.515,14 euroa). Henkilö S ei vietä Virossa yli 183 päivää perättäisen 12 kuukauden aikana. Hänen saamansa eläketulot 100.000,00 kruunua (6391,16 euroa) vuodessa ovat niin ikään Viron valtion maksamia.

Henkilö S:n verotuksellinen asema on samanlainen kuin edellä olevissa tilanteissa 1 ja 2, koska hän ei vietä Virossa yli 183 päivää perättäisen 12 kuukauden aikana. Suomella on oikeus verottaa henkilö S:n saamia tuloja maailmanlaajuisesti ja Virolla tulon lähdevaltiona mikäli verosopimus antaa siihen mahdollisuuden.

Verosopimuksen 14 artiklan mukaan luonnollisen henkilön *itsenäisenä ammatinharjoittajana* ansaituista tuloista verotetaan vain henkilön asuinvaltiossa, jollei hänellä ole kiinteää paikkaa vakinaisesti käytettävänään toiminnan harjoittamista varten. Kiinteän paikan olemassaolo antaa verotusoikeuden kiinteän paikan sijaintivaltiolle siltä osin, kuin toiminnasta syntyneen tulon voidaan katsoa kuuluvan kiinteälle paikalle. Koska henkilö S harjoittaa itsenäistä ammattitoimintaansa Virossa kiinteästä paikasta, on Virolla oikeus verottaa henkilö S:ää tähän paikkaan kuuluvista tuloista. Kiinteään paikkaan kuuluviksi tuloiksi katsotaan siellä syntyneet tulot, jolloin tässä tapauksessa näitä ovat ammatinharjoittamisesta ja kiinteän paikan vuokraamisesta syntyneet tulot. Viron tuloverolaki antaa verovelvolliselle mahdollisuuden liittää rojalti ja vuokratulot ammatti- ja liiketoiminnan tuloihin. Viron tuloverolain mukaan liikkeen- ja ammatinharjoittamisesta syntyneistä tuloista menee veroa 15 %, jolloin verotuksellisesti on verovelvolliselle edullisempaa liittää vuokratulot ammatti- ja liiketoiminnan tuloihin kuin pitää ne itsenäisenä eränä. Alemman veroprosentin lisäksi voidaan tällöin myös vuokratuloista tehdä vähennyksiä tulon hankkimisesta johtuneista kuluista, koska rajoitetusti verovelvollisella on poikkeuksellisesti oikeus vähentää ammatti- ja liiketoiminnan tulon hankkimisesta johtuneet kulut ennen verotuksen toimittamista.

Edellisen perusteella, ilman että kuluja huomioidaan, menee verovelvolliselta veroa ammatti- ja liiketuloista 19.950,00 kruunua eli 1.275,09 euroa $((78.000,00 + 55.000,00) * 15 \% = 19.950,00$ kruunua). Suomella on oikeus verottaa henkilö S:ää kaikista hänen itsenäisenä ammatinharjoittajana ansaitsemista tuloista. Henkilö S:n tulot jaetaan ansiotulo- ja

pääomatulo-osuuteen ennen verotuksen toimittamista TVL 30 ja 38 §:n mukaan. Tämän jälkeen ansiotulo-osuutta verotetaan progressiivisen verokannan mukaan ja pääomatulo-osuudesta pidätetään 28 % veroa. Suomi poistaa mahdollisen kaksinkertaisen verotuksen. Itsenäisestä ammatinharjoittamisesta saatuihin tuloihin ei voida Suomessa soveltaa kuuden kuukauden sääntöä, koska kyseessä ei ole palkkatulo eikä kyseessä ole työsuhde.¹⁹

Verovelvollisen harjoittaessa itsenäistä ammattia kiinteästä paikasta voidaan kiinteän toimipaikan myyntivoitto tai kiinteään toimipaikkaan liittyvän irtaimen omaisuuden myyntivoitto verottaa siinä valtiossa, jossa kiinteä toimipaikka sijaitsee. Mikäli verovelvollinen saisi myös osinko-, korko- ja rojaltituloja sellaisesta sopimusvaltiosta, jossa hän harjoittaa liiketoimintaa kiinteästä paikasta ja nämä tulot liittyisivät tuohon kiinteään paikkaan, verotettaisiin ne kiinteän paikan tulona. Tällöin edellä mainittuihin tuloihin ei voitaisi soveltaa verosopimuksessa olevia määräyksiä alemmista veroprosenteista. Kiinteään paikkaan liittyviin tuloihin sovelletaan liike-tulon veroprosenttia, joka oli rajoitetusti verovelvolliselle 15 %. Tämän perusteella myyntivoittojen kohdalla tällainen menettely on edullisempi vaihtoehto kuin se, että tulot verotettaisiin erikseen, jolloin rajoitetusti verovelvollisen veroprosenttina olisi 23 %.

Verosopimuksen 19 artiklan 2 kappaleen mukaan *eläketulosta*, jonka sopimusvaltio, sen paikallisviranomaisen tai julkisyhteisö maksaa, tai joka maksetaan niiden perustamista rahastoista luonnolliselle henkilölle työstä, joka on tehty tämän valtion, sen paikallisviranomaisen tai julkisyhteisön palveluksesta, verotetaan vain tässä valtiossa. Tällaisesta eläkkeestä verotetaan kuitenkin vain siinä sopimusvaltiossa, jossa eläkkeen saaja asuu, jos hän on tämän valtion kansalainen. Tämän perusteella henkilö S:n saamat eläketulot verotetaan ainoastaan Suomessa, koska hän asuu Suomessa ja on Suomen kansalainen. Henkilö S:n 100.000,00 kruunun (6.391,16 euron) eläketulot verotetaan aivan kuin eläketulot olisivat Suomesta saatuja progressiivisen tuloverokannan mukaan. Eläketuloista menevän veron määrään vaikuttavat myös hänen itsenäisenä ammatinharjoittajana ansaitsemansa ammattitulot. Itsenäisenä ammatinharjoittajana ansaittu ansiotulo-osuus lisätään eläketuloihin ennen verotuksen toimittamista. Suomi poistaa mahdollisen kaksinkertaisen verotuksen.

---

¹⁹ Ks. Manninen 2005 s.50

6.2.2 Suomessa rajoitetusti verovelvollinen ja Virossa yleisesti verovelvollinen

Esimerkki 1.

Henkilö X on Suomen kansalainen, mutta muuttanut Suomesta pois jo neljä vuotta sitten. Henkilö X saa kuitenkin Suomesta vuokratuloja vuosittain 5000,00 euroa. Henkilö X kävi neljä kuukautta töissä Suomessa. Palkkaa hänelle maksettiin 12.000,00 euroa ja sen maksoi virolainen yhtiö, jolla ei ole kiinteää toimipaikkaa Suomessa.

Koska henkilö X on muuttanut pois Suomesta jo neljä vuotta sitten, ei häntä voida katsoa enää Suomen kansalaisia koskevan kolmen vuoden säännön perusteella Suomessa yleisesti verovelvolliseksi. Tällöin henkilö X on ainoastaan Virossa yleisesti verovelvollinen ja Virolla on oikeus verottaa henkilö X:n saamista tuloista maailmanlaajuisesti. Koska henkilö X saa myös Suomesta tuloja, on hänellä siellä rajoitetusti verovelvollisen asema, jolloin Suomi voi ainoastaan verottaa sieltä saatuja tuloja.

Koska henkilö X:n saaman vuokratulon katsotaan olevan *kiinteästä omaisuudesta saatua tuloa*, on lähdevaltiolla eli Suomella mahdollisuus periä vuokratuloista 28 %:n vero VML:n mukaan tapahtuvassa verotuksessa. Tällöin verovelvollisella on siis mahdollisuus vähentää saamistaan vuokratuloista niiden hankintaan välittömästi liittyvät kulut. Veroa henkilö X:n saamista vuokratuloista menee 1.400,00 euroa (5000,00 euroa * 28 % = 1.400,00 euroa). Myös Virolla on tulonsaajan asuinvaltiona oikeus verottaa henkilö X:n saamista vuokratuloista. Verovelvollinen saa Vironkin verottaessa vähentää vuokratulojen hankkimisesta aiheutuneet kulut, jonka jälkeen vuokratuloja verotetaan 23 %:n mukaan. Tällöin veroa menee 1.150,00 euroa (5000,00 euroa * 23 % = 1.150,00 euroa). Tulon saajan asuinvaltiona Virolla on velvollisuus poistaa mahdollinen kaksinkertainen verotus, mutta koska hyvityksen määrä voi korkeintaan olla sen suuruinen kuin Virossa tulolle laskettu veron osuus on, jää kaksinkertainen verotus osittain voimaan, ellei käyttämätöntä hyvitystä saada seuraavina vuosina käytettyä.

Henkilö X:n *yksityisestä palveluksesta* saamaan palkkatuloon voidaan soveltaa verosopimuksen 15 artiklan 2 kappaletta, joka käsittelee mekaanikkosääntöä. Koska kaikki mekaanikkosäännön edellytykset²⁰ täytyvät, voidaan henkilö X:n palkkatulo verottaa hänen asuinvaltiossaan Virossa. Suomella pitäisi olla tulon lähdevaltiona oikeus verottaa sieltä

---

²⁰ Mekaanikkosäännön edellytykset tarkemmin luvussa 5.1

saattaja tuloja, mutta verosopimus estää verotuksen mekaanikkosäännön soveltuessa. Saamistaan palkkatuloista henkilö X maksaa veroa 23 % Viroon eli 2.760,00 euroa (12.000,00 euroa * 23 % = 2.760,00 euroa). Ainoastaan Viron verottaessa henkilö X:n Suomesta saamia palkkatuloa, ei synny kaksinkertaista verotusta.

Jos palkan olisikin maksanut suomalainen yhtiö, ei mekaanikkosääntö olisi soveltunut. Tällöin verovelvollista olisi verotettu Suomessa lähdeveroL:n mukaan käyttäen veroprosenttina 35. Tämän lisäksi Virolla olisi verovelvollisen asuinvaltiona oikeus verottaa saadusta palkkatulosta, jolloin Virossa palkkatuloista verotettaisiin 23 %:n mukaan. Viron tulisi poistaa kaksinkertainen verotus hyvitysmenetelmällä. Verovelvolliselle jäisi käyttämätöntä hyvitystä ja ellei sitä saada myöhemminä vuosina käytettyä, jäisi osittainen kaksinkertainen verotus voimaan. Tässä tilanteessa on siis verovelvolliselle edullista, että mekaanikkosääntö soveltui.

Esimerkki 2.

Henkilö X on 65-vuotias ja asunut Virossa jo neljä vuotta. Hän saa eläketuloja 15.000,00 euroa Suomesta vuosittain. Lisäksi henkilö X on myynyt asuntonsa 150.000,00 eurolla ko. verovuonna Suomessa. Henkilö X harjoittaa tilintarkastajan ammattiaan Suomessa ja Virossa. Ammatinharjoittajana hän ansaitsee Suomesta 4000,00 euroa.

Henkilö X:n verotuksellinen asema on samanlainen kuin edellisessä tilanteessa. Suomi voi verottaa ainoastaan sieltä lähtöisin olevia tuloja. Virolla on oikeus verottaa henkilö X:n tuloja maailmanlaajuisesti.

Henkilö X:n saaman *eläketulon* verotus riippuu siitä kuka on eläkkeen maksaja ja minkä perusteella eläke maksetaan. Jos eläkkeen maksajana on Suomen valtio, kunta tai muu julkisyhteisö, verosopimus sallii eläketulon verottamisen Suomessa. Mutta jos henkilö X on Viron kansalainen, eikä eläke ole ansaittu julkisyhteisön liiketoiminnan yhteydessä, on verotusoikeus henkilö X:n asuinvaltiolla. Jos taas eläke on TEL-, LEL-, MYEL-, YEL-, TAEL-, merimies- ja luopumiseläkettä, tapaturmaeläkettä tai kansaneläkettä, verosopimus sallii eläketulon verottamisen Suomessa. Mikäli taas eläke on sosiaalilainsäädäntöön perustumatonta eläkettä eli esimerkiksi verovelvollisen itsensä kustantama vapaaehtoinen eläke tai liikennevakuutukseen perustuva eläke, verosopimus sallii eläkkeen verottamisen Suomessa. Mutta jos eläkkeen saaja on Viron kansalainen olematta samalla Suomen

kansalainen, on verotusoikeus saajan asuinvaltiolla. Mikäli jos saaja on kuitenkin myös Suomen kansalainen, on veroprosentti korkeintaan 15.²¹

Niissä tapauksissa, joissa Suomella on oikeus verottaa henkilöä eläketuloistaan, tapahtuu verotus samalla tavalla kuin eläketulon saajana olisi Suomessa asuva luonnollinen henkilö. Eläketuloja verotetaan normaalin progressiivisen verokannan mukaan. Niissä tapauksissa, joissa Virolla on oikeus verottaa eläketuloja, menee eläketuloista 10 % veroa.

Henkilö X:n saamat eläketulot ovat Suomen valtion maksamaa työeläkettä. Tällöin verosopimus sallii eläketulon verottamisen Suomessa. Veroa 15.000,00 euron eläketuloista menee 2.860,16 euroa eli n. 19,5 %²². Myös henkilö X:n asuinvaltiolla on oikeus verottaa eläketuloja. Virossa eläketuloista menee veroa 10 %, mutta koska eläkkeensaaja on yli 55-vuotias, on eläketulot vapautettu verosta. Näin ollen kaksinkertaista verotusta ei synny ja Suomessa maksetut verot eläketuloista jäävät verovelvollisen ainoiksi veroiksi.

TVL 10 § 12 kohdan mukaan rajoitetusti verovelvollisen veronalaista tuloa on Suomessa olevan kiinteistön tai suomalaisen asunto-osakeyhtiön osakkeiden tai osuuksien luovutuksesta saatu *myyntivoitto*. Verosopimuksen mukaan myös tulon lähdevaltiolla, joka on samalla kiinteän omaisuuden sijaintivaltio, on oikeus verottaa kiinteän omaisuuden myynnistä saaduista tuloista. Tällöin Suomella on oikeus verottaa lähdevaltiona henkilö X:n myymästä kiinteistöstä saatu myyntivoitto verotusmenettely lain mukaan nettoverotuksena 28 %:n verokannalla. Koska kiinteistö on ollut henkilö X:n vakituksena asuntona yli kaksi vuotta, on sen myynnistä saatu voitto verovapaata tuloa Suomesta. Verosopimuksen mukaan myös Virolla on oikeus verottaa myyntivoitoista, mutta oman asunnon myynti on myös Virossa vapautettu verosta.

Luovutusvoittojen kohdalla on hyvä huomata, että Suomi on sisäisessä lainsäädännössään vapauttanut osakkeista saatavat luovutusvoitot.²³ TVL 10 § ei pidä sisällään esimerkiksi pörssiyritysten osakkeiden luovutuksesta saatua myyntivoittoa, joten näiden ei katsota olevan Suomessa verotettavaa tuloa. Ainoastaan kiinteistösijoitusyritysten osakkeiden

---

²¹ Ks. Verohallituksen julkaisu 270.06

²² www.vero.fi, veroprosenttilaskuri 2006.

²³ Juusela 1998 s.143

luovutusvoitoista voidaan verottaa Suomessa.²⁴ Näistä tuloista verottaisi ainoastaan Viro verovelvollisen asuinvaltiona.

Henkilö X:n harjoittaessa *itsenäistä ammatiaan* Suomessa muutaman tilauksen verran, ilman että hänelle muodostuu Suomeen kiinteää paikkaa, on tuloon ainoastaan henkilö X:n asuinvaltiolla verotusoikeus. Näin ollen henkilö X:n Suomesta saadut ammatinharjoittamisen tulot verotetaan Virossa 23 %:n mukaan, jolloin verovelvollisen tuloista menee veroa 920,00 euroa (4000,00 euroa * 23 % = 920,00 euroa). Vaikka tulojen katsotaan olevan Suomesta saatuja TVL 10 § 2 kohdan perusteella, ei Suomella verosopimuksen mukaan ole oikeutta verottaa tuloista, koska henkilö X:lle ei muodostu Suomeen kiinteää paikkaa. Virossa saadut itsenäistä ammatinharjoittamisesta saadut tulot lisätään verovelvollisen Suomesta saatuihin tuloihin ennen verotuksen toimittamista Virossa.

Itsenäinen ammatinharjoittaminen kiinteästä paikasta toisi Suomelle oikeuden verottaa kiinteään paikkaan liittyviä tuloja. Verovelvollisuus koskisi TVL 9.3 §:n mukaan kaikkia kiinteää paikkaa kuuluvia tuloja, olivatpa tulot sitten Suomesta tai muista valtioista, ja olivatpa ne ammatinharjoittamiseen kuuluvia tuloja tai muun toiminnan tuloja. Myös korkotulot katsotaan kiinteän paikan tuloiksi, vaikka ne ovat rajoitetusti verovelvollisen saamina yleensä verovapaita.²⁵

Virossa liiketuloa saavilla itsenäisillä ammatinharjoittajilla on oikeus avata erityinen veroista vapautettu pankkitili, johon he voivat tallettaa varoja tulevia investointejaan varten. Tällaista pankkitiliä hyväksi käyttämällä verovelvollisella on mahdollista pienentää tai kasvattaa liiketulojaan tarpeen mukaan ja näin ollen mahdollisesti pienentää maksuunpantavien verojen määrää.²⁶ Toisaalta Virossa itsenäistä liiketoimintaa harjoittavalla on myös mahdollisuus vähentää suoraan liiketoiminnan tulosta liiketoimintaa varten tehdyt hankinnat käyttöomaisuuteen ja vaihto-omaisuuteen kerralla ilman poistomenetelmien käyttöä.

Esimerkki 3.

Henkilö X on Suomen kansalainen, mutta muuttanut Suomesta yli neljä vuotta sitten Viroon. Henkilö X saa osinkotuloja 15000,00 euroa Suomesta. Henkilö X saa Suomesta myös rojaltiltuloja 500,00 euroa, korkotuloja 200,00 euroa ja sijoitusrahaston voitto-osuuksia 680,00 euroa.

---

²⁴ Ks. Manninen 2000 s.425

²⁵ Helminen 2005 s.126–127

²⁶ Lehis 2003 s.182

Henkilö X:n verotuksellinen asema on sama kuin edellisissä tilanteissa 1 ja 2. Virolla on oikeus verottaa henkilö X:n tuloja maailmanlaajuisesti, Suomen taas verottaessa ainoastaan sieltä peräisin olevia tuloja.

Verosopimuksen 10 artiklan mukaan *osinkotuloista* voidaan verottaa sekä tulonsaajan asuinvaltiossa että tulon lähdevaltiossa. Mikäli osinkotuloista verotetaan tulon lähdevaltiossa, tulee verotuksen tapahtua tämän valtion lainsäädännön mukaan eikä vero saa olla 15 % suurempi osingon kokonaismäärästä. Suomen lainsäädännön mukaan rajoitetusti verovelvollisen saamista osinkotuloista peritään lähdevero ja se peritään koko osingon määrästä²⁷. TVL:n säännöksiä saadun osinkotulon osittaisesta verovapaudesta ei sovelleta rajoitetusti verovelvollisen saamaan osinkoon, eikä osinkotuloja jaeta pääoma- ja ansiotulo-osuuksiin. Lähdeveron suuruus on LähdeveroL:n 7 §:n mukaan osinkotuloista 28 %. Koska lähdeveroprosentti on suurempi kuin verosopimuksessa oleva, voidaan verovelvollisen vaatimuksesta noudattaa alempaa verosopimuksessa olevaa veroprosenttia lähdeverotusta toimitettaessa. Tällöin henkilö X:n saamista osinkotuloista menee Suomessa veroa 2.250,00 euroa (15.000,00 euroa * 15 % = 2.250,00 euroa).

Virolla on tulonsaajan asuinvaltiona myös oikeus verottaa henkilö X:ää hänen saamistaan osinkotuloista. Viro ei kuitenkaan verota henkilö X:ää Suomesta saaduista osinkotuloista, koska Viron tuloverolain mukaan tuloveroa ei tarvitse enää maksaa, jos osinkotuloista on jo toimitettu ennakonpidätys joissain muussa maassa. Ilman tätäkin säännöstä yleisesti verovelvollisen saamat osingot olisivat Virossa verosta vapautettuja, koska tällä hetkellä osinkotulot ovat luonnollisen henkilön saamia verovapaita. Viro ei myöskään joudu poistamaan kaksinkertaista verotusta, koska kaksinkertaista verotusta ei synny. Näin ollen henkilö X maksaa osinkotuloista ainoastaan veroa Suomeen.

Samoin kuin osinkotulojen ja myöhemmin rojaltiltulojen kohdalla verotusoikeus *korkotuloihin* on tulonsaajan asuinvaltiolla sekä tulojen lähdevaltiolla. Myös korkotulojen kohdalla on verosopimuksessa määräys siitä, että korkotuloista menevä vero ei saa olla suurempi kuin 10 % koron kokonaismäärästä. TVL 9.2 §:n mukaan Suomessa rajoitetusti verovelvollinen ei ole velvollinen maksamaan veroa Suomesta saamastaan korkotulosta, jos korkotulo on saatu momentissa luetelluista lähteistä. Tämän perusteella henkilö X:n saamat korkotulot ovat Suomessa verosta vapautettuja. Virossa korkotuloista menee 23 % veroa. Tässä tapauksessa

---

²⁷ HE 210/2004 s.2

henkilö X maksaa pelkästään asuinvaltioonsa saamista korkotuloista veroa 46,00 euroa (200,00 euroa * 23 % = 46,00 euroa), eikä kaksinkertaista verotusta synny.

Verosopimuksen 12 artiklan mukaan ensisijainen verotusoikeus *rojaltituloihin* on tulonsaajan asuinvaltiolla ja toissijainen verotusoikeus on rojaltitulojen lähdevaltiolla. Rojaltitulojen kohdalla on verosopimuksessa määrätty enimmäisveroprosenteiksi 5 ja 10 % riippuen rojaltin maksuperusteesta²⁸. Suomi verottaa rojaltin lähdevaltiona henkilö X:n saamista rojaltituloista, mutta verosopimuksen perusteella rojaltituloista voi enintään pidättää veroa 10 % eli henkilö X maksaa rojaltituloistaan Suomeen veroa 50,00 euroa (500,00 euroa * 10 % = 50,00 euroa). Ilman verosopimusta Suomi voisi verottaa rojalteista lähdeveroL:n nojalla 28 %. Henkilö X:n asuinvaltio verottaa myös rojaltituloista, jolloin Virossa veroa menee rojaltituloista 23 % eli 115,00 euroa (500,00 euroa * 23 % = 115,00 euroa). Viron tulee henkilö X:n asuinvaltiona poistaa kaksinkertainen verotus. Koska lähdevaltion pidättämä vero on pienempi kuin asuinvaltion, saadaan kaikki tulon lähdevaltioon maksetut verot hyvitettyä asuinvaltion verotuksessa.

Suomalaisen sijoitusrahaston voitto-osuus verotetaan *muu tulo*- artiklan mukaan, jolloin sekä tulonsaajan asuinvaltiolla että tulon lähdevaltiolla on verotusoikeus. TVL 10 §:n 9 kohdan mukaan suomalaisen sijoitusrahaston voitto-osuus on Suomesta saatua tuloa. Suomessa sijoitusrahaston voitto-osuudet rajoitetusti verovelvollisella rinnastetaan osinkotuloihin²⁹, jolloin niitä verotetaan LähdeveroL:n mukaisesti 28 % pääomaverokannalla. Sijoitusrahaston voitto-osuuksia ei kuitenkaan rinnasteta osinkotuloihin verosopimusta sovellettaessa³⁰. Voitto-osuuksista menee veroa 190,40 euroa (680,00 euroa * 28 % = 190,40 euroa). Virossa voitto-osuuden verotetaan 23 %:n verokannan mukaan, jolloin veroa menee 156,40 euroa (680,00 euroa * 23 % = 156,40 euroa). Viron tulee poistaa mahdollinen kaksinkertainen verotus. Koska Virossa on alhaisempi veroprosentti niin verovelvolliselle jää ylimääräistä käyttämätöntä veron hyvitystä, jonka verovelvollinen voi käyttää seuraavina vuosina Suomesta saamiin voitto-osuuksiin. Mikäli käyttämätöntä hyvitystä ei saada myöhemmin käytettyä, kohdistuu verovelvollisen saamiin tuloihin esimerkin mukaisena vuotena osittainen kaksinkertainen verotus.

---

²⁸ Ks. rojaltien maksuperusteesta tarkemmin luku 6.2.1

²⁹ Sijoitusrahaston voitto-osuuden rinnastaminen lähdeverolaissa osinkoon johtuu lähdeveron perintään liittyvistä käytännöllisistä kysymyksistä. Ossa s.228

³⁰ KHO 1999:34

6.2.3 Suomessa yleisesti verovelvollinen ja Virossa yleisesti verovelvollinen

Esimerkki 1.

Henkilö X on Suomessa yleisesti verovelvollinen. Vuonna 2006 X työskentelee 7 kuukautta Virossa, palkan maksaa virolainen yhtiö. Palkkaa hänelle maksetaan yhteensä 315.000 kruunua (20.132,17 euroa). Henkilö X:llä on palkan lisäksi luontoisetuna puhelinetu.

Koska henkilö X oleskelee Virossa yli 183 päivää perättäisen 12 kuukauden aikana, tulee hänestä myös Virossa yleisesti verovelvollinen. Lisäksi Suomen kolmen vuoden säännön perusteella henkilö X pysyy myös Suomessa yleisesti verovelvollisena. Näin ollen verotuksen toimittamiseksi on ratkaistava henkilö X:n asuinvaltio³¹. Koska henkilö X työskentelee Virossa ainoastaan 7 kuukautta ja palaa tämän jälkeen Suomeen, voidaan katsoa henkilö X:n elinajan keskuksen sijaitsevan Suomessa, jolloin tässä tapauksessa Suomi on henkilö X:n verotuksellinen asuinvaltio ja Viro tulon lähdevaltio.

Henkilö X joutuu maksamaan *yksityiseltä* saamastaan *palkkatulosta* 23 %:n veron Viroon, koska Virolla on oikeus lähdevaltiona verottaa sieltä saatua tuloa. Veroa menee tällöin 315.000,00 kruunun (20.132,17 euron) palkkatuloista 72.450,00 kruunua eli 4.630,40 euroa (315.000,00 kruunua * 23 % = 72.450,00 kruunua). Henkilö X:n saamasta tulosta ei kuitenkaan veroteta Suomessa kuuden kuukauden säännön perusteella, jos kuuden kuukauden säännön³² edellytykset täyttyvät. Tällöin yksityiseltä saatu palkkatulo ei joudu kaksinkertaisen verotuksen kohteeksi. Henkilö X:llä on palkkatulojen lisäksi työnantajaltaan saama puhelinluontoisetuna. Virolla on oikeus verottaa luontoisetuja lähdevaltiona, mutta luonnollisten henkilöiden saamat luontoisedut on vapautettu verosta lailla Virossa. Luonnollisten henkilöiden puolesta luontoiseduista menevän veron maksaa luontoisedun antaja. Suomessa katsotaan myös luontoisetujen sisältyvän kuuden kuukauden sääntöön, jolloin näin ollen Suomikaan ei verota henkilö X:ää hänen saamastaan luontoisedusta.³³

Henkilö X:n alkuvuodesta Suomessa ansaitsemien palkkatulojen verojen progressioon ei oteta huomioon Virossa loppuvuotena ansaittuja palkkatuloja. Tällöin hänen veroprosenttinsa jää pienemmäksi kuin, jos Virosta saadut tulot otettaisiin huomioon laskettaessa veroprosenttia.

³¹ Kaksoisasumistilanteen ratkaisemisesta tarkemmin kappale 5.3

³² Ks. lisää kuuden kuukauden säännöstä ja sen soveltumisesta luvussa 2.1.3

³³ Ks. Rehinder – Saarelma 1996 s.44 ja KHO 1992 T 913

Näin tapahtuu, mikäli verovelvollinen lähtee ulkomaille töihin kesken verovuotta tai palaa ulkomailta kesken verovuotta takaisin Suomeen töihin. Verovelvollisen kannattaa suunnitella, mikäli mahdollista niin, että tämä kuuden kuukauden aika alkaisi toisena vuotena ja päättyisi toisena, jolloin progressioetu saataisiin kahdelle vuodelle.

Muut Virossa saadut tulot verotetaan melkein samalla tavalla kuin kyseessä olisi tilanne, jossa henkilö on Suomessa yleisesti verovelvollinen ja Virossa rajoitetusti verovelvollinen. Rajoitetusti verovelvolliselle tarkoitettujen veroprosenttien tilalla käytetään yleisesti verovelvolliselle tarkoitettuja veroprosentteja ja verovelvollisella on mahdollisuus tehdä liike- ja ammattitulojen lisäksi myös työntekijän tuloista vähennyksiä. Rajoitetusti verovelvollisen ja yleisesti verovelvollisen veroprosentit Virossa poikkeavat toisistaan esimerkeissä käytettyjen tulotyyppien osalta liike- ja rojaltien kohdalla. Rajoitetusti verovelvolliselta menee veroa 15 %, kun taas yleisesti verovelvolliselta 23 %. Osinko-, korko- ja rojaltitulojen kohdalla tulee kuitenkin verovelvollisen vaatimuksesta käyttää verosopimuksessa olevia veroprosentteja lähdevaltion verottaessa.

Verovelvollisen Suomesta saamat tulot verotetaan aivan normaalisti, koska verovelvollisen verosopimuksen mukaisen asuinvaltion katsotaan olevan Suomi. Verovelvollinen on tällöin oikeutettu kaikkiin verotuksessa tehtäviin vähennyksiinkin.

Esimerkki 2.

Henkilö A on molemmissa maissa yleisesti verovelvollinen (poikkeuksellisen vahvat siteet kolmen vuoden jälkeen) ja hänellä on käytettävänään molemmissa maissa vakinainen asunto. Henkilö A kuitenkin asuu pääasiallisesti Virossa perheensä kanssa, koska hän on töissä Viron valtiolla. Virossa hän saa vuokratuloja 54.000,00 kruunua (3.451,23 euroa). Virossa saatujen tulojen lisäksi henkilö A saa Suomesta osinkotuloja 150 osingosta yhteensä 15.000,00 euroa. Yhden osingon matemaattinen arvo on 800,00 euroa.

Henkilö A:lla katsotaan olevan vakituinen asunto molemmissa valtioissa, mutta hänen henkilökohtaiset ja taloudelliset suhteensa (elinetujen keskus) voidaan katsoa olevan kiinteämmät Virossa kuin Suomeen. Näin ollen verosopimuksen mukaan verotusta toimitettaessa hänen asuinvaltioon tulisi pitää Viroa.

Kiinteästä omaisuudesta saatuun tuloon on verotusoikeus verosopimuksen mukaan sekä tulon lähdevaltiolla että tulon saajan asuinvaltiolla. Henkilö A saa vuokratuloja 54.000,00 kruunua

(3.451,23 euroa) Virosta, jolloin Viro voi verottaa tuloa tulon lähdevaltiona. Mutta koska kaksoisasumiskonfliktitilanteesta johtuen henkilö A:n verosopimuksen mukaiseksi asuinvaltioksi on katsottu myös Viro, ei Suomella ole mitään oikeutta verottaa henkilö A:ta hänen kiinteästä omaisuudestaan saamia tuloja. Verosopimus estää Suomen verotusoikeuden, koska Suomi ei ole tulon lähdevaltio eikä tulonsaajan asuinvaltio. Tällöin saaduista vuokratuloista menee veroa 12.420,00 kruunua eli 793,78 euroa ($54.000,00 \text{ kruunua} * 23 \% = 12.420,00 \text{ kruunua}$) Viroon. Tässä tapauksessa ei synny kaksinkertaista verotusta.

Edellä olevan kiinteästä omaisuudesta saadun tulo- tapauksen mukaisesti kaikista muistakin tuloista, joiden lähdevaltiona on Viro samoin kuin tulonsaajan asuinvaltiona, on ainoastaan Virolla verosopimuksen mukainen verotusoikeus. Näitä ovat muun muassa myyntivoitot, palkkatulot, osinko-, korko- ja rojaltitulot ja eläketulot. Tällaisessa tilanteessa olevaa henkilöä verotetaan normaalisti yleisesti verovelvollisena Virossa ja Suomi saa verotusoikeuden ainoastaan silloin, kun tulot ovat Suomesta lähtöisin.

Henkilö A saa osinkotuloja Suomesta noteeraamattomasta osakeyhtiöstä. Hänen katsotaan Suomen sisäisen lainsäädännön mukaan asuvan Suomessa, mutta Suomen ja Viron välisen verosopimuksen perusteella häntä pidetään kuitenkin Virossa asuvana, joten osinkotuloista verotetaan kuten Suomessa asuvaa henkilöä yleensäkin³⁴. Verosopimukseen ei rajoita osinkotulojen lähdevaltiota, koska verosopimuksen 10 artiklan mukaan osinkotuloista voidaan verottaa sekä tulon lähdevaltiossa että tulonsaajan asuinvaltiossa.

Suomen TVL 33 b §:n mukaan muusta kuin julkisesti noteeratusta yhtiöstä saatu osinko on verovapaata tuloa siihen määrään saakka, joka vastaa osakkeiden matemaattiselle arvolle laskettua 9 %:n vuotuista tuottoa. Näiden osakkeiden matemaattiselle arvolle laskettu 9 %:n vuotuinen tuotto on 10.800,00 euroa ($150 \text{ kpl} * 800,00 \text{ euroa/kpl} * 9 \% = 10.800,00 \text{ euroa}$), jolloin tämä osuus on henkilö A:lle verovapaata osinkotuloa. TVL 33 b § 1 momentin mukaan vuotuisen tuoton ylittävältä osalta osingosta 70 % on ansiotuloa ja 30 % verovapaata tuloa. Vuotuisen tuoton ylittävä osuus on 4.200,00 euroa, josta 2.940,00 euroa on ansiotuloa ja 1.260,00 euroa verovapaata tuloa. Eli yhteensä verovapaata osinkotuloa henkilö A saa 12.060,00 euroa. Verotettavasta osinkotulo-osuudesta menevän veron määrään vaikuttavat myös muut hänen Suomesta ansaitsemansa ansiotulot. Kaikki henkilö A:n Suomesta

---

³⁴ HE 92/2004

ansaitsemat ansiotulot lasketaan yhteen ennen lopullisen veroprosentin määrittämistä. Tässä tapauksessa osinkotuloista menevä verojen määrä ei saa verosopimuksen mukaan olla kuitenkaan enempää kuin 15 % osinkojen kokonaismäärästä eli 2.250,00 euroa ($15.000,00 * 15 \% = 2.250,00$ euroa).

Henkilö A:n muutkin Suomesta saamat tulot verotetaan siellä, kuten saajana olisi yleisesti verovelvollinen. Viro taas puolestaan poistaa henkilö A:n verosopimuksen mukaisena asuinvaltiona tuloihin mahdollisesti kohdistuvan kaksinkertaisen verotuksen. Suomesta saatujen pääomatulojen kohdalla Suomessa pidätetään veroa tuloista 28 %, kun Viro pidättää samoista tuloista veroa 23 %. Pääomatulojen kohdalla verovelvolliselle jää käyttämätöntä hyvitystä, joka voidaan siirtää käytettäväksi seuraaville vuosille. Mikäli hyvitystä ei saada käytettyä, kohdistuu tuloihin osittainen kaksinkertainen verotus. Ainoastaan verosopimuksessa erikseen sovittujen tulojen; korko- ja rojalittulojen kohdalla, Suomen tulee tulon lähdevaltiona noudattaa sopimuksessa annettuja veroprosentteja. Verosopimuksessa olevien veroprosenttien mukaan verotettuna verovelvolliselle ei jää käyttämätöntä hyvitystä, kun näistä tuloista verotetaan hänen asuinvaltiossaan.

Ansiotuloista Suomessa pidätetään veroa progressiivisen tuloverokannan mukaan. Riippuu siis tulojen suuruudesta, miten kaksinkertaisen verotuksen käy. Jos henkilö A:n Suomesta saamat ansiotulot ovat pienemmät kuin 29.000,00 euroa, menee niistä Suomessa vähemmän veroa kuin Viron 23 % verokannan mukaan. Tällöin henkilö A:n tulee maksaa lisää veroja Vieroon, koska hänen Suomeen maksamansa verot eivät kata kokonaan Virossa menevän veron osuutta. Jos taas henkilö A:n tulot ovat vastaavasti suuremmat kuin 29.000,00 euroa, kattaa hänen Suomeen maksamansa verot sen verojen määrän, joka hänellä tuloista menee Virossa. Lisäksi verovelvolliselle jää hyvitystä käytettäväksi seuraavina vuosina.

Julkisesta palveluksesta saatuihin ansiotuloihin Virolla ei henkilö A:n asuinvaltionakaan ole verotusoikeutta, koska julkisesta palveluksesta saatu hyvitys verotetaan vain siinä valtiossa, joka maksaa palkan ja missä työ suoritetaan. Samalla tavalla menee verotus sellaisen eläketulon kohdalla, jonka maksajana on sopimusvaltio, sen paikallisviranomaisen tai julkisyhteisö, tai se maksetaan niiden perustamista rahastoista luonnolliselle henkilölle työstä, jonka hän on tehnyt edellä mainittujen tahojen palveluksessa. Muun eläketulon kohdalla voi sekä tulon lähdevaltio että tulonsaajan asuinvaltio verottaa, mutta lähdevaltion verottaessa ei vero saa olla suurempi kuin 15 % verosopimuksen 18 artiklan mukaan.

Itsenäisestä ammatinharjoittamisesta saatuja tuloja verottaa ainoastaan Viro tulonsaajan asuinvaltiona. Suomi saa tuloihin verotusoikeuden ainoastaan silloin kun verovelvolliselle muodostuu kiinteä paikka Suomeen.

Esimerkki 3.

Henkilö H on Suomen kansalainen ja hänen katsotaan olevan kummassakin maassa yleisesti verovelvollinen. Hän omistaa omassa ja perheensä käytössä olevan asunnon molemmissa maissa. Henkilö H asuu kuitenkin perheineen Virossa, koska hän on töissä siellä. Henkilö H on muuttanut perheineen Viroon vuosi sitten.

Henkilö H:n katsotaan olevan kummassakin valtiossa yleisesti verovelvollinen. Virossahan hän on yleisesti verovelvollinen, koska hän viettää Virossa yli 183 päivää perättäisen kahdentoista kuukauden aikana. Suomessa hän on yleisesti verovelvollinen kolmen vuoden säännön perusteella. Verosopimuksen kotipaikka- artiklan perusteella voisi katsoa, että henkilö H:n taloudelliset ja henkilökohtaiset suhteet (elinetuksen keskus) ovat Viroon kiinteämmät, jolloin verosopimuksen mukainen henkilö H:n asuinvaltio olisi Viro. Verosopimuksen sisältämä Suomen kansalaisia koskeva kolmen vuoden sääntö kuitenkin tuo tähän poikkeuksen, koska tämän perusteella henkilö H:n asuinvaltiona pidetään Suomea verosopimusta tulkittaessa. Tässä tapauksessa tulojen verotus tapahtuisi samalla tavalla kuin kohdan 6.2.3 ensimmäisessä esimerkissä.

6.3 Johtopäätökset

Verovelvollisuusasemaa vaihtamalla päädytään erilaisiin tilanteisiin, jolloin verotusoikeus saattaa siirtyä maalta toiselle ja verorasituksen määrä saattaa vaihdella riippuen verovelvollisen asuinvaltiosta. Yleensä kuitenkin verosopimuksen soveltaessa hyvitysmenetelmää jää verovelvollista rasittamaan asuinvaltion tai lähdevaltion ankarampi verotus.

Kun verovelvollinen on Suomessa yleisesti verovelvollinen ja Virossa rajoitetusti verovelvollinen, pienet palkkatulot Virossa kokevat rankemman verorasituksen kuin mitä vastaavilla tuloilla verorasitus olisi Suomessa. Tämän hetken tilanteen mukaan verorasitus on suhteellisesti kovempi Virossa alle 29.000,00 euron tuloilla kuin Suomessa. Tämä johtuu siitä, että Virossa verotus on suhteellista verotusta 23 %:n mukaan ja Suomessa ansiotulojen

verotus on progressiivista. Suomessa ei esimerkiksi 10.000,00 euron palkasta peritä veroa 23 % kuten Virossa vaan Suomessa menee veroa n. 9,5 %. Mikäli Virosta saatavat palkkatulot jäävät alle 29.000,00 euron, kannattaisi selvittää soveltuiskoko mahdollisesti mekaanikkosääntö palkkatuloon. Mekaanikkosääntöä soveltuessa Virosta saatuja palkkatuloja verotettaisiin Suomessa, jolloin alle 29.000,00 euron palkkatuloille verorasitus olisi matalampi kuin Virossa. Taas suuremmilla palkkatuloilla verosuunnittelullisesti edullisinta olisi, jos palkkatuloihin voitaisiin soveltaa kuuden kuukauden sääntöä, jolloin Virosta saatua palkkatuloa ei verotettaisi Suomessa ja palkkatulon verotus toimitettaisiin ainoastaan Virossa 23 %:n verokannan mukaisesti.

Verovelvollisen ollessa Suomessa yleisesti verovelvollinen ja Virossa rajoitetusti verovelvollinen jää korko- ja rojalitulojen kohdalla voimaan Suomen 28 %:n verotus. Osinkotulot ovat Virossa verovapaita, kun osinkotulojen saajana on rajoitetusti verovelvollinen luonnollinen henkilö. Näitä osinkotuloja kuitenkin verotetaan myös Suomessa, jolloin verovelvollinen joutuu maksamaan Suomeen verot osinkotuloista Suomen tuloverolain mukaisesti. Myös muu tulo-artiklan mukaan verotettujen tulojen verorasitukseksi jää ko. tapauksessa Suomen 28 %:n verotus. Verovelvollisen julkisesta palveluksesta saama palkkatulo, jos työ tehdään Virossa ja esimerkiksi Viron valtio maksaa palkan, verotetaan ainoastaan Virossa. Tällöin Suomen verotukseen verrattuna tällainen tilanne on edullinen, jos palkkatulo on suurempi kuin 29.000,00 euroa.

Kyseessä olevassa tilanteessa kiinteästä omaisuudesta saadun tulon kohdalla on vaikeaa löytää verosuunnittelumahdollisuuksia, koska verosopimuksen mukaan Suomella on oikeus verottaa tällaisesta tulosta, jolloin verorasitus tulee joka tapauksessa olemaan Suomen verokannan mukainen. Kulujen vähennysoikeudellakaan ei päästä muuttamaan tilannetta, koska tulojen hankkimisesta johtuneet kulut ovat molemmissa valtioissa vähennyskelpoisia.

Valtion, sen paikallisviranomaisen tai julkisyhteisön maksamat palkat verotetaan siellä missä ne ovat peräisin. Tosin tässä tilanteessa, kun eläkkeensaaja on suomalainen ja asuu Suomessa verotetaan eläketulot Suomessa progressiivisen verokannan mukaan. Tällöin riippuu eläkkeiden suuruudesta, että olisiko verovelvolliselle kuitenkin edullisempaa että hänen eläketulonsa verotettaisiin Virossa suhteellisen verokannan mukaan.

Kaiken kaikkiaan verovelvollinen ei voi tilanteessa, jossa hän on Suomessa yleisesti verovelvollinen ja Virossa rajoitetusti verovelvollinen, hyötyä Viron matalammasta verokannasta, koska tuloja verotetaan Suomessa joka tapauksessa. Poikkeuksen tähän tekee julkisesta palveluksesta saatu palkkatulo.

Kolmen vuoden säännön perusteella Suomen kansalaista pidetään Suomessa yleisesti verovelvollisena muuttovuotena sekä kolmena seuraavana vuotena. Ainoa mahdollisuus tehdä tähän poikkeus on osoittaa, että muuton jälkeen olennaisia siteitä Suomeen ei enää ole, jolloin verovelvollisesta tulee Suomessa rajoitetusti verovelvollinen ja Virossa yleisesti verovelvollinen.

Verovelvollisen kannattaa miettiä, missä vaiheessa vuotta aikoo muuttaa pois, koska sillä on merkitystä siihen, pidetäänkö verovelvollista kolmen vuoden säännön puitteissa Suomessa yleisesti verovelvollisena lähes neljä vuotta vai hieman yli kolme vuotta. Jos verovelvollinen ajoittaa muutonsa vuoden alkuun, pidetään häntä yleisesti verovelvollisena lähes neljän vuoden ajan. Kun taas verovelvollisen muuttaessa muutama päivä ennen vuoden vaihtumista, jää yleinen verovelvollisuus aika tarkkaan kolmeen vuoteen.³⁵

Tilanteessa, jossa verovelvollinen on Suomessa rajoitetusti verovelvollinen ja Virossa yleisesti verovelvollinen, verotetaan Suomesta saatua palkkatuloa lähdeverotuksen 35 %:n mukaan. Palkkatulot saavat osakseen osittaisen kaksinkertaisen verotuksen, koska Viro ei voi poistaa kaikkea Suomeen maksettua veroa. Myös tässä tapauksessa verovelvollisen kannalta olisi edullisempää, mikäli mekaanikkosääntö soveltuisi. Verosopimuksen mukaan osinkotuloista menevä vero ei saa olla suurempi kuin 15 %, jos lähdevaltio verottaa sieltä saatuja osinkotuloja. Tällöin Suomesta saaduista osinkotuloista, joiden saaja on Virossa yleisesti verovelvollinen, menee korkeintaan veroa 15 % osinkojen kokonaismäärästä. Ilman verosopimusta Suomi voisi lähdevaltiona lähdeverottaa osinkotuloista 28 %:n mukaisesti. Koska osinkotuloista on jo maksettu vero muualle, ei niistä pidätetä veroa enää Virossa. Tällöin Suomesta saatujen osinkojen ainoaksi verorasitukseksi jää tuo maksimi 15 %. Rajoitetusti verovelvollisen Suomesta saamat korkotulot ovat verosta vapautettuja. Virossa korkotuloista menee 23 % veroa. Tämä tilanne on edullisempi kuin se, että korkotulojen saajana olisi ollut Suomessa yleisesti verovelvollinen.

---

³⁵ Manninen 2005 s.14

Itsenäisestä ammattitoiminnasta saadut tulot verotetaan asuinvaltiossa, vaikka ne olisivatkin toisesta valtiosta saatuja, jollei verovelvolliselle synny kiinteää paikkaa toiseen valtioon. Tällöin, jos Suomesta saadut ammatinharjoittamisen tulot ovat suuremmat kuin 29.000,00 euroa, on verovelvolliselle edullista olla Suomessa rajoitetusti verovelvollinen ja Virossa yleisesti verovelvollinen ilman, että hänelle muodostuu kiinteää paikkaa tulojen lähdevaltioon.

Kiinteästä omaisuudesta saatu tulo, myyntivoitto ja muu tulo –artiklan tulot eivät ole verotuksellisesti kannattavia verovelvolliselle ottaa Suomesta, mikäli hän on Virossa yleisesti verovelvollinen. Tällöin kun tuloja verotetaan kuitenkin Suomen lisäksi myös Virossa, jää verosta laskettua hyvitystä käyttämättä, eikä sitä oikein seuraavina vuosina saa käytettyä, jollei Suomi laske VML:n mukaista veroprosenttia.

Eläketulojen maksajasta riippuu se, missä eläketuloista verotetaan. Jos verovelvollinen saa Suomen valtion, kunnan tai muun julkisyhteisön maksamia eläketuloja, on Suomella oikeus lähdevaltiona verottaa niitä progressiivisen tuloverokannan mukaan. Tästä on poikkeuksena se, että eläketulo on edellä mainittujen yhteisöiden maksama, mutta sitä ei ole ansaittu julkisyhteisön liiketoiminnan yhteydessä ja eläketulon saaja on Viron kansalainen, verotetaan eläketulo ainoastaan asuinvaltiossa. Suomella on myös oikeus verottaa sellaisia rajoitetusti verovelvolliselle maksettuja eläketuloja, jotka ovat TEL-, LEL-, YEL-, MYEL-, TAEL-, merimies- ja luopumiseläkettä, tapaturmaeläkettä tai kansaneläkettä. Jos eläke ei perustu sosiaalilainsäädäntöön ja verovelvollinen on ainoastaan Viron kansalainen, on verotusoikeus ainoastaan verovelvollisen asuinvaltiolla. Mikäli verovelvollinen on kuitenkin Suomen kansalainen, on Suomella oikeus pidättää veroa 15 %. Suhteellisen pienillä eläketuloilla verovelvolliselle on melko sama kuka on eläketulojen maksaja, koska Suomeen maksettu lähdevero saadaan kokonaisuudessaan hyödynnettyä Virossa menevästä verosta.

Kaksoisasumistilanteessa kaikki tulot, jotka on saatu siitä valtiosta, jonka katsotaan olevan verovelvollisen verosopimuksen mukainen asuinvaltio, on verotuksellisesti edullista ottaa sieltä, koska silloin ei synny kaksinkertaista verotusta ja tuloja verotetaan normaalisti. Verovelvollisen verosopimuksen mukaisen asuinvaltion ollessa Viro, on sieltä Suomeen verrattuna edullista ottaa ansiotuloja, jotka ovat suurempia kuin 29.000,00 ja kaikenlaisia

pääomatuloja. Tämä johtuu siitä, että Viron verotus on matalampi noilla tuloilla kuin Suomessa.

Kaksoisasumistilanteessa, jossa päädytään siihen, että Suomi on verovelvollisen verosopimuksen mukainen asuinvaltio, riippuu palkkatulojen suuruudesta, jääkö verovelvolliselle käyttämätöntä hyvitystä. Tällaisessa tilanteessa verovelvollisen on mahdollista hyödyntää kuuden kuukauden sääntöä ja saada Virossa oleva palkkatulo ilman, että asuinvaltio Suomi verottaisi. Mekaanikkosääntö ei tässä tapauksessa sovellu, koska mekaanikkosäännön mukaan verovelvollinen saisi olla tässä toisessa valtiossa enintään 183 päivää ja ollessaan Virossa yleisesti verovelvollinen viettää hän yli 183 päivää Virossa. Muut verovelvollisen saamat tulot verotetaan lähestulkoon samalla tavalla kuin, jos verovelvollinen olisi Suomessa yleisesti verovelvollinen ja Viro rajoitetusti verovelvollinen. Poikkeuksena on, että Viron verottaessa sieltä peräisin olevia osinko-, korko- ja rojaltiltuloja, tulee Viron käyttä verosopimuksessa olevia matalampia veroprosentteja, mikäli verovelvollinen näin vaatii. Lisäksi Viro verottaa sieltä saatuja liike- ja ammattituloja korkeamman veroprosentin mukaan kuin jos tulojen olisikin ollut rajoitetusti verovelvollinen.

Kaksoisasumistilanteessa, jossa päädytään siihen, että Viro on verovelvollisen verosopimuksen mukainen asuinvaltio, riippuu paljon palkkatulojen suuruudesta, milloin tulo on kannattavampaa ottaa Suomesta kuin Virossa. Suomesta saatu julkisesta palveluksesta maksettu palkkatulo, verotetaan ainoastaan Suomessa, vaikka verovelvollisen asuinvaltioksi katsottaisiinkin Viro. Näin on myös sellaisen eläketulon kohdalla, jonka maksajana on Suomen valtio. Itsenäisestä ammatinharjoittamisesta Suomesta saadut tulot verotetaan ainoastaan Virossa, mikäli verovelvolliselle ei synny Suomeen kiinteää paikkaa. Verotus on tällöin edullisempaa Virossa, jos ammatinharjoittamisesta saadut tulot ovat 29.000,00 euroa. Suomesta saatujen pääomatulojen verorasitukseksi jää Suomen verokannan mukainen verotus, jollei verovelvollinen saa seuraavina vuosina käytettyä käyttämätöntä hyvitystä. Verosopimuksessa olevien osinko-, korko- ja rojaltiltulojen kohdalla käyttämätöntä hyvitystä ei synny, jos noudatetaan verosopimuksen antamia veroprosentteja. Tällaisessa tilanteessa Virossa saadut tulot, etenkin pääomatulot, ovat verovelvolliselle edullisia, koska niihin kohdistuu ainoastaan Viron verorasitus. Muuten tulojen verotuksellinen edullisuus menee edellä mainittujen tilanteiden mukaisesti.

Se, mikä asetelmista on verovelvolliselle verotuksellisesti edullisin ja mihin kannattaisi pyrkiä, riippuu siitä, minkälaisia tuloja verovelvollinen saa ja mistä. Tilanne, jossa verovelvollinen on Suomessa yleisesti verovelvollinen ja Virossa rajoitetusti verovelvollinen on edullinen verovelvolliselle, mikäli hän pystyy hyödyntämään kuuden kuukauden sääntöä tai mekaanikkosääntöä, jos palkkatulo Virosta jää alle 29.000 euron. Muiden tulotyyppien kohdalla Suomessa yleisesti verovelvolliselle ei ole tarjolla erityissäännöksiä verorasituksen helpottamiseksi. Verovelvollinen ei myöskään pääse osalliseksi Viron matalammasta verokannasta kuin ainoastaan siinä tilanteessa, että verovelvollisen saama palkkatulo on Viron julkishallinnon maksamaa ja työ tehdään siellä.

Tilanne, jossa verovelvollinen on Suomessa rajoitetusti verovelvollinen ja Virossa yleisesti verovelvollinen, tarjoaa hieman vähemmän verosuunnittelumahdollisuuksia kuin edellinen asetelma. Tällaisessa tilanteessa Suomesta saadut osinkotulot, jotka maksetaan Virossa yleisesti verovelvolliselle, saavat osakseen kovemman verorasituksen kuin, jos niiden saajana olisi Suomessa yleisesti verovelvollinen. Kovempi verorasitus johtuu siitä, että rajoitetusti verovelvollisella ei oteta huomioon Suomen lainsäädännössä olevaa osingon osittaista verovapautta.

Suomesta itsenäisestä ammatinharjoittamisesta saadut tulot verotetaan ainoastaan Viron verokannan mukaan, mikäli Suomeen ei ole muodostunut kiinteää toimipaikkaa. Tällöin Suomesta saadut suuret ammattitulot kohtaavat lievemmän verorasituksen, kuin jos tulojen saajana olisi Suomessa yleisesti verovelvollinen. Muut Suomesta saadut tulot kyllä verotetaan Virossa verovelvollisen asuinvaltiona, mutta koska Suomi on tulojen lähdevaltio ja sillä on niihin verotusoikeus, jää Suomeen maksettua veroa hyvittämättä, vaikka Viro tuloista verottaisikin.

Kaksoisasumistilanteessa päädytään verosopimuksen mukaan siihen, että toinen verovelvollisen asuinvaltioista on verotusta toimitettaessa hänen asuinvaltio ja toinen taas lähdevaltio. Tällöin tilanne voi joko muodostua niin, että verovelvollinen katsotaan olevan Suomessa yleisesti verovelvollinen ja Virossa rajoitetusti verovelvollinen tai että hänen katsotaan olevan Suomessa rajoitetusti verovelvollinen ja Virossa yleisesti verovelvollinen. Verotuksellisesti verovelvollisella on samat verosuunnittelumahdollisuudet kuin edellä

mainituissa tilanteissa, koska niihin verosopimuksessa oleva kotipaikka- artikla tilanteen johtaa.

Etenkin kaksoisasumistilanteessa kolmen vuoden säännöllä on suurikin merkitys. Jos verosopimuksen mukaan verovelvollisen asuinvaltioksi katsotaan Viro, niin mikäli verovelvollista koskee vielä kolmen vuoden sääntö, tulee tämän perusteella verovelvollisen asuinvaltioksi joka tapauksessa Suomi. Sellaisessa kaksoisasumistilanteessa, jossa verovelvollisen verosopimuksen mukaiseksi asuinvaltioksi katsotaan Viro, pääsee hän nauttimaan Viron matalammista verokannoista niiden tulojen osalta, joiden lähdevaltiona on Viro.

Verosuunnittelumahdollisuuden tarjoaa myös vuoden 2006 alusta voimaan tullut säännös, jonka perusteella Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa asuva rajoitetusti verovelvollinen on voinut valita lähdeverotuksen sijasta, että häntä verotetaan saamistaan ansiotuloistaan VML:n mukaisessa järjestyksessä progressiivisen tuloveroasteikon mukaan. Jotta tällaista menettelyä voitaisiin soveltaa, on rajoitetusti verovelvollisen saatava vähintään 75 % kaikista ansiotuloistaan Suomesta. Mikäli verovelvollisella on pienet tulot Suomesta, tulee verovelvolliselle verotuksellisesti edullisemmaksi vaatia kyseistä menettelyä lähdeverotuksen sijaan.

7. LOPUKSI

Suomen ja Viron yleinen ja rajoitettu verovelvollisuus määräytyvät pitkälti samoilla perusteilla eli asumisen ja maassa oleskelun avulla. Virossa verovelvollisuusaseman vaihtaminen onnistuu pelkän maastamuuton avulla, mutta suomalaisten verovelvollisuusaseman muuttamista Suomesta vaikeuttaa Suomen kansalaisia koskeva kolmen vuoden sääntö.

Suomessa yleisesti ja rajoitetusti verovelvollisten tuloverotus poikkeaa toisistaan niin veroprosenttien kuin mahdollisuuden tehdä veronalaisista tuloista tulonhankkimisvähennyksiä. Yleisesti verovelvollisten verotus tapahtuu ansiotulojen osalta progressiivista verotusta käyttäen ja pääomatulojen kohdalla suhteellisen verokannan mukaan. Kun taas rajoitetusti verovelvollisten verotus toimitetaan lähdeverotuksena tai verotusmenettelylain mukaisessa järjestyksessä. Virossa taas yleisesti ja rajoitetusti verovelvollisten tuloverotus toimitetaan samoja veroprosentteja käyttäen suhteellisena verotuksena. Ainoa suurempi eroavaisuus näiden kahden verovelvollisuus aseman verotuksessa Virossa on se, että yleisesti verovelvollisilla on oikeus tehdä veronalaisista tuloistaan vähennyksiä mitä mahdollisuutta taas ei rajoitetusti verovelvollisille tarjota. Eniten verojärjestelmät poikkeavat kokonaisuudessaan toisistaan siinä, että Suomessa on käytössä eriytetty tuloverojärjestelmä ja Virossa on käytössä tasaverojärjestelmä. (LIITE 1)

Verosuunnittelumahdollisuudet ovat hyvin rajoitetut Suomen ja Viron välillä. Suomen ja Viron välisessä verosopimuksessa on melkein kaikkien tulotyyppien kohdalla sovittu, että molemmilla mailla on tuloihin verotusoikeus. Lisäksi kun verosopimuksen mukaan kaksinkertaisen verotuksen poistamismenetelmänä käytetään hyvitysmenetelmää, jää yleensä verovelvollista rasittamaan asuinvaltion tai lähdevaltion ankarampi verotus. Näin ollen Suomesta saadut tulot tai Suomeen yleisesti verovelvolliselle maksettavat tulot kohtaavat muodossa tai toisessa Suomen suhteellisen korkean verotuksen. Myös Suomen kansalaisia koskeva kolmen vuoden sääntö rajaa verosuunnittelumahdollisuuksia. Viron matalammista verokannoista pääsee lähinnä vain osalliseksi muutettaessa oikeasti Suomesta Viroon. Muuttoa suunnitellessa tulee kuitenkin ottaa huomioon, että muuttaminen maasta toiseen ei käsitä pelkästään varallisuuden siirtämistä maasta toiseen, vaan henkilön tulee oikeasti jättää tuttu ja turvallinen ympäristönsä.

Tulevaisuudessa verojärjestelmät tulevat varmasti kokemaan muutospaineita myös Euroopan unionin puolelta kun jäsenvaltioiden verotusta pyritään harmonisoimaan. Viron osalta tämä näkyy siinä jo nyt, että Virolle on annettu mahdollisuus verottaa yrityksiään ja kansalaisiaan nykyisellä verojärjestelmällä vain siirtymäkauden ajan vuoteen 2009 asti¹. Tämän jälkeen Viron verojärjestelmään saattaa tulla suuriakin muutoksia, jotka koskevat myös kansalaisten verotusta. Suomen osalta voi jossain vaiheessa tulla ajankohtaiseksi kysymys siitä, onko verosopimuksessa oleva Suomen kansalaisia koskeva kolmen vuoden sääntö sallittu vai mahdollisesti EY-oikeuden vastainen.

---

¹ Kukkonen 2004 s.635

LIITE 1 Yleisesti ja rajoitetusti verovelvollisten tuloveroprosentit Suomessa ja Virossa

<i>Tulot Suomesta</i>	<i>Yleisesti verovelvollinen</i>	<i>Rajoitetusti verovelvollinen</i>
Palkkatulot	progressiivinen	35 %
Luontoisedut	progressiivinen	35 %
Eläketulot	progressiivinen	progressiivinen
Liike- ja ammattitulot	progressiivinen	35 % / 28 %
Osinkotulot	28 %	28 %
Rojaltit	28 %	28 %
Korkotulot	28 %	0 %
Luovutusvoitot	28 %	28 %
Vuokratulot	28 %	28 %

<i>Tulot Virosta</i>	<i>Yleisesti verovelvollinen</i>	<i>Rajoitetusti verovelvollinen</i>
Palkkatulot	23 %	23 %
Luontoisedut	0 %	0 %
Eläketulot	10 %	10 %
Liike- ja ammattitulot	23 %	15 %
Osinkotulot	0 %	0 %
Rojaltit	23 %	15 %
Korkotulot	23 %	23 % ¹
Luovutusvoitot	23 %	23 %
Vuokratulot	23 %	23 %

---

¹ ehdot täyttävät korkotulot 0 %